

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΠΖ' - Τεύχος 1 - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2010
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ του Μακ. Αρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. **ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ**

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Κλάδου Ἐκδόσεων τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Ἑπιχειρήσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱ. Συνόδου Ἀρχιμ. Κύριλλος Μισακούλης
ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΞΙΑ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ: Κωνσταντῖνος Χολέβας

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΔΟΚΙΜΙΩΝ: Κωνσταντῖνος Χολέβας, Λίτσα Ἰ. Κατζηφότη, Βασίλειος Τζέροπος

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ: Ν. Κάλτζιας, Ἰασιῶν 1 – 115 21 Ἀθήνα, Τηλ.: 210-7272.356 – Fax 210-7272.380.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ: Ἰωάννου Γενναδίου 14, 115 21, ΑΘΗΝΑ Τηλ: 210 72.72.253, Fax: 210 72.72.251
<http://www.ecclesia.gr> e-mail: periodika@ecclesia.gr

Γιὰ τὴν ἀποστολὴ ἀνακοινώσεων καὶ εἰδήσεων ἀπευθύνεσθε:

- γιὰ τὸ περιοδικὸ ΕΚΚΛΗΣΙΑ: periodika@ecclesia.gr
- γιὰ τὸ περιοδικὸ ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ: efimerios@ecclesia.gr
- γιὰ τὸ περιοδικὸ ΘΕΟΛΟΓΙΑ: theologia@ecclesia.gr

Περιεχόμενα

ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ	4
ΠΙΝΑΞ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ	5
ΜΗΝΥΜΑΤΑ	
<i>Παναγιωτάτου Οίκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου,</i> <i>Πατριαρχική Ἀπόδειξις ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις 2009 .....</i>	7
<i>Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου,</i> <i>Χριστουγεννιάτικο Μήνυμα.....</i>	9
ΟΜΙΛΙΑΙ	
<i>Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου,</i> <i>Εἰσήγησις στὴν Ἑκτακτὴ Σύγκλησι τῆς Ἱεραρχίας .....</i>	11
<i>Σεβ. Μητροπολίτου Ζακύνθου κ. Χρυσοστόμου,</i> <i>Χαιρετισμὸς στὸ ΣΤ΄ Πανρωσικὸ Συνέδριον .....</i>	16
ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ	
<i>Βλασίου Φειδᾶ,</i> <i>Προσκυνηματικὲς περιηγήσεις: Ἱστορικὴ ἐξέλιξις καὶ σύγχρονες προοπτικὲς..</i>	19
<i>Γεωργίου Κούρτη,</i> <i>Περὶ τῶν προσκυνηματικῶν περιηγήσεων .....</i>	26
ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΣ	
<i>Κωνσταντίνου Χολέβα, Ἀρχισυντάκτου τοῦ περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ,</i> <i>Ἡ ἐπίσημη ἐπίσκεψις τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Θεοδώρου</i> <i>στὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος.....</i>	28
<i>Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Θεοδώρου,</i> <i>Ἀντιφώνησις κατὰ τὴν ἐπίσημην ὑποδοχὴ-δοξολογίαν .....</i>	30
<i>Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Θεοδώρου,</i> <i>Προσφώνησις κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίασιν τῆς Δ.Ι.Σ.....</i>	32
<i>Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου,</i> <i>Προσφώνησις στὸ Συλλεῖτουργο τῶν Προκαθημένων .....</i>	35
<i>Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Θεοδώρου,</i> <i>Ἀντιφώνησις στὸ Συλλεῖτουργο τῶν Προκαθημένων .....</i>	37
<i>Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου,</i> <i>Ὁμιλία κατὰ τὸ ἐπίσημον Γεῦμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου .....</i>	41
<i>Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Θεοδώρου,</i> <i>Πρόποσις στὸ Ἐπίσημο Γεῦμα.....</i>	43
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	45
ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ.....	48
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ	50
ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ	62

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ

Τ Ο ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑ εισέρχεται στο 87ο έτος της ζωής του (τόμος ΠΖ) δημοσιεύοντας την Πατριαρχική Απόδειξη ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, καθὼς καὶ τὸ Χριστουγεννιάτικο μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερωνύμου.

Στὴν ἐνότητα τῶν ΟΜΙΛΙΩΝ θὰ βρεῖτε τὴν εἰσήγηση τοῦ Μακαριωτάτου στὴν ἔκτακτη σύγκληση τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε στὶς 18.12.2010. Ἐπίσης θὰ διαβάσετε τὴν εἰσήγηση τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ζακύνθου κ. Χρυσοστόμου, ἐκπροσώπου τῆς Ἱεραῆς Συνόδου, στὸ Στ' Πανρωσικὸ Συνέδριο, τὸ ὁποῖο ἔλαβε χώρα στὴ Μόσχα, στὶς 25-26 Νοεμβρίου 2009.

Τὰ ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ παρουσιάζουν τὴν ὁμιλία τοῦ Καθηγητοῦ κ. Βλασίου Φειδᾶ καὶ τὸν καταληκτικὸν χαιρετισμὸ τοῦ κ. Γεωργίου Κούρτη, Προέδρου τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, στὸ Α' Πανελλήνιο Συνέδριο γιὰ τὶς Προσκυνηματικὲς Περιηγήσεις, τὸ ὁποῖο πραγματοποιήθηκε στὴ Ζάκυνθο στὶς 13-15 Νοεμβρίου 2009 ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΣ εἶναι ἀφιερωμένο στὴν Ἐπίσημη Εἰρηνικὴ Ἐπίσκεψη τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Θεοδώρου στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, τὴν ὁποία πραγματοποίησε ἀπὸ τὶς 7 ἕως καὶ τὶς 14 Δεκεμβρίου 2009.

Ἡ ὕλη τοῦ παρόντος τεύχους συμπληρώνεται μὲ τὶς συνήθεις στήλες τῶν Κανονισμῶν καὶ τῶν Προκηρύξεων καὶ μὲ τὶς δύο εἰδησεογραφικὲς ἐνότητες, δηλαδὴ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικὰ καὶ τὰ Διορθόδοξα καὶ Διαχριστιανικά.

Τὸ περιοδικὸ ΕΚΚΛΗΣΙΑ εὔχεται σὲ ὅλους τοὺς ἀναγνώστες του Καλὴ Χρονιὰ καὶ εὐλογημένη!

ΠΙΝΑΞ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ

Πίναξ Ὑποψηφίων πρὸς Ἀρχιερατείαν

Ἡ ἹΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 131
Ἀριθμ. Ἀθήνησι 14η Ἰανουαρίου 2010
Διεκπ. 65

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», δημοσιεύομεν κατωτέρω «Προκαταρκτικὸν Πίνακα Κληρικῶν» προταθέντων διὰ τὴν ἐγγραφὴν των εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν Ἐκλογίμων καὶ κεκτημένων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα τυπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ προσόντα.

Συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Νόμου 590/1977, κατὰ τῆς ἐγγραφῆς ὑποψηφίου τινὸς ἐκ τῶν κατωτέρω προτεινομένων, δύναται νὰ ἀσκηθῆ παρ' οἴουδήποτε κληρικοῦ ἢ λαϊκοῦ ἔνστασις ἐντὸς δύο (2) μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσίευσέως, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ὁ προτεινόμενος στερεῖται τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν οὐσιαστικῶν ἢ τυπικῶν προσόντων.

Ἡ ἔνστασις αὕτη δύναται ὑποβάλλεται εἴτε πρὸς τὸν οἰκεῖον Μητροπολίτην, εἴτε πρὸς τὴν Ἀρχιεραματείαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διὰ τὰ περαιτέρω.

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΚΛΗΡΙΚΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΔΙ' ΕΓΓΡΑΦΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ

1. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Σεβαστιανὸς Ἀράρης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κίτρους καὶ Κατερίνης.

2. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἰάκωβος Βασιλείου, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Κασσανδρείας.
3. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Πρόχωρος Ζιμβραγουδάκης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μυτιλήνης, Ἐρεσσοῦ καὶ Πλωμαρίου.
4. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἰγνάτιος Ἰωαννίδης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.
5. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Νικόλαος Ἰωαννίδης, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.
6. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Αἰμιλιανὸς Καζατζίδης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ.
7. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἰωάννης Καπογιάννης, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.
8. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Νεκτάριος Καρσιώτης, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.
9. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Δαμασκηνὸς Κιαμέτης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ.
10. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Εἰρηναῖος Λαφτῆς, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀλεξανδρουπόλεως.
11. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ματθαῖος Μπαρούσης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θήρας, Ἄμοργου καὶ Νήσων.
12. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἀγάθων Ντάτσιος, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ.
13. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Μεθόδιος Ντελῆς, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου.
14. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἀλέξιος Πάκας, τῆς Ἱερᾶς Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου.
15. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Μάξιμος Παπαγιάννης, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

16. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος.
17. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἱερόθεος Πισιμήσης, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.
18. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἀλέξιος Σαμαρτζῆς, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θηβῶν καὶ Λεβαδείας.
19. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Συμεὼν Συναδινός, τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.
20. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Νικόλαος Χαρτουλιάρης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Βεροίας καὶ Ναούσης.
21. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Νέστωρ Σαραντίδης, τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.
Ἐντολῆ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
Ὁ Ἀρχιεγγραμματεὺς
Ἀρχιμ. Κύριλλος Μισιακούλης

ΜΗΝΥΜΑΤΑ

Πατριαρχική Απόδειξις ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις 2009

Τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου,

Ἀριθμ. Πρωτ. 1237

ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ
ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἀδελφοὶ συλλειτουργοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ
εὐλογημένα,

*«Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ σήμερον ἠνώθησαν, τεχθέ-
ντος τοῦ Χριστοῦ. Σήμερον Θεὸς ἐπὶ γῆς παραγέ-
γονε, καὶ ἄνθρωπος εἰς οὐρανοὺς ἀναβέβηκε!»
(Ἰδιόμελον Λιτῆς Χριστουγέννων)*

Ἡ ἀπόστασις καὶ πόλωσις ἀνάμεσα εἰς τὸν
Θεὸν καὶ τὸν ἄνθρωπον, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐπιφέ-
ρει ἡ ἁμαρτία τοῦ ἀνθρώπου, κατηργήθη μὲ τὴν
πρόσληψιν ἀκεραίας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἀπὸ
τὸν Μονογενῆ Υἱὸν καὶ Προαιώνιον Λόγον τοῦ
Θεοῦ. Ἡ κατὰ τὴν «εὐδοκίαν» τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ
πρῶτον δηλαδὴ καὶ ὀλόθυμον θέλημά Του, Σάρ-
κωσις τοῦ Υἱοῦ Του, καταργεῖ κάθε ἀπόστασιν,
ἐνώνει τὸν οὐρανὸν μὲ τὴν γῆν καὶ συνάπτει τὸ δη-
μιούργημα μὲ τὸν Δημιουργόν!

«Σήμερον τῆς εὐδοκίας Θεοῦ τὸ προοίμιον καὶ
τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας ἡ προκήρυξις», ἔψα-
λεν ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Εἰσοδίων
τῆς Θεοτόκου, ἡ ὁποία, διὰ τῆς ἀφιερώσεως τῆς
μακαρίας Μαρίας εἰς τὸν Ναὸν καὶ τῆς ἐκεῖ προ-

ετοιμασίας τῆς διὰ τὴν γίνῃ χωρίον τοῦ Ἀχωρήτου
Θεοῦ, ἤνοιγε τὸν δρόμον τῆς Ἑνσάρκου Οἰκονο-
μίας τοῦ Θεοῦ καὶ προεκήρυττε τὴν σωτηρίαν μας.

«Σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον καὶ
τοῦ ἀπ' αἰῶνος μυστηρίου ἡ φανέρωσις ὁ Υἱὸς τοῦ
Θεοῦ Υἱὸς τῆς Παρθένου γίνεται», ἔψαλε πάλιν ἡ
Ἐκκλησία κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, τό-
τε ποὺ συνετελέσθη ἐκ Πνεύματος Ἁγίου ἡ ἄσπο-
ρος σύλληψις τοῦ Ἀσυλλήπτου εἰς τὴν ἁγίαν κοι-
λίαν τῆς Θεοτόκου καὶ ἤρχισε νὰ «συνυφαίνεται»,
ἡ θεία μὲ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, καὶ ὁ Θεὸς
ἄνθρωπος γέγονεν, «ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν»,
κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Μ. Ἀθανασίου. Ἡ «εὐδο-
κία», λοιπόν, ἡ ὁποία ἐχαιρετίσθη κατὰ τὰ Εἰσό-
δια, καὶ ἡ σωτηρία, ἡ ὁποία «ἐκεφαλαιώθη» καὶ
ἐφανερώθη κατὰ τὸν Εὐαγγελισμόν, σήμερον,
κατὰ τὴν μεγάλην καὶ ἁγίαν ἡμέραν τῶν Χριστου-
γέννων, καθίσταται ἀπὸ τὴν πραγματικότητος! Σήμε-
ρον «ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν
ἡμῖν», καὶ οἱ Ἄγγελοι ἐπανηγύρισαν τὸ γεγονός
ψάλλοντες: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς
εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία»!

Μὲ τὴν Σάρκωσιν, τὴν Ἐνανθρώπησιν τοῦ Λό-
γου, ἤδη ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἔχει
δυνάμει συντελεσθῆ. Διότι, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι,
ἀφοῦ πιστεύσουν εἰς τὸν Ἰησοῦν, ζήσουν ζωὴν
σύμφωνον μὲ τὴν πίστιν αὐτὴν, σύμφωνον μὲ τὰς
ἐντολάς καὶ τὴν ὅλην διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ,
ὕψωνονται μὲ τὴν τοιαύτην θεάρεστον βιοτὴν καὶ
καθίστανται φίλοι καὶ κοινωνοὶ τοῦ Θεοῦ! Γίνο-
νται «θείας κοινωνοὶ φύσεως», θεοὶ κατὰ χάριν!
Τοῦτο συντελεῖται ἀποκλειστικῶς μέσα εἰς τὴν
Ἐκκλησίαν, ὅπου ὁ ἄνθρωπος ἀναγεννᾶται ἐν

Χριστῶ και υίοθετεῖται ὑπό τοῦ Πατρὸς διὰ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος, καί, ἐν συνεχείᾳ, διὰ τῶν ἁγίων Μυστηρίων και τῆς καλλιεργείας τῆς ἀρετῆς, πληροῦται θείας χάριτος και Πνεύματος Ἁγίου και αὐξάνει «εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ», μέχρις ὅτου φθάσει νὰ λέγη μετὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός». Τοὺς οὕτω τελειομένους ὁ Χριστὸς δὲν τοὺς θεωρεῖ ἀπλῶς φίλους Του ἢ ἀδελφούς Του, ἀλλὰ τοὺς ἀναγνωρίζει ὡς μέλη τοῦ Σώματός Του. Διὰ τοῦτο και ἔλεγεν ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ Σταυροῦ πρὸς τὴν Παναγίαν Μητέρα Του περὶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου: «Γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου» και εἰς τὸν Ἰωάννην «ἰδοὺ ἡ Μητέρα σου». Τὰ Χριστούγεννα, λοιπόν, ἀνοίγουν διάπλατα τὴν θύραν τῆς κατὰ χάριν χριστοποιήσεως και θεοποιήσεως τοῦ ἀνθρώπου, και ἔνεκα τούτου ἀκριβῶς «ἄγει ἑορτήν, ἐν χαρᾷ πᾶσα ἢ κτίσις, και οἱ οὐρανοὶ σὺν ἡμῖν ἀγαλλιώνται» κατὰ τὴν εὐσημον και σωτήριον αὐτὴν ἡμέραν!

Μὲ αὐτὰ τὰ χαρμόσυνα και ἐλπιδοφόρα δεδομένα εἰς χεῖρας, ἀπευθύνομεν, ἀπὸ τῆς ἐν Φαναρίῳ καθηγιασμένης καθέδρας τοῦ πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, θερμὰ ἐόρτια συγχαρητήρια και ἐγκαρδίους Πατριαρχικὰς εὐχὰς ἐπὶ τῇ «μητροπόλει τῶν ἑορτῶν» πρὸς ἅπαντα τὰ ἀνὰ τὸν κόσμον προσφιλῆ και ἐπιπόθητα τέκνα τῆς ἁγιωτάτης Μητρὸς Ἐκκλησίας, κληρικούς παντὸς βαθμοῦ, μονάζοντας και λαϊκούς, ἄρχοντας και ἀρχομένους, μικροὺς και μεγάλους, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς ἐμπεριστάτους, τοὺς ἐν θλίψει, ἀνάγκῃ και δοκιμασίᾳ εὐρισκομένους. Εἴθε, ὁ ἐν σπηλαίῳ γεννηθεὶς και ἐν φάτνῃ ἀνακλιθεὶς προαιώνιος Υἱὸς τοῦ Θεοῦ και χάριν ἡμῶν Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου, νὰ καταστήσῃ πάντας ἡμᾶς ἀξίους τῆς κενωτικῆς ἀγάπης και τῆς ἁγίας και προσκυνητῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας Του!

Φανάριον, Χριστούγεννα ,βθ´

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος
Διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

Χριστουγεννιάτικο Μήνυμα

Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερωνύμου

(23.12.2009)

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,
Ὅπου κι ἂν στρέψουμε τὸ βλέμμα στὸν τόπο
μας καὶ στὴν Οἰκουμένη ὁλόκληρη εἶναι εὐκολο
νὰ νοιώσουμε τὸ ἀγκάθι τῆς ἀπογοήτευσης νὰ μᾶς
πληγώνει. Τὰ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς εἰδησεογραφικὰ
δεδομένα εἶναι ἀψευδεῖς καθημερινοὶ μάρτυρες
τῶν προβλημάτων καὶ τῶν ὀδυνῶν ποὺ μαστίζουν
κάθε γωνιὰ τῆς γῆς.

Ἐν μέσῳ τῶν θλίψεων καὶ τῶν δοκιμασιῶν ποὺ
μοιάζουν νὰ ἀπειλοῦν ἀκόμη καὶ τὴ φυσικὴ ἐπι-
βίωση τοῦ πλανήτη μας καὶ τῶν κατοίκων του νοι-
ώθω βαθιὰ τὴν εὐθύνη καὶ ἔντονη τὴν ἐπιθυμία νὰ
ὑπενθυμίσω στεντοριά τῆ φωνῆ σὲ ὅλους καὶ στὸν
καθένα προσωπικὰ ὅτι ὁ Θεὸς μᾶς ἀγαπᾷ.

Ὁ Θεὸς μᾶς ἀγαπᾷ ὅλους ἀνεξαιρέτως καὶ κα-
νεὶς δὲν στερεῖται τοῦ δικαίωματος στὴν ἐλπίδα.

Ἡ ἀκλόνητη βεβαιότης ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι παρὼν
στὴ ζωὴ μας καὶ μᾶς ἀγαπᾷ δὲν στηρίζεται σὲ ὑπο-
θέσεις, θεωρίες καὶ φιλοσοφικοὺς στοχασμούς. Ἡ
μεγάλη ἐορτὴ τῶν Χριστουγέννων φανερώνει μὲ
τὸν πλέον κατηγορηματικὸ τρόπο τὴν ἔμπρακτη
καὶ ἀπέραντη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γιὰ ἐμᾶς, διότι «ἐν
τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι
τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς
εἰς τὸν κόσμον ἵνα ζήσωμεν δι' Αὐτοῦ» (Ἰωάν.
4,9).

Ἡ ἐνανθρώπηση τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἀποκαλύ-
πτει μὲ τὸν πιὸ ἄμεσο, τὸν πιὸ ὁρατό, τὸν πιὸ φι-
λάνθρωπο καὶ ἀδιαμφισβήτητο τρόπο ὅτι «ὁ Θεὸς
ἀγάπη ἐστίν» (Ἰωάν. 4, 8).

Χριστούγεννα σημαίνει ὅτι ὁ Θεὸς ἔγινε ἄνθρω-
πος «ἵνα θεώσῃ τὸν ἄνθρωπον». Σημαίνει ὅτι ὁ
Θεὸς ἤρθε νὰ ἐνωθεῖ μὲ τὴν ἀνθρωπότητα καὶ νὰ
εἶναι γιὰ κάθε ἄνθρωπο καὶ γιὰ ὅλους ὁ Ἐμμαν-

νουήλ «ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ Θε-
ός» (Ματθ. 1,23). ἤρθε νὰ μοιραστεῖ τὸν πόνο
καὶ τὴν ἀγωνία μας καὶ νὰ μᾶς λυτρώσει ἀπ' αὐτὰ
καὶ ἀπὸ ὅσα ἄλλα προσπαθοῦν νὰ ἐπιβάλλουν τὴν
ἐξουσία τοῦ θανάτου ἐπὶ τῆς ζωῆς. ἤρθε «καὶ
ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν» (Ἰωάν. 1,14). ἤρθε, ἔμεινε
καὶ θὰ παραμένει μεθ' ἡμῶν «πάσας τὰς ἡμέρας
ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Ματθ. 28, 20).

Χριστούγεννα σημαίνει ὅτι τίποτα πιά, καμιά
θλίψη, καμιά δυσκολία, καμιά τραγωδία δὲν μπο-
ρεῖ νὰ ἀφανίσει τὴν ἐλπίδα, δὲν μπορεῖ νὰ ὑπερ-
νικήσει τὴ βεβαιότητα ὅτι σπὸ τέλος θὰ ἐπικρατή-
σουν ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ἀγάπη στὴ ζωὴ τοῦ κόσμου.
Τίποτα δὲν μπορεῖ νὰ νικήσει τὴν ἐλπίδα ποὺ γεν-
νᾷ ἡ ἐπίγνωση ὅτι ὁ Χριστὸς γεννήθηκε γιὰ νὰ μᾶς
λυτρώσει ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ τὸ θάνατο.

Δὲν εἶναι κρίμα λοιπὸν τὸ μήνυμα τῆς ἐλπίδας
ποὺ ἀναδύεται ἀπὸ τὴ φάτνη τοῦ νεογέννητου
Χριστοῦ νὰ χάνεται μέσα σὲ πλαστικοποιημένες
καὶ κενὲς νοήματος τάχα γιορταστικὲς ἀποδρά-
σεις; Δὲν εἶναι κρίμα οἱ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς ἄρχο-
ντες νὰ ἀποφασίζουν γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ κόσμου, ἀλλὰ
καὶ ὁ καθένας μας γιὰ τὴ δική του ζωὴ, σὰν νὰ μὴν
γεννήθηκε ὁ Χριστός;

Δὲν ἔχουμε πιά τὸ δικαίωμα νὰ ζοῦμε σὰν νὰ
μὴν ἔχουμε δεῖ νὰ ἐπαληθευεῖται ἔμπρακτα καὶ
ὀδυνηρὰ τὸ γεγονός ὅτι, ὅπου ἐξορίζεται ὁ Χρι-
στὸς ἀπὸ τὴ ζωὴ μας καὶ περιφρονεῖται τὸ Εὐαγ-
γέλιό Του, ἐκεῖ ἐπικρατοῦν ἡ ἀδικία, ἡ ἀλαζονεία,
ἡ καταπίεση, ἡ ἀπληστία, ἡ ἐκμετάλλευση, ἡ ὑπο-
κρισία καὶ ἡ ἀπαξίωση τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ τότε
κάνουν τὴν ἐμφάνισή τους οἱ ποικίλες τραγικὲς
συνέπειες: τὰ μίση, οἱ πόλεμοι, ἡ ἐκμετάλλευση
καὶ ἐξουθένωση τῶν φτωχῶν καὶ τῶν ἀδυνάτων,

οί οικονομικὲς κρίσεις, οί οικολογικὲς καταστροφές και ἄλλα πολλά, πού ὑποδεικνύουν ὅτι ἡ ἐπικράτηση τῆς ἁμαρτίας δὲν εἶναι ἄμοιρη συνεπειῶν γιὰ τὸν ἄνθρωπο.

Χριστούγεννα σημαίνει ὅτι τὸ σκοτάδι τῆς ἁμαρτίας πού γεννᾷ τὴν ἀδικία και ἀπανθρωπίζει τὸν ἄνθρωπο διαλύεται στὸ φῶς πού ἀκτινοβολεῖ ἡ ἀνατολή τοῦ «Ἡλίου τῆς Δικαιοσύνης». Σημαίνει ὅτι ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ ξαναβρεῖ τὶς ἀληθινὲς διαστάσεις τῆς ἀνθρωπιάς και τῆς ἀγιότητος. Σημαίνει ὅτι ἡ δυνατότητα τῆς χαρᾶς δὲν ἔχει χαθεῖ ἀπὸ τὸν κόσμο.

Ἐπιτρέψτε μου λοιπὸν νὰ ἀπευθύνω στὴν ἀγάπη σας τὰ ἴδια λόγια πού ἄκουσαν οἱ ποιμένες τῆς Βηθλεὲμ ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ ἀγγέλου: «Μὴ φοβεῖσθε· ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ· ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ, ὅς ἐστιν Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαυίδ. Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὐρήσετε βρέ-

φος ἐσπαργανωμένον, κείμενον ἐν φάτνῃ» (Λουκ. 2, 10-12).

Μὴν ἀφήνετε λοιπὸν τὶς δοκιμασίες και τοὺς πειρασμοὺς νὰ σᾶς καταβάλλουν.

Μὴ φοβεῖσθε! Σήμερα γιορτάζουμε τὰ Χριστούγεννα και ἔχουμε κάθε λόγο και κάθε δικαίωμα νὰ νοιώθουμε χαρὰ μεγάλη. Διότι σήμερα γεννήθηκε ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Ἄς κάνουμε ξανά τὴν πίστη και τὴν ἐμπιστοσύνη στὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τρόπο ζωῆς και ἄς ψάξουμε βαθιὰ μέσα μας, στὴ φάτνη τῆς καρδιάς μας. Καὶ θὰ βροῦμε ἐκεῖ τὸ σημεῖο και τὴν αἰτία τῆς χαρᾶς και τῆς ἐλπίδας: θὰ βροῦμε τὸν Θεὸ ὡς «βρέφος ἐσπαργανωμένον, κείμενον ἐν φάτνῃ».

Χρόνια πολλὰ και εὐλογημένα Χριστούγεννα.

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

† Ὁ Ἀθηνῶν Ἱερώνυμος

ΟΜΙΛΙΑΙ

Ἑκτακτη Σύγκληση τῆς Ἱεραρχίας

*Εἰσήγησις τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου*

(18.12.2009)

Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Δὲν πέρασαν παρὰ μόνον δύο μῆνες καὶ ἰδού συνέρχεται καὶ πάλιν ἐν Χριστῷ τὸ σεπτὸν σῶμα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας μας. Τὸ γεγονός τοῦτο ἀφ' ἑνὸς μὲν προσδίδει χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν εἰς ὅλους μας διὰ τὴν ἐκ νέου ἐπικοινωνία μας, ἀφ' ἑτέρου δὲ καταδεικνύει τὴν ἀνάγκη καὶ τὴν εὐθύνη ὄλων μας στὴν ἀντιμετώπιση μικρῶν ἢ μεγάλων θεμάτων πού εἶναι φυσικὸν νὰ προκύπτουν στὴν ποιμαντική μας πορεία καὶ τὰ ὁποῖα, κατὰ τὴν τάξιν τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀντιμετωπίζονται συλλογικῶς καὶ ὄχι μονομερῶς.

Θὰ ἤθελα νὰ ἀρχίσω τὴν εἰσήγησή μου μὲ λίγα λόγια πού θὰ ἀναφέρονται στὴν σκοπιμότητα τῆς συναντήσεως αὐτῆς καὶ στὴν ἐπιλογή τοῦ θέματος «συγκρότησις προκαταρτικῶν ἐπιτροπῶν». Ἐπιτροπῶν πού θὰ μπορούσαν νὰ ὀνομασθοῦν καὶ προπαρασκευαστικῆς, ὅπως θὰ καταδειχθεῖ κατωτέρω.

Οἱ ἐθνικῆς ἐκλογῆς τῆς 4ης παρελθόντος Ὀκτωβρίου ἀνέδειξαν νέο πολιτικὸ σχῆμα καὶ τὴν ἐκ τούτου νέα Κυβέρνηση. Ἡ ποιμαίνουσα - διοικοῦσα Ἐκκλησία σέβεται πάντοτε τὴν ἐλεύθερη καὶ δημοκρατικὴ βούληση τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ προσπαθεῖ νὰ συνεργάζεται, σὸ μέτρο τοῦ δυνατοῦ, μὲ ἐκεῖνο τὸ χῶρο μας πού ὀνομάζουμε Πολιτεία.

Ἡ Κυβέρνησις αὐτὴ στὰ πλαίσια τοῦ σχεδιασμοῦ της γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τρεχόντων ζωτικῶν θεμάτων τοῦ τόπου, ἀλλὰ καὶ στὰ πλαίσια τοῦ γενικότερου προγραμματισμοῦ της ἦταν καὶ εἶναι φυσικὸ νὰ ἀσχοληθεῖ καὶ μὲ θέματα πού ἔχουν

σχέση καὶ μὲ τὴν ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, πού ἀγγίζουν τὴν ἀνθρώπινη πλευρὰ της.

Μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ ἐδημιούργησαν καὶ δημιουργοῦν κατ' ἀρχὴν ὀρισμένες ἐπιφυλάξεις ἢ ἀντιθέσεις.

Δυστυχῶς καὶ ἐδῶ ἐπανελήφθη τὸ σύνθημα σφάλμα, δηλαδή ἡ γραπτὴ καὶ ἠλεκτρονικὴ πληροφοροφόρηση πού ἀσφαλῶς ἐπηρεάζει καὶ διαμορφώνει τὴν κοινὴ γνώμη, νὰ ἐκλαμβάνεται ὡς αὐθεντία καὶ ὡς ἀξιόπιστη πηγή. Στὴν παγίδα αὐτὴ δυστυχῶς περιπίπτουμε ἀρκετὲς φορὲς καὶ πολλοὶ ἀπὸ ἐμᾶς μὲ ἀποτέλεσμα καὶ οἱ ἴδιοι νὰ ταλαιπωρούμεθα καὶ προβλήματα καὶ ἐρωτηματικὰ νὰ δημιουργοῦμε πρὸς ζημίαν τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τελικὰ καὶ οἱ ἴδιοι νὰ ἐκτιθέμεθα.

Ἄν συνηθίζαμε στὰ ὁποιαδήποτε προκύπτοντα ἐκκλησιαστικὰ θέματα ἢ προβλήματα νὰ ζητοῦμε τὶς ἀπαντήσεις ἀπὸ τὶς γνήσιες πηγές μας, μιὰ ἀπὸ τὶς ὁποῖες εἶναι καὶ τὸ συνοδικὸ μέλος ἐπὶ τοῦ Τύπου καὶ τῶν Δημοσίων Σχέσεων, πολλὰ ἄτοπα θὰ προελαμβάνοντο ἢ θὰ προλαμβάνονταν.

Κατὰ τὴν ὀρκωμοσίαν τὸσον τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ὅσον καὶ εἰς ἐκείνην τῶν μελῶν αὐτῆς, ὁ Πρόεδρος κ. Γεώργιος Παπανδρέου στὴν ὀλιγόλεπτη συζήτησή μας ἀναφέρθηκε στὴν ἀνάγκη συνεργασίας Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας στὰ προβλήματα τοῦ λαοῦ μας καὶ ζήτησε προσωπικὴ συνάντηση.

Ἡ συνάντησή μας ἐγένεε στίς 3 Νοεμβρίου σὸ Μέγαρο Μαξίμου μέσα σὲ πνεῦμα ἄνεσης καὶ καλῆς θελήσεως. Συνισταμένη τῆς ὅλης συζητήσεως μας ἦταν νὰ ἐπιδιωχθῆ ἡ ἀναζήτησις τοῦ τρόπου τῆς καλύτερης συνεργασίας Πολιτείας καὶ

Ἐκκλησίας γιὰ τὴν καλλιέργεια, τὴν ἀναβάθμιση καὶ τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ λαοῦ μας.

Μοῦ δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ ἐπισημάνω στὸν κ. Πρωθυπουργό, ὅτι τὸ σύστημα διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι Συνοδικό. Ὡς ἐκ τούτου ὡς Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου μπορῶ προσωπικὰ νὰ ἀναφερθῶ ἢ νὰ ἀπαριθμήσω θέματα ποὺ ἀπασχολοῦν τὴν Ἐκκλησία μας καὶ ἔχουν σχέση μετὰ τὴν Πολιτεία μας, ἀλλὰ ἡ συζήτηση, ἡ μελέτη τους καὶ ἡ ἀπόφαση ἐπ' αὐτῶν ἔγκεινται εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τῶν δύο συνοδικῶν ὀργάνων τῆς ΔΙΣ καὶ τῆς ΙΣΙ.

Στὰ θέματα αὐτὰ ἀπλῶς κατὰ τὴν συνάντηση ἐκεῖνη ἔγινε ἀναφορὰ καὶ ἀκολούθησαν λίγα σχόλια. Ἦσαν δὲ αὐτὰ:

α. Ταυτότητα τῆς Ἐκκλησίας. Πῶς βλέπει ἡ Ἐκκλησία τὴν Πολιτεία καὶ πῶς ἡ Πολιτεία τὴν Ἐκκλησία.

β. Μεγάλο θέμα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ στελέχωση της, ἡ μόρφωση τοῦ Κλήρου καὶ ἡ ἀναβάθμισή του. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο θὰ βοηθηθεῖ περισσότερο τὸ ποιμαντικὸ τῆς ἔργου ποὺ ἀποβλέπει πρῶτα στὴν πνευματικὴ ἀναγέννηση καὶ καλλιέργεια τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀκολουθῶς στὴν συμπαράστασή του στὰ προβλήματα τῆς καθημερινότητος.

γ. Σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας.

δ. Ἐκκλησιαστικὴ Περιουσία καὶ ἀξιοποίηση τῆς ἐναπομεινάσης μετὰ στόχο τὰ ἐκ τῆς ἀξιοποιήσεως ἔσοδα νὰ διατίθενται στὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ λαοῦ μας, ἰδιαιτέρως τῶν ἀδυνάτων, μέσα ἀπὸ ἕνα δίκτυο κέντρων διακονίας.

ε. Προνοιακὸ Ἔργο τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ περαιτέρω ἀνάπτυξίς του.

στ. Τὸ πρόβλημα τῶν ναρκωτικῶν. Ἡ ἔναρξη πιλοτικοῦ προγράμματος τῆς Ἐκκλησίας μετὰ ἀνέγερση Κέντρου γιὰ τὴν ἐπανεκπαίδευση ἐκείνων ποὺ ἀγωνίζονται νὰ ἀποδεσμευθοῦν ἀπὸ τὴν ἀσθένειά τους.

ζ. Συμμετοχὴ τῆς Ἐκκλησίας στὰ ἀναπτυξιακὰ ἔργα, ὄχι γιὰ τὴν δημιουργία ἐπιχειρήσεων, ἀλλὰ ἰδρυμάτων, κέντρων πολιτισμοῦ, ποὺ θὰ ἐξυπηρετοῦν τὶς ἀνάγκες τῶν συνανθρώπων μας.

η. Ἀγωνία τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν ἔκπτωση τῶν ἀξιών, γιὰ τὰ φαινόμενα ποὺ εὐτελίζουν τοὺς θεσμούς, καταρρακώνουν τὴν ἀξιοπρέπεια τῶν

ἀνθρώπων καὶ δημιουργοῦν ὄχι μόνον κακὸ παράδειγμα γιὰ τοὺς νέους μας ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐξοργίζουν.

θ. Ὁ τρόπος ἀγωγῆς τῶν νέων μας.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἔκανε λόγο γιὰ τὴν κοινωνικὴ συνοχή, τὸν εὐεργετικὸ ρόλο τῆς Ἐκκλησίας στὸν τομέα αὐτό· τὸ μεταναστευτικὸ πρόβλημα, τὴν οἰκολογικὴ καταστροφὴ, τὴν πράσινη ἀνάπτυξη καὶ τὴν ἀνάγκη καλλιέργειας περιβαλλοντικῆς συνειδήσεως.

Ἐπισφράγιση τῆς συζητήσεώς μας ἦταν:

α. Ἀνάγκη συνεργασίας Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας,

β. Σύστασις Ἐπιτροπῶν ἀπὸ τὰ δύο μέρη γιὰ τὴν συζήτηση θεμάτων, καὶ

γ. Ἡ δήλωση τοῦ κ. Προέδρου, ὅτι θὰ συστήσει στοὺς Ὑπουργοὺς καὶ τοὺς συνεργάτες του, πρὶν ἀνακινήσουν θέματα ἢ λάβουν μέτρα ποὺ ἔχουν σχέση μετὰ τὴν Ἐκκλησία, νὰ προηγηθεῖ ἐνημέρωση καὶ συνεννόηση.

Ὅλα αὐτὰ εἶχα χρεὸς νὰ τὰ μεταφέρω στὴν πρώτη μετὰ τὴν συνάντηση συνεδρία τῆς ΔΙΣ, ὅπως καὶ ἔγινε.

Ἡ ἀνακοίνωση καὶ τὸ σχέδιο νόμου γιὰ τὴν καταβολὴ Ἐνίσχυσης Κοινωνικῆς Ἀλληλεγγύης καὶ ἡ ἀτυχῆς ἀντιμετώπιση τῆς Ἐκκλησίας μᾶς ἔφερε σὲ ἀμηχανία, δημιούργησε ἐρωτηματικὰ γιὰ τὰ ὅσα εἶχαν συζητηθεῖ μετὰ τὸν κ. Πρόεδρο καὶ δὲν ἔλειψαν καὶ ἐκεῖνοι ποὺ βιάστηκαν νὰ δυναμιτίσουν τὸ καλὸ κλίμα συνεργασίας ποὺ δημιουργήθηκε.

Ἡ ἀντίδρασή μας ὑπῆρξε ἄμεση καὶ μετὰ τὴν ἀνάρτησιν τοῦ σχεδίου Νόμου εἰς τὸ Διαδίκτυον, συνήλθε ἡ ΔΙΣ καὶ ἀπέστειλε ἐπιστολὴν διαμαρτυρίας διὰ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἰωαννίνων, Προέδρου τῆς ΕΚΥΟ, κ. Θεοκλήτου εἰς τὸν ἀξιότιμον Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν κ. Γεωργίου Παπακωνσταντίνου ἐξηγώντας τὰ ἐπιχειρήματα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ζητώντας νὰ ἀντιμετωπισθεῖ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὡς Ν.Π.Δ.Δ. καὶ ὄχι ὡς φιλανθρωπικὸ Ἰδρυμα καὶ νὰ παραμένει ἡ φορολογία εἰς τὸ 1/000 (βλ. ἐπιστολή).

Ἀκολούθησε τὸ ὑπ' ἀριθ. 2396/27.11.2009 ἀπαντητικὸ ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν κ. Γεωργίου Παπακωνσταντίνου τὸ ὁποῖον ἐπιεκτεντρώνεται σὶς ἑξῆς Θέσεις:

α. Προτείνεται σύσταση μιᾶς διμεροῦς Ἐπιτροπῆς πού θά ἐξετάσει ζητήματα ἀναφορικά μέ τή φορολογική ἀντιμετώπιση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας. «Θά ἤθελα» σημειώνει «νά Σᾶς ζητήσω νά προχωρήσετε ἀπό πλευρᾶς Σας στόν ὀρισμό τῶν ἐκπροσώπων Σας στήν ἐπιτροπή αὐτή, προκειμένου νά ἀρχίσουν σέ σύντομο χρονικό διάστημα οἱ ἐργασίες της, οἱ ὁποῖες ἔχω τήν πεποίθηση, ὅτι θά συμβάλουν στήν ἀποσαφήνιση κρίσιμων ζητημάτων καί στήν ἐξεύρεση μιᾶς δίκαιης καί λειτουργικῆς λύσης».

β. Ὡς πρὸς τὸ θέμα τῆς Ἐνίσχυσης Κοινωνικῆς Ἀλληλεγγύης γράφει: «Θά ἤθελα, στὸ σημεῖο αὐτό, νά διευκρινίσω, ὅτι εἶναι διαφορετικὸ ζήτημα οἱ ρυθμίσεις πού ἐντάσσονται στὸ κατατεθὲν πρὸ ἡμερῶν στή Βουλὴ σχέδιο νόμου γιὰ τὴν καταβολὴ Ἐνίσχυσης Κοινωνικῆς Ἀλληλεγγύης σὲ εὐπαθεῖς ὁμάδες πληθυσμοῦ καί τὴν ἐπιβολὴ εἰσφορᾶς Κοινωνικῆς Εὐθύνης σὲ μεγάλες ἐπιχειρήσεις καί τὴν μεγάλη ἀκίνητη περιουσία. Οἱ ρυθμίσεις εἰσφορᾶς Κοινωνικῆς Εὐθύνης ἔχουν ἕκτακτο χαρακτήρα καί ἐξυπηρετοῦν τὸ στόχο ἀναδιανομῆς τοῦ δημοσιονομικοῦ βάρους τῶν μέτρων κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης. Στὸ ἴδιο νομοσχέδιο, ἡ αὐξηση στὸ 3 τοῖς χιλίοις (3%) τοῦ συντελεστῆ Ε.Τ.ΑΚ πού περιλαμβάνει τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καί ὅλα τὰ καθιδρύματα, ἰδιωτικά ἢ δημοσίου δικαίου, τῶν γνωστῶν θρησκευτιῶν γιὰ τὰ πρὸς ἐκμετάλλευση ἀκίνητά της, ἔχει ὁμοίως ἕκτακτο χαρακτήρα. Ἡ διατήρηση τοῦ Ε.Τ.ΑΚ ἀφορᾶ στὸ ἔτος 2009 καί μόνον, καί θά καταργηθεῖ στὴ συνέχεια, ὅπως καί ἡ ἕκτακτη εἰσφορᾶ».

γ. «Θεωροῦμε συνεπῶς αὐτονόητο, ὅτι ὁ διάλογος στὸ πλαίσιο τῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὰ ζητήματα ἀναφορικά μέ τὴν φορολογία τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας θά ξεκινήσει σὲ μηδενικὴ βάση. Γιὰ μιᾶς ὁ διάλογος καί ἡ εὐρεῖα δημόσια διαβούλευση ἀποτελοῦν ζήτημα ἀρχῆς καί προϋπόθεση φορολογικῆς μεταρρύθμισης».

Τὸ περιεχόμενο τοῦ ἐγγράφου αὐτοῦ ἀνεγνώσθη εἰς τὴν συνεδρία τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 1ης τρέχοντος μηνὸς καί μετὰ πολλὴν συζήτησιν ἀποφασίσθησαν, ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὸ Δελτίον Τύπου τὴν αὐτὴν ἡμέραν καί εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 4680/3 Δεκεμβρίου 2009 ἔγγραφο τῆς ΔΙΣ πρὸς τὸν Ὑπουργὸν Οἰκονομικῶν: Δηλαδή «Ἡ

Διαρκῆς Ἱερὰ Σύνοδος κατὰ τὴν Συνεδρία τῆς 1ης Δεκεμβρίου 2009 ἐμελέτησε τὴν προαναφερθεῖσα ἐπιστολὴ καί μετὰ ἀπὸ διαλογικὴ συζήτηση ἀπεφάσισε νά Σᾶς ἐνημερώσει ὡς πρὸς τὸ θέμα τῆς ἐκτάκτου εἰσφορᾶς τοῦ φόρου κατοχῆς περιουσίας (Ε.Τ.ΑΚ.), μέ σκοπὸ τὴν χορήγηση ἀπὸ μέρος τῆς Πολιτείας τοῦ ἐπιδόματος Κοινωνικῆς Ἀλληλεγγύης ἐκτάκτως καί ἐφ' ἅπαξ διὰ τὸ ἔτος 2009, ὅτι:

α. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος συνεισφέροντας, ὅπως τὸ πράττει πάντοτε στὶς κρίσιμες καί δύσκολες περιστάσεις τῆς κοινωνίας, ἔστω καί ἂν δὲν φέρει τὴν εὐθύνη, ἔρχεται ἀρωγὸς στὴν ἀνακούφιση τοῦ λαοῦ.

β. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἐπειδὴ ἐξασκεῖ ἓνα τεράστιο κοινωνικὸ καί φιλανθρωπικὸ ἔργο πρὸς ἀνακούφιση τῶν πασχόντων καί ἀναξιοπαθόντων ἀδελφῶν μας, τὸ ὁποῖο ἐπιτελεῖται μέ ἑπτακόσια (700) περίπου Ἰδρύματα στὴν Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν καί τίς Ἱερές Μητροπόλεις καί δαπανᾷ ἑκατὸ ἑκατομμύρια Εὐρῶ (100.000.000,00 €) ἑτησίως γιὰ φιλανθρωπικούς καί κοινωνικούς σκοπούς, ἀπαιτεῖ ἀπὸ τὴν Πολιτεία τουλάχιστον, τὴν ἰσότιμη μεταχείριση μέ τὸ σύνολο τῶν λοιπῶν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.).

γ. Ἡ Ἐκκλησία θεωρεῖ αὐτονόητο ὅτι ὁ ὁποιοσδήποτε φόρος ἐπὶ τῆς ἀκίνητου περιουσίας τῆς δὲν θά περιλαμβάνει κατ' οὐδένα τρόπο τὰ ἀκίνητα πού ἰδιοχρησιμοποιοῦνται καί ἐκεῖνα ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑφίστανται ὁποιαδήποτε βάρη, τὰ ὁποῖα ἐμποδίζουν τὴν ἐλεύθερη ἀξιοποίησή τους ἢ ἀκίνητα πού ἔχουν παραχωρηθεῖ δωρεάν ἢ παραμένουν ἀναξιοποίητα, μέ σκοπὸ τὴν ἀνέγερση καί λειτουργία Ἰδρυμάτων προνοιακοῦ χαρακτήρα.

Ὡς ἐκ τούτου ἡ Διαρκῆς Ἱερὰ Σύνοδος ἀποφασίζει γιὰ τὸ ἔτος 2009 καί μόνο, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος νά συνεισφέρει μέ τὸ ἀναλογοῦν σὲ Αὐτὴν ποσὸν γιὰ τὰ ἀκίνητα πού ἀποφέρουν εἰσόδημα σύμφωνα μέ τὰ ὡς ἄνω ἐκτεθέντα».

Ἐν τῷ μεταξὺ προέκυψε τὸ θέμα τῆς προσλήψεως ὄλων τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Δημοσίου διὰ τοῦ ΑΣΕΠ. Πρὶν δημοσιοποιηθεῖ τὸ θέμα, μέ ἐπεσκέφθη ὁ ἀρμόδιος ὑπουργὸς κ. Ἰωάννης Ραγκούσης καί μέ ἐνημέρωσε γιὰ τίς προθέσεις τῆς Πολιτείας ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ ὑπογραμμίζοντας μάλιστα,

ὅτι ἐπ' αὐτοῦ συνεφώνησαν ἡ Προεδρία τῆς Χώρας, ἡ Βουλή τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐτονίσθη ὅτι θὰ ἦταν ἐποικοδομητικὸ νὰ συμφωνοῦσε ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἡ Ἐκκλησία. Ἀνεπτύχθησαν οἱ δικές μας ἀπόψεις καὶ οἱ ἐπιφυλάξεις μας λόγω τοῦ χαρακτῆρος τῆς ἐργασίας εἰς τὸν ἐκκλησιαστικὸν χῶρον.

Ἀκολούθησαν πολλὲς συζητήσεις, ἀπεστάλη τὸ ὑπ' ἀριθμ. 4836/12 Δεκεμβρίου τρ.ἔ. ἔγγραφο μας καὶ ὡς φαίνεται ὑπῆρξε πρόοδος στὴν ἀντιμετώπιση τοῦ θέματος.

Ἡ ΔΙΣ ὄρισε πρόεδρο Ἐπιτροπῆς τοῦ θέματος αὐτοῦ τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ξάνθης κ. Παντελεήμονα γιὰ τὴν τροποποίηση τοῦ Κανονισμοῦ 5 τῆς Ἐκκλησίας περὶ ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων καὶ τὴν πρόσληψη τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων σύμφωνα μὲ τὸν Καταστατικὸ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας. Τὶς ἡμέρες αὐτὲς ψηφίζεται ὁ νόμος καὶ θὰ δοῦμε ἂν πραγματοποιήθηκε ἡ δοθεῖσα ὑπόσχεση.

Κατὰ τὴν συνεδρία τῆς ΔΙΣ στὶς 12 Δεκεμβρίου ἐτέθησαν καὶ πάλιν τὰ θέματα τῆς συνεργασίας Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας καὶ τῆς συγκρότησης ἐπιτροπῶν προετοιμασίας γιὰ ἓνα διάλογο.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἔχουν συσσωρευθεῖ ἀρκετὰ θέματα ἐνῶ παράλληλα, λόγω τῶν νέων συνθηκῶν ζωῆς καὶ τῶν νέων τεχνολογιῶν, αὐτὰ αὐξάνουν καὶ ἐπιβάλλεται ἡ Ἐκκλησία στὸν διοικητικὸν ὀργανισμὸν τάχιστα νὰ ἀσχοληθοῦν μὲ αὐτὰ γιὰ δικούς τους λόγους ἀνεξάρτητα ἂν καὶ πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ τὰ θέματα δὲν ἔχουν ἀναφορὰ στὶς σχέσεις Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας.

Τὸ πλῆθος τῶν θεμάτων ὀδήγησε τὴν ΔΙΣ νὰ ἀποφασίσει τὴν ὁμαδοποίηση αὐτῶν καὶ νὰ συγκροτήσει τὶς ἐξῆς ἐπιτροπὲς μελέτης:

1. Ἐπιτροπὴ Προσδιορισμοῦ Ρόλων Ἐκκλησίας - Κράτους. Σύνδεσμος ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεος,

2. Ἐπιτροπὴ γιὰ τὸ Κοινωνικὸ Ἔργο τῆς Ἐκκλησίας. Σύνδεσμος ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νικαίας κ. Ἀλέξιος,

3. Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν Παιδεία καὶ τὴν Νεότητα. Σύνδεσμος ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος καὶ Ἄλμυροῦ κ. Ἰγνάτιος,

4. Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Περιουσίας. Σύνδεσμος ὁ Σεβα-

σιμώτατος Μητροπολίτης Ἐλασσῶνος κ. Βασίλειος,

5. Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴ Ἐκπαίδευση καὶ τὸν Κλῆρο. Σύνδεσμος ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Νικόλαος, καὶ

6. Ἐπιτροπὴ γιὰ τὸν Πολιτισμὸ καὶ τὶς Νέες Τεχνολογίες. Σύνδεσμος ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βεροίας καὶ Ναούσης κ. Παντελεήμων.

Μὲ τὴν σκέψη ὅτι μία τέτοια πρωτοβουλία ἔπρεπε ἀσφαλῶς νὰ τύχει τῆς μελέτης καὶ τῆς ἐγκρίσεως ὑπὸ τῆς ΙΣΙ τοποθετήθηκε σὲ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς ἐπιτροπὲς ἓνας συνοδικὸς ἀδελφὸς ὡς συνοδικὸς σύνδεσμος προκειμένου νὰ προσφέρει τῆς ὑπηρεσίας του, ἐὰν ἐγκριθεῖ ὑπὸ τοῦ σώματος τῆς ΙΣΙ ὁ προτεινόμενος σχεδιασμός.

Ἡ Πολιτεία ζήτησε διὰ τοῦ Ὑπουργοῦ Οἰκονομικῶν τὴν συγκρότησιν διμεροῦς ἐπιτροπῆς καὶ τὴν ἔναρξιν διαλόγου.

Ὁ διάλογος γενικὰ εἶναι ἀποδεκτὸς καὶ χαρακτηριστικὸ γνώρισμα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας. Στὴν προκειμένη ὁμως περίπτωσιν πρέπει νὰ προηγηθεῖ ἓνας οὐσιαστικὸς ἄλλος διάλογος· αὐτὴ τὴ φορὰ στὸ ἐσωτερικὸ τῆς ποιμανούσης - διοικούσης Ἐκκλησίας. Μία συζήτηση, μελέτη, ἀξιολόγησις κατὰστασεων καὶ πραγμάτων.

Πρέπει, κατὰ τὴν ἀποψή μου πάντοτε, τὴν πρόσκλησή μας αὐτὴν γιὰ διάλογο νὰ τὴν ἐκλάβουμε καὶ ὡς εὐκαιρία ἐξέτασης τῆς ἐσωτερικῆς κατάστασης τῆς ἐκκλησιαστικῆς μας διοικήσεως καὶ ποιμαντικῆς, ὡς καὶ ἀφορμὴ ἀντιμετώπισης πολλῶν προβλημάτων μας καὶ ἀδιεξόδων ποὺ ἔχουν συσσωρευθεῖ ἐπὶ δεκαετίες καὶ δημιουργοῦν πολλὰς φορὰς εὐτελιστικὰ φαινόμενα.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξετασθοῦν καὶ νὰ ἀντιμετωπισθοῦν μὲ σύνεση, ἀντικειμενικότητα καὶ εἰλικρίνεια λάθη καὶ ἀστοχίες τοῦ παρελθόντος ποὺ ἡ ἐπιτέλεση τους συνεχίζει νὰ ἐπιδρᾷ ἀρνητικὰ στὴν πορεία τῆς σημερινῆς ἐκκλησιαστικῆς πραγματικότητος μὲ τὴν δημιουργία σιδηρῶν ἀγκυλώσεων.

Νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν σοβαρὰ οἱ καινούργιες συνθήκες τῆς σημερινῆς ζωῆς. Οἱ νέες ιδέες, τὰ διακινούμενα ἰδεολογικὰ καὶ πνευματικὰ ρεύματα, οἱ μετακινήσεις τῶν ἀνθρώπων, οἱ σύγχρονες ἀπαιτήσεις καὶ οἱ ἐπιδράσεις ὄλων αὐτῶν εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν μας ζωὴν.

Μία τέτοια έσωτερική στροφή και αυτοκριτική θα μᾶς φέρει μπροστά σὲ μεγάλα θέματα πού πολλές φορές ἡ ἐκκλησιαστικὴ διοίκηση στὴν ἀντιμετώπισή τους στάθηκε κατώτερη ἀπὸ τὴν ἀπαίτηση τοῦ γνήσιου ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος.

Γιὰ ἄλλη μιὰ φορά νὰ ὑψώσουμε μέσα μας καὶ γύρω μας τὸ Ὅραμά μας. Ποιό εἶναι τὸ σημερινὸ ὄραμα τῆς Ἐκκλησίας μας; Τί Ἐκκλησία θέλουμε; Πῶς θὰ ἠθελαν οἱ πιστοὶ μας τὴν δική τους Ἐκκλησία; Τί ζητοῦν ἀπὸ ἐμᾶς;

Σὲ μία τέτοια προσπάθεια ἀμέσως θὰ συνειδητοποιήσουμε ὅλοι μας αὐτὰ τὰ θέματα ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐνδεικτικὰ ἀναφέρω:

α. Εἶναι ἀνάγκη ἀλλαγῆς τοῦ τρόπου ἐκλογῆς τῶν Ἀρχιερέων καὶ τῆς πλήρωσης τῶν κενῶν ἀρχιερατικῶν ἐδρῶν. Ἡ ἱστορία τοῦ θέματος αὐτοῦ ἔχει δημιουργήσει πολλὰ δεινὰ καὶ περιπέτειες στὸ χῶρο μας. Εἶναι καιρὸς πιά νὰ ἀντιληφθοῦμε ὅτι εἶναι ἄλλο πράγμα ἢ Ἐξουσία καὶ ἄλλο ἢ Διακονία.

β. Τὸ θέμα τῆς στελεχώσεως τῆς Ἐκκλησίας σὲ ἐπίπεδο κληρικῶν καὶ λαϊκῶν εἶναι ἀνάγκη νὰ μελετηθῆ καὶ νὰ ἀντιμετωπισθῆ μὲ σοβαρότητα.

γ. Ἡ Μοναχικὴ ἐπιλογὴ ἐνῶ μπορεῖ νὰ εἶναι ἓνα θεῖο δῶρο καὶ ἓνας ζωογόνος πνεύμονας στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μας ὑπάρχει κίνδυνος μὲ τὶς διαφορὲς ἐπιτροπὲς καὶ αὐθαιρεσίες, ἀπὸ ὅπου κι ἂν προέρχονται, νὰ καταλήξει μὲ τὸν καιρὸ σὲ μεῖζον ἐκκλησιαστικὸ πρόβλημα.

Καὶ ἐπανέρχομαι τώρα στὶς συγκροτημένες ὑπὸ τῆς ΔΙΣ ἐπιτροπὲς πού θὰ διευρυνθοῦν, ἐφ' ὅσον ἐγκρίνει τὸ Σῶμα τῆς Ἱεραρχίας μὲ ἄλλους δύο ἢ τρεῖς Ἀρχιερεῖς καὶ δύο λαϊκοὺς εἰδήμονες τῶν θεμάτων καὶ ἀκόμη μὲ ἄλλα πρόσωπα πού διακρίνονται γιὰ τὶς εἰδικές τους γνώσεις ἐπὶ τῶν θεμάτων ἐκείνων, μερικὰ τῶν ὁποίων ἤδη ἀναφέρθηκαν.

Τὰ συμπεράσματα καὶ οἱ ἀποφάσεις αὐτῆς τῆς ἐργασίας θὰ εἶναι τὸ ὑλικὸ πού θὰ πλουτίσει καὶ θὰ καθοδηγήσει αὐτοὺς πού θὰ κληθοῦν νὰ ὑλοποιήσουν τὸν διάλογο. Τὶς ἐργασίες αὐτὲς πρέπει οἱ ἀρμόδιες ἐπιτροπὲς νὰ ἀποπερατώσουν ἐντὸς τριμήνου.

Ἐνα ἄλλο σημεῖο στὸ ὁποῖο πού θέλω νὰ ἐπικεντρώσω τὴν προσοχή σας εἶναι ὁ τρόπος ὑλοποίησης τοῦ διαλόγου εἴτε πρόκειται γιὰ διάλογο μὲ ὁποιοδήποτε φορέα ἢ καὶ τὴν Πολιτεία.

α. Δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἀποσπασματικὸς, δηλαδή ἢ ἀντιμετώπιση ἑνὸς θέματος μεμονωμένα, ἀλλὰ σὲ σχέση μὲ τὰ συγγενῆ του.

β. Ἡ ἐκπροσώπηση στὸν Διάλογο δὲν πρέπει νὰ εἶναι μόνο ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ συγκεκριμένου θέματος ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων συγγενῶν ἐπιτροπῶν.

Καὶ τοῦτο ἀφ' ἑνὸς μὲν γιὰ νὰ μὴν γίνετα «σαλαμοποίηση» τῶν θεμάτων καὶ ἐφ' ἑτέρου ἢ ἀντιμετώπιση νὰ γίνετα σὲ συνάρτηση καὶ μὲ τὰ ἄλλα θέματα τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ὅλα αὐτὰ ὑπὸ τὴν ἔγκριση τῆς ΔΙΣ καὶ τῆς ΙΣΙ.

Ἐννοεῖται ὅτι οἱ ὑπάρχουσες ἐπιτροπὲς: α. γιὰ τὰ θέματα τῶν Ἀνωτάτων Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν, β. γιὰ τὸ Νόμο περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Δικαιοσύνης, γ. τὴν παρακολούθηση τοῦ θέματος τοῦ Ε.Τ.ΑΚ., καὶ δ. ἐκεῖνο τοῦ ΑΣΕΠ, θὰ συνεχίσουν τὸ ἔργο τους.

Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,

Αὐτὲς τὶς λιτὲς σκέψεις ἠθελὰ σήμερα νὰ καταθέσω ἐνώπιόν σας μὲ σκοπὸν νὰ σᾶς ἐνημερώσω ἐπὶ θεμάτων τρεχούσης φύσεως καὶ γιὰ τὸν σχεδιασμὸν πού σκεπτόμαστε περὶ τὴν ὑλοποίηση ἑνὸς Διαλόγου στὸν ὁποῖο προσκληθήκαμε.

Πιστεύω, ὅτι ὑπὸ τὶς παρούσες συνθήκες Πολιτεία καὶ Ἐκκλησία πρέπει καὶ ὀφείλουν νὰ καθήσουν καὶ νὰ ἐξετάσουν μαζί ὅλα τὰ θέματα πού μᾶς ἀπασχολοῦν. Τὰ μεγάλα θέματα τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Κοινωνίας μας περνοῦν μέσα ἀπὸ τὴν Πολιτεία ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Ἡ ἀπάλυνση τοῦ πόνου τοῦ συνανθρώπου μας, τοῦ συμπολίτου μας, τὸ ἐπίπεδο διαβίωσης τῶν παιδιῶν μας, τῶν πιστῶν μας, ἢ ἐθνικὴ μας παιδεία, εἶναι θέματα ζωτικῆς σημασίας γιὰ τὴν Ἐκκλησία, ἢ ὁποῖα ὡς Μητέρα αὐτοῦ τοῦ Ἔθνους ἀγωνιᾷ, πονᾷ καὶ ἀγωνίζεται στὸ μέτρο τῶν δυνατοτήτων τῆς νυχθημερὸν διὰ τὴν συμβολὴν τῆς στὴν ἐπίλυση μεγάλων προβλημάτων πρὸς ὄφελος τοῦ συνόλου τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Εἶμαι βέβαιος ὅτι καὶ εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσι ὁ καθ' ἓνας μας θὰ κάνει τὸ χρέος του.

Ἐξ ἄλλου ἐκεῖνο πού μᾶς ἔμαθε ὁ Ἰδρυτὴς τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὅτι σ' αὐτὴν τὴν ζωὴ ἄλλος εἶναι «ὁ σπειρώων», ἄλλος εἶναι «ὁ θερίζων», ἀλλὰ Ἐκεῖνος πού αὐξάνει καὶ εὐλογεῖ εἶναι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Θεὸς καὶ Πατέρας μας.

Χαιρετισμός στο ΣΤ΄ Πανρωσικό Συνέδριο*

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ζακύνθου κ. Χρυσόστομου

(Μόσχα, 25-26.11.2009)

Σεβασμιώτατε Ἐκπρόσωπε τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Μόσχας καὶ πάσης Ρωσίας κ. Κυρίλλου,

Σεβασμιώτατοι καὶ Θεοφιλέστατοι Ἐκπρόσωποι τῶν Παλαιφάτων Πατριαρχείων καὶ τῶν λοιπῶν Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν,

Θεοφιλέστατε Ἐπίσκοπε Εἰσορjενσκ κ. Μάρκε,

Ἀξιότιμε κ. Sergie Zhitenev, Διευθυντὰ τοῦ Προσκυνηματικοῦ Κέντρου τῆς Ὁρθοδόξου Ρωσικῆς Ἐκκλησίας

Ἀξιότιμοι κ. Πρόεδροι, Πρόξενοι καὶ λοιποὶ Ἐκπρόσωποι τῶν Πολιτικῶν Ἀρχῶν τῆς Χώρας ἀλλὰ καὶ τῶν Ὁργανισμῶν Τουρισμοῦ,

Ἐκπρόσωποι τῶν Ταξιδιωτικῶν Γραφείων,

Ἀδελφοί μου Κληρικοὶ καὶ Λαϊκοὶ Ἐκπρόσωποι τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων καὶ τῶν Ἱ. Μονῶν τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας,

Ἐπιτρέψτε μου, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συγκλήσεως τοῦ ΣΤ΄ Πανρωσικοῦ Συνεδρίου ἐδῶ στὴν καρδιά τῆς ρωσικῆς γῆς, στὴν πανέμορφη μεγαλούπολη τῆς Μόσχας, νὰ Σᾶς ἀπευθύνω, ὡς ὁ Ἐκπρόσωπος τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Σεπτοῦ Προκαθημένου Αὐτῆς, Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, στὴν ἀγάπη Σας, τὴν χαρά μας καὶ τὴν ἐν Κυρίῳ ἐγκαύχηση, τὰ θερμὰ συγχαρητήρια καὶ τοὺς ἐπαίνους μας, γιὰ τὴν συνέχιση τῶν πρωτοβουλιῶν σας, ὅπως ἡ πραγματοποίηση καὶ τοῦ Συνεδρίου αὐτοῦ, ὡς φυσικὴ συνέχεια

τῶν προηγουμένων πέντε πού μὲ πολλὴ ἐπιτυχία πραγματοποιήθηκαν κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη.

Αἰσθάνομαι ἐπίσης τὴν προσωπικὴ χαρὰ καὶ τὴν ἐν Κυρίῳ ἱκανοποίηση γιὰ τὶς ἡμέρες αὐτὲς στὴν Ἑλλάδα, καὶ συγκεκριμένα στὴν ἰδιαίτερα πατρίδα μου, τὴν χλιοτραγουδισμένη καὶ πολυπαινεμένη Ζακύνθο, ὅπου ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ 15ετίας μὲ κατέστησε Ἐπίσκοπό Της καὶ Μητροπολίτη Της, ἔλαβε χώρα μὲ ἀπόλυτη ἐπιτυχία τὸ Α΄ Πανελλήνιο Συνέδριο γιὰ θέματα Προσκυνηματικῶν Περιηγήσεων μὲ τὴν παρουσία τῶν Στελεχῶν τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ Συνέδριο αὐτό, τὸ πρῶτο γιὰ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, πού εἶχε ὡς γενικὸ θέμα τοῦ «*Προσκυνηματικὲς Περιηγήσεις (Ἱστορία - Παράδοση - Νεώτερες ἐξελίξεις καὶ προβληματισμοί) τὰ Ἐπτάνησα ὡς Ὁρθόδοξη προσκυνηματικοὶ προορισμοί*» τίμησαν μὲ τὴν ὑψηλὴ παρουσία τους, τόσο οἱ Προκαθημένοι τῶν Ἁγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀλεξανδρείας, τῆς Κύπρου καὶ τῆς Ἑλλάδος, ὅσο καὶ Ἐκπρόσωποι τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Σιναίου, χορεία περὶ τοὺς ἐξήντα (60) Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων, Ἡγούμενοι Ἱερῶν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ τῆς Πάτμου, διακόσιοι(200) καὶ πλέον Κληρικοὶ καὶ περισσότεροι ἀπὸ τετρακόσιοι (400) λαϊκοὶ Σύεδροι.

* Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ζακύνθου κ. Χρυσόστομος ἐξεπροσώπησε στὸ Συνέδριο αὐτὸ τὴν Ἱερά Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μαζί μὲ τὸν Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτη Σπυρίδωνα Κατραμάδο καὶ τὸν Ἱερολογιώτατο Διάκονο Σεραφεῖμ Κονίδη.

Στὸ Συνέδριό μας αὐτό, μᾶς δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ ἀκούσουμε θαυμάσιες καὶ πολυσήμαντες ἐπισημονικά καὶ θεολογικά τεκμηριωμένες ἀνακωνώσεις καὶ εἰσηγήσεις, τόσο γιὰ τὴν διαχρονικὴ ἀντίληψη τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας περὶ τῶν προσκνηματικῶν περιηγήσεων, τῆς ἱστορίας τοῦ θεσμοῦ αὐτοῦ ἐντὸς τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας μας, ὅσο καὶ γιὰ τὴν ποιμαντικὴ ἀντιμετώπιση ὅλων τῶν θεμάτων πού ἀφοροῦν στὶς προσκνηματικὲς περιηγήσεις, καθὼς καὶ τὴ σύγχρονη προβληματικὴ ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνοδικὴ πορεία τους. Ἐντοπίσαμε ὅτι τελείως διαφορετικὰ ἀντιλαμβάνεται ὁ κόσμος μας καὶ οἱ διάφοροι τουριστικοὶ παράγοντες τὸ θέμα τοῦ Θρησκευτικοῦ Τουρισμοῦ καὶ ὅτι τελείως διαφορετικὰ βιώνει καὶ ζεῖ καὶ δραστηριοποιεῖται ἡ Ἐκκλησία μας στὸν τομέα αὐτὸ τῆς συγχρόνου ποιμαντικῆς της.

Ἔτσι, αἰσθανόμεσθε χαρούμενοι πού σήμερα βρισκόμαστε ἀνάμεσά Σας, ἀνάμεσα σὲ λίαν ἀγαπητοὺς καὶ ἀπὸ πολλὰ χρόνια γνωριμίας ἀδελφούς μας, Κληρικούς καὶ λαϊκοὺς καὶ πού μᾶς δίνεται ἡ εὐκαιρία τῆς συναντήσεως καὶ τῆς ἀλληλοκατανοήσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐπιβεβλημένης, ἐκ τῶν νέων παγκοσμίων δεδομένων, χαράξεως κοινῶν δρόμων καὶ κοινῶν στόχων, κοινῆς πορείας τῶν δεομένων πρὸς τὸν Θεό, στὴν μοναδικὴ προσκνηματικὴ κατεύθυνση τῶν πιστῶν μελῶν τῆς Μίας, Ἁγίας μας Ἐκκλησίας, στὴν συνάντηση ὅλων μας, οὐσιαστικά, καὶ στὴν ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι σύνδεσή μας μὲ Αὐτὸν τὸν Κύριό μας.

Ἡ εὐλογία τοῦ Κυρίου πρὸς τὸν Νῶε καὶ τοὺς υἱοὺς του, πρὸς ὅλους ἐμᾶς δηλαδή, «αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν» (Γεν. 9,7), ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο σὲ μία κίνηση πού τὸν ὠθεῖ σὲ ὅλη τὴ γῆ καὶ πέραν αὐτῆς.

Ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα χρόνια πάντως, ἀπὸ τὰ χρόνια τὰ θαμμένα στὴν ἄμμο τῆς προϊστορίας, τὸ ζητούμενο γιὰ πολλοὺς ἀνθρώπους ἦταν ὄχι μόνον ἡ μετάβαση, ὁ πηγαϊμός, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπιστροφή. Τὸ ταξίδι αὐτὸ ὑπηρετοῦσε τὸ ἐμπόριο. Στόχος του ἦταν τὸ κέρδος. Μόνο στὴν ἐλληνικὴ ἀρχαιότητα, βλέπουμε γιὰ πρώτη φορὰ νὰ ταξιδεύει καὶ κάποιος ἀκόμα: Αὐτὸς πού ἤθελε νὰ δεῖ τὶς χῶρες καὶ τὴ ζωὴ τῶν ἄλλων λαῶν (π.χ. ὁ ἱστορικὸς Ἡρόδοτος).

Ἀπὸ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς χρόνους, κάνουν τὴν ἐμφάνισή τους καὶ αὐτοὶ πού ταξιδεύουν

ὄχι γιὰ οικονομικοὺς λόγους, ἀλλὰ γιὰ ἱεραποστολή, ἢ πρὸς ὠφέλειαν ψυχῆς. Αὐτοὶ πού πηγαίνουν νὰ δώσουν τὴ μαρτυρία τους. Νὰ βροῦν θησαυροὺς πνευματικούς. Αὐτοὶ πού δὲν θέλουν νὰ ἀποκτήσουν, ἀλλὰ νὰ δώσουν καὶ ἡ μόνη τους ἐπιθυμία ἦταν νὰ προσκνηθῶν.

Εἶναι μᾶλλον περιττὸ νὰ ὑπενθυμίσουμε ὅτι αἰῶνες τώρα στὸν κόσμο ὅπου μᾶς ἔταξε ὁ Θεὸς νὰ ζοῦμε, τὸν χαράζουν οἱ δρόμοι τῶν προσκνητῶν ὅλων τῶν θρησκείων, φυτεύοντας στὴ γῆ μας τὴν πίστη. Πρῶτοι βέβαια δίδαξαν οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι τῆς Ἐκκλησίας μας μὲ τὶς δικές τους περιουδεῖς ἀνά τὸν κόσμο.

Στὴν συνέχεια οἱ χριστιανοὶ προσκνητῆς, μὲ τὸ σεβασμό τους στοὺς χώρους ὅπου ἔζησαν οἱ ἅγιοι καὶ ὅπου φανερώθηκε θαυματουργικὰ ἡ δύναμη καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Κυρίου, μὲ τὶς παρακλήσεις τους στὴν Παναγία καὶ τοὺς Ἁγίους, μὲ τὴ μετάνοια στοὺς ἀσκητῆς καὶ τὴν ταπείνωση πρὸς τὰ λείψανα, ἔγιναν διδάσκαλοι μιᾶς κοινωνικότητας πού θεμελιώνεται στὴν πίστη καὶ τὴν πνευματικότητα τὴν ὁποία αὐτὴ καλλιεργεῖ καὶ φανερώνει.

Οἱ ἱερῆς ἀποδημίες τους ἔχτισαν τὴ χριστιανικὴ συνείδηση τῆς Ἐκκλησίας μας, διδάσκοντας ὅλους τοὺς λαοὺς μας, ὅτι πέρα καὶ πάνω ἀπὸ τὶς ἀντιθέσεις τους, ἔχουν καὶ ὀφείλουν νὰ διατηρήσουν ταυτότητα θεμελιωμένη στὴν κοινὴ πίστη τους.

Ὅμως, ἂν ἄλλοτε τὸ ταξίδι ἦταν περιπέτεια, στὸ σημερινὸ κόσμο ὁ λεγόμενος τουρισμὸς εἶναι διασκέδαση καὶ ξεκούραση, γνώση καὶ θεραπεία, ἀναψυχὴ καὶ εὐλογία.

Ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία μὲ τὴν *Πορεία τῶν πρὸς Θεὸν δεομένων* καὶ εἰσηγουμένη τὴν προσκνηματικὴ περιήγηση καὶ τὴν συστηματικὴ ἀπὸ κάθε ἀποψη ἀνάπτυξή της, ἀλλὰ καὶ τὴν συνεργασία μὲ ὅλους τοὺς φορεῖς καὶ θεσμοὺς τῆς σύγχρονης κοινωνίας μας, θέλει νὰ προτείνει στὸν ἄνθρωπο ἕναν τουρισμὸ, ἕνα προσκνήμα, μία πορεία πού θὰ πηγαίνει πολὺ πιὸ πέρα ἀπὸ τὴν ἀπόλαυση καὶ τὴν διασκέδαση τῶν ἐξωτερικῶν στοιχείων τοῦ κόσμου τούτου.

Ἡ Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ Ἐκκλησία μας προτείνει σήμερα στὸν ἄνθρωπο εἴτε θρησκευεῖ πολὺ εἴτε λίγο, τὸν θρησκευόμενον ἢ λιγότερο θρησκευόμενον, νὰ πορευθεῖ καὶ νὰ ἐπισκεφθεῖ χώρους πού

ἔχουν καθαγιασθεῖ οἱ ἅγιοι, χώρους στοὺς ὁποίους φανερώθηκε θαυμαστά ἡ δύναμη καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Κυρίου. Τοῦ προτείνει νὰ ἀξιοποιήσει καὶ πνευματικὰ τὸ ταξίδι καὶ ἔτσι τελικὰ νὰ τὸ κάνει ἀληθινὰ μία πορεία ἀναψυχῆς καὶ ξεκούρασης. Μαζὶ μὲ τὴν ἀπαιτούμενη ἀναψυχή νὰ βρεῖ καὶ νὰ ἀφουγκραστῆ καὶ τὴν ψυχὴ του. Θέλει νὰ ἀποδώσει στὸν σύγχρονο χριστιανὸ μεταμοντέρνο ἄνθρωπο αὐτὸ ποὺ τοῦ ἀνήκει: νὰ τοῦ δώσει δηλαδὴ τὴ χαρὰ τῶν διακοπῶν, χωρὶς νὰ τὸν ἀφήσει νὰ ξεπέσει σὲ ἕναν διαλυτικὸ καταναλωτισμὸ.

Νὰ τὸν βοηθήσει νὰ συνειδητοποιήσει ὅτι ἄλλο τουρισμὸς ἄλλο προσκύνημα. Νὰ τὸν βοηθήσει νὰ συνειδητοποιήσει ἐπίσης ὅτι τὸ ζητούμενο στὶς διακοπές του εἶναι νὰ βρεῖ τὸν ἑαυτό του καὶ ὄχι νὰ προσπαθεῖ νὰ ξεφύγει ἀπὸ αὐτόν. Νὰ βρεῖ τὸν ἑαυτό του ποὺ τὸν ἀλλοτριώνει ἢ τύρβη τῆς καθημερινότητας. Νὰ βρεῖ τὸν ἑαυτό του καὶ νὰ τὰ βρεῖ μὲ τὸν ἑαυτό του ἀνασαίνοντας τὸν καθαρὸ πνευματικὸ ἀέρα τῶν κορυφαίων θαυμάτων καὶ προσκνημάτων. Ἔτσι μόνον μποροῦν οἱ προσκνηματικὲς περιηγήσεις καὶ πορείες νὰ ἀποτελέσουν ἕνα στοιχεῖο ἐνότητας. «...τὰ ἔχνη αὐτῆς τῆς ἱερότητας ἔρχεται νὰ γνωρίσει ὁ ἄνθρωπος. Γιὰ τοῦτο ἔρχεται, ὀφείλει νὰ ἔρχεται, ὡς προσκνητής. Νὰ ἔρχεται, νὰ συμπεριφέρεται καὶ ν' ἀπέχεται ὡς προσκνητής. Νὰ ἐμβιώνει, νὰ συμβιώνει καὶ νὰ ἀποβιώνει ὡς εὐλαβῆς ἐπισκέπτης» (Κ.Ε. Τσιρόπουλος, Ἀνάμεσα σὲ δύο αἰῶνες, Ἀθήνα 2002, σ. 134).

Χαιρόμεθα συνεπῶς καὶ μὲ τὴν συστηματικὴ πολύχρονη συνεργασία μας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας καὶ σὲ αὐτὸν τὸ σημαντικὸ τομέα τῆς ποιμαντικῆς εὐθύνης καὶ δράσεώς μας γιὰ τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν πιστὸ

ἄνθρωπο τοῦ 21ου αἰῶνα, πράγμα ἄλλωστε τὸ ὁποῖο δηλώνεται πάλιν καὶ πολλάκις καὶ μὲ τὴν παρουσία μας σήμερα ἐν μέσῳ ὑμῶν. Ἡ ποιμαντικὴ προσωπικὴ ἐργασία καὶ ἐμπειρία μου στὸν τομέα τῆς ἀναπτύξεως καὶ προωθήσεως τῶν προσκνηματικῶν περιηγήσεων καὶ μὲ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας ἐκτείνεται σὲ μία χρονικὴ περίοδο τριάντα καὶ πλέον χρόνων.

Ἀγαπητοί μου,

Μεταφέροντες τὶς πατρικὲς εὐχὲς καὶ εὐλογίες τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Ἱερωνύμου, ἀλλὰ καὶ τῶν Ἁγίων Ἀδελφῶν μου Ἀρχιερέων, τῶν συγκροτούντων τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σᾶς εὐχόμεσθε ἐκ μέσης ψυχῆς καὶ καρδίας, κάθε ἐπιτυχία στὸ ΣΤ΄ Πανρωσικὸ Συνέδριο, θὰ τὸ παρακολουθήσουμε μαζὶ μὲ τὴν τιμὴ συνοδείας μας, τὸν Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμ. κ. Σπυρίδωνα Κατραμάδο, Γραμματέα τοῦ Συνοδικοῦ Γραφείου τῆς Ἀναπτύξεως τῶν Προσκνηματικῶν Περιηγήσεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸν Ἱερολογιώτατο Ἀρχιδιάκονό μου κ. Σεραφεῖμ Κονίδη καὶ εὐελπιστοῦμε ὅτι, πάντα ἀπὸ κοινοῦ καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου, θὰ διακονεῖται ὁ Ὁρθόδοξος καὶ Χριστιανικὸς Λαὸς τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ καὶ γενικότερα ὁ ἄνθρωπος καὶ θὰ ὀδηγεῖται σὲ νομὲς σωτηρίους.

Ἐπιτρέψατέ μας, ὀλοκληρώνοντας τὸν Χαιρετισμὸ μας αὐτόν, νὰ εὐχηθῶ καὶ πάλι καλὴ ἐπιτυχία στὶς ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου ὥστε τὰ Πορίσματα καὶ οἱ Προτάσεις ποὺ θὰ ἀναδειχθοῦν νὰ ἀποτελέσουν εὐκαιρία γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ τους καὶ τὴν ὑλοποίησή τους στὶς σύγχρονες ποιμαντικὲς ἀνάγκες τῆς Ἐκκλησίας.

Σᾶς εὐχαριστῶ.

Προσκυνηματικές περιηγήσεις: Ίστορική εξέλιξη και σύγχρονες προοπτικές

Τοῦ Βλασίου Φειδᾶ,
Ὅμοτίμου Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

(Α΄ Πανελλήνιο Συνέδριο Προσκυνηματικῶν Περιηγήσεων,
Ζάκυνθος, 13-15.11.2009)

1. Ἡ σχέση τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τὸ φυσικὸ τοῦ περιβάλλοντος προσδιορίσθηκε πάντοτε ἀπὸ τὴν ἐρμηνεία τῆς σχέσεώς του μετὰ τὸν Θεὸ καὶ μετὰ τὸν κόσμον. Ἡ θρησκεία ἐρμήνευσε πάντοτε τὴν σχέση αὐτὴ μετὰ ἀφετηρία τὸν Θεὸ, στὸν ὁποῖο ἀναφέρεται ἢ ὑπαρξὴ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου, ἐνῶ ἡ φιλοσοφία ἐρμήνευσε πάντοτε τὴν σχέση αὐτὴ μετὰ ἀφετηρία τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν κόσμον, χωρὶς νὰ ἀμφισβητήσῃ πάντοτε τὴν ἀναφορικότητα τῆς ὑπάρξεώς του πρὸς μίαν ὑπέροχτην ἐξωκοσμικὴν δύναμιν, προσωπικὴν ἢ μή, ἢ ὁποῖα διέπει τὴ ζωὴν του. Κοινὸς τόπος τῶν δύο ἐτερόκεντρων ἐρμηνειῶν ὑπῆρξε καὶ παραμένει πάντοτε ὁ ἄνθρωπος, ἀλλὰ μετὰ τὴν διαφορετικὴν προσεγγίσει τῆς σχέσεώς του μετὰ τὸν Θεὸ ἀπὸ τὴν θρησκείαν (θεοκεντρικὴν) καὶ ἀπὸ τὴν φιλοσοφίαν (ἀνθρωποκεντρικὴν). Βεβαίως, τόσο ἡ θρησκεία, ὅσο καὶ ἡ φιλοσοφία προέβαλλαν πάντοτε τὴν ἐνότητα τῆς ὑπερβατικῆς θείας δυνάμεως, προσωπικῆς ἢ μή, στὴν ὁποῖα ἀναφερόταν ἡ ἐνότητα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ τοῦ κόσμου, γι' αὐτὸ ἡ διαλεκτικὴ αὐτὴ μεταξὺ τῆς θρησκείας καὶ τῆς φιλοσοφίας καθιέρωσε τὴν ἀρρηκτὴν συζυγίαν του ὅχι μόνον στὴς μεγάλας πολιτισμικὰς παραδόσεις, ἀλλὰ καὶ στὴ ζωὴν τῶν λαῶν.

ὑπὸ τὴν ἐννοίαν αὐτὴν, ὅλα τὰ σημαντικὰ γεγονότα τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου ἤδη ἀπὸ τὸ λυκαυγὲς τῆς ἱστορίας ἐξέφραζαν πάντοτε τὴν ἀρρηκτὴν συζυγίαν θρησκείας καὶ πολιτιστικῶν παραδόσεων, ἔστω καὶ ἂν διαφοροποιεῖται κατὰ περίπτωσιν ἢ ἐμφασίαν στὰ θρησκευτικὰ ἢ στὰ πολιτιστικὰ στοιχεία τῆς συζυγίας, μετὰ γινώμονα ὅμως πάντοτε τὴν ἀναφορικότητα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεὸ καὶ τὴν ἐνότητα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἡ ἔμφυτη

λοιπὸν ἐπιθυμία τοῦ ἀνθρώπου νὰ γνωρίσῃ τὸ οἰκοσύστημά του καὶ τοὺς ἄλλους ἐνοίκους σὲ αὐτὸ ἐκφράσθηκε μετὰ ποικίλους τρόπους καὶ μετὰ διαφορετικὰ κριτήρια (μεταναστεύσεις λαῶν, κατακτητικὰς διεκδικήσεις, ἐμπορικὰς σχέσεις, συμμαχίαι κ.λπ.), ἀλλὰ πάντοτε κατέληγε σὲ μίαν γόνιμην συνάντησιν λαῶν, θρησκευτικῶν καὶ πολιτιστικῶν παραδόσεων.

Εἶναι ὁμοίως εὐνόητον ὅτι ἡ κινητικότητα ἀνθρώπων καὶ λαῶν προσδιορίσθηκε στὴν ἀρχαιότητα ἀπὸ τὴν πολιτικὴν θεωρίαν γιὰ τὴν ταυτότητα τοῦ κράτους, ἀπὸ τὴν συνύπαρξίν του στὴν ἴδιαν εὐρύτερην περιοχὴν, ἀπὸ τὰ οικονομικὰ κίνητρα τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων καὶ ἀπὸ τὴν περιορισμένην ἱκανότητα τῶν μεταφορικῶν μέσων σὲ κάθε ἐποχῇ. Πράγματι, διαφορετικὴ εἶναι ἡ κινητικότητα τῶν Ἑλλήνων κατὰ τοὺς κλασσικοὺς χρόνους γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐμπορικῶν δραστηριοτήτων κάθε πόλεως-κράτους μετὰ τὴν ἰδρυσὴν ἀποικιῶν στὴς παράκτιες ζῶνας τῆς Μεσογείου καὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου, ὅπως ἦταν διαφορετικὴ ἡ κινητικότητά του κατὰ τοὺς ἑλληνιστικοὺς χρόνους στὰ πλαίσια τῆς ἀχανοῦς αὐτοκρατορίας τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν ἐπιγόνων του. Ἐν τούτοις, τόσο στοὺς κλασσικοὺς, ὅσο καὶ στοὺς ἑλληνιστικοὺς χρόνους διατηρήθηκε ἀλώβητη ἡ συζυγία θρησκείας καὶ πολιτιστικῶν παραδόσεων, καίτοι ἐκφράσθηκε μετὰ διαφορετικὸν τρόπον. Ἔτσι, οἱ ἀφιερωμένοι στοὺς θεοὺς πανελλήνιοι ἀθλητικοὶ ἀγῶνες συνδύαζαν τὴν λατρευτικὴν ἐκδηλώσει μετὰ τὰ ἀθλητικὰ ἀγωνίσματα τῶν ἀθλητῶν ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν πόλιν καὶ τὴν ἀποικίαν του, τοὺς ὁποῖους συνόδευαν καὶ φιλοθεάμονες πολῖτες του. Ἡ

σταδιακή παρακμή τους κατά τους ύστερους έλληνο-ιστικούς χρόνους δέν άποδυνάμωσε τίς λατρευτικές έπισκέψεις στα μεγάλα Ίερά τής άπολλώνειας κυρίως λατρείας, (όπως λ.χ. στα ίερά τών Δελφών, τής Ήλείας, τής Άντιοχείας κ.λπ.).

Ή έμφάνιση και ή διάδοση του Χριστιανισμού στον έλληνορωμαϊκό κόσμο διαφοροποίησαν τον λόγο και τον τρόπο έκφράσεως τής προσκνηματικής κινητικότητας τών χριστιανών. Το ίερό πλέον κέντρο τής θρησκευτικής εύλάβειας τών χριστιανών ρωμαίων πολιτών μετατοπίστηκε στην εύρύτερη περιοχή τών Ίεροσολύμων, όπου γεννήθηκε, έδρασε και σταυρώθηκε ό ίδρυτής τής Έκκλησίας, ό σαρκωθείς Υίός και Λόγος του Θεού. Στην ανθρωπότητα του Χριστού άποκαταστάθηκε ή ένότητα Θεού, ανθρώπου και κόσμου, ένω το λυτρωτικό μήνυμα του Εύαγγελίου άπευθυνόταν σε όλα τα έθνη τής γής για να υπερβαθούν οι συγχύσεις του ανθρώπου για τη σχέση του με τον Θεό και με τον κόσμο. Ύπό την έννοια αυτή, οι άποστολοι και οι συνεργοί τους ανέλαβαν συνεχείς και έπίπονες περιοδείες σε όλόκληρο τον έλληνορωμαϊκό κόσμο και στον εύρύτερο περίγυρο για να κηρύξουν το εύαγγέλιο και ίδρυσαν τίς πρώτες χριστιανικές έκκλησίες στις σημαντικότερες πόλεις τής ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, οι όποιες συνέχισαν το ίεραποστολικό τους έργο παρά τους άπηνείς διωγμούς τών ρωμαϊκών άρχών.

Βεβαίως, οι άποστολοι και οι διάδοχοί τους ύποστήριζαν τίς νεοσύστατες τοπικές έκκλησίες με έπισκέψεις, άποστολές και έπιστολές, ένω το πρόσωπο και το έργο του Χριστού, τα όποια ήσαν στο έπίκεντρο του άποστολικού κηρύγματος, έρέθιζαν την εύλάβεια τών χριστιανών για προσκνηματικές έπισκέψεις στους θεοβάδιστους ίερούς τόπους τής Παλαιστίνης. Ή πραγματοποίηση όμως τής εύλαβοϋς αυτής έπιθυμίας ήταν δυνατή μόνο για όσους χριστιανούς ανήκαν σε πλησιόχωρες τοπικές έκκλησίες ή είχαν την εύχέρεια χρόνου και χρημάτων για να το άποφασίσουν. “Όσοι πραγματοποιούσαν την έπιθυμία τους συνδύαζαν τίς προσκνηματικές έπισκέψεις τών ίερών τόπων με τη συμμετοχή τους και στις ιδιαίτερες άκολουθίες τής Έκκλησίας τών Ίεροσολύμων, οι όποιες ανεφέροντο στη σχέση τών ίερών τόπων με τα γεγονότα τής ζωής του Χριστού. “Όσοι άδυνατούσαν

να αναλάβουν μία τόσο δαπανηρή προσκνηματική έπίσκεψη εξέφραζαν την εύλάβειά τους με την έπίσκεψη τών τάφων τών μαρτύρων τής πίστεως άποστόλων, έπισκόπων, λοιπών κληρικών και λαϊκών, στους όποιους συνέρρεαν οι πιστοί τής εύρύτερης περιοχής για να τιμήσουν τους μάρτυρες και να ένισχυθούν στην πίστη τους.

2. Μετά την έπικράτηση του χριστιανισμού και το τέλος τών διωγμών ή εύλάβεια τών πιστών αναζήτησε πνευματικά έρείσματα στον ύποδειγματικό βίο τών σκληρών πνευματικών άγωνισμάτων τών άσκητών, τα όποια ό Μ. Άθανάσιος παραλληλίζει προς τον άγώνα τών μαρτύρων τής πίστεως (P.G. 26, 1173) και ό Ίερόνυμος τα χαρακτηρίζει ως «καθημερινό μαρτύριο» (cotidianum martyrium, Epist., 108, 31). Βεβαίως, στη συνείδηση τής Έκκλησίας ήταν σαφής ή ύπεροχή του μαρτυρίου του αίματος έναντι του «μαρτυρίου τών δακρύων τής μετανοίας», αλλά ήταν γενική ή αναγνώριση ότι το δεύτερο ήταν μία άυθεντική συνέχεια του πρώτου. Ύπό την έννοια αυτή έξηγείται όχι μόνο ό εύλογος θαυμασμός τών πιστών για να άσκητικά κατορθώματα τών μεγάλων άσκητών τής έρήμου, αλλά και ή σφοδρή έπιθυμία τους να άποκτήσουν προσωπική έμπειρία τής άσκητικής πνευματικότητας, γι’ αυτό πραγματοποιούσαν προσκνηματικές έπισκέψεις στα μεγάλα μοναστικά κέντρα τής Αιγύπτου, τής Παλαιστίνης και τής Συρίας, άκόμη και σε όσα είχαν αναπτυχθή στα βάθη τής έρήμου (Νιτρίας, Σινά, Λαύρα του άγίου Σάββα κ.ά.).

Ή ίδρυση μεγάλων μονών στην εύρύτερη περιοχή τής Κπόλεως άπο τίς άρχές του Ε΄ αιώνα λειτουργούσε ως συνεχής πρόσκληση ή και ως πρόκληση προς τους πιστούς τής εύρύτερης περιοχής για προσκνηματικές έπισκέψεις. Ό συνδυασμός τής *αδιάλειπτης προσευχής* τών μοναχών με την *αδιάκοπη είκοσιτετράωρη* θεία λατρεία στις μονές τών Άκοιμήτων, καίτοι ήταν καινοτομία στις άσκητικές παραδόσεις, αύξησε με έντυπωσιακό τρόπο όχι μόνο τον αριθμό τών εύλαβών προσκνητητών άπο την Κπόλη και την εύρύτερη περιοχή, αλλά και την πνευματική άκτινοβολία τής μονής. Ό είσηγητής τής πρακτικής αυτής ήγούμενος Άλέξανδρος κατένειμε τους μοναχούς σε έξι χορούς για την κάλυψη τής συνεχούς είκοσιτετρά-

ωρης θείας λατρείας, γι' αυτό και ἐγκωμιάζεται ότι «νόμον εἰσάγει καινόν μέν, ἀλλά τὸν ἀπανταχοῦ κάλλιστον, μηδέποτε τῶν εἰς Θεὸν ὕμνων τὸ συνεχές διακόπτεσθαι, ἀλλά, τῇ κατὰ διαδοχὴν τῶν λειτουργούντων ὑπαλλαγῇ, τὴν ἀσίγητον ταύτην καὶ ἀπαντον τῷ Δεσπότη περιποιεῖσθαι δοξολογίαν» (PG 116, 705-746). Ἀνάλογη ἦταν ἡ ἀκτινοβολία καὶ τῶν ἐκκεντρικῶν μορφῶν ἀσκήσεως, ὅπως τοῦ ἁγίου Συμεὼν τοῦ Στυλίτη στὴ Β. Συρία, ὁ Στύλος τοῦ ὁποῦ προσείλκυε προσκυνητὲς ἀπὸ ὀλόκληρη τὴν Ἀνατολή καὶ ἐπηρέαζε μὲ τὴν ἀκτινοβολία τοῦ ὄχι μόνο τὴν πνευματική, ἀλλὰ καὶ τὴν πολιτική ζωὴ τῆς Συρίας κ.λπ.

Βεβαίως, ὁ μοναχισμὸς καθιερώθηκε στὴν ἐκκλησιαστικὴ συνείδηση ὡς μία ὑπεροχικὴ ἔκφραση τῆς ἀσκητικῆς πνευματικότητος τοῦ ὅλου ἐκκλησιαστικοῦ σώματος ὄχι μόνο στὴν Ἀνατολή, ἀλλὰ καὶ στὴ Δύση, ὅπου διαδόθηκε ἀπὸ τὸν Μ. Ἀθανάσιο καὶ τοὺς ἄλλους ὀρθόδοξους ἐπισκόπους τῆς Ἀνατολῆς, οἱ ὁποῖοι ἐξορίσθηκαν στὴ Δύση ἀπὸ τοὺς ἀρειανόφρονες αὐτοκράτορες. Ὁ Βίος τοῦ Μ. Ἀντωνίου, οἱ ἀσκητικοὶ Ὅροι τοῦ Μ. Βασιλείου καὶ ὁ ζῆλος τοῦ Ἱερωνύμου καὶ τοῦ Ρουφίνου γιὰ τὴ μεταφορὰ τοῦ μοναχισμοῦ στὴ Δύση ἀπέδωσαν καρπούς. Ὁ Ρουφίνος ἴδρυσε μία ἀξιόλογη γυναικεῖα μονὴ στὰ Ἱεροσόλυμα (374) μὲ τὴν οἰκονομικὴ ὑποστήριξη τῆς πλούσιας ρωμαίας Μελανίας, ἡ ὁποία ἔγινε μοναχή, ἐνῶ ὁ Ἱερώνυμος ἴδρυσε μὲ τὴν οἰκονομικὴ ὑποστήριξη τῆς ἐπίσης πλούσιας ρωμαίας χήρας Παύλας τρεῖς γυναικεῖες καὶ μία ἀνδρική μονὴ στὰ Ἱεροσόλυμα (389), ὅπου συνέρρεαν πολλοὶ προσκυνητὲς ἀπὸ τὴ Δύση. Ἔτσι, ὁ μοναχισμὸς διαδόθηκε στὴν Ἰταλία, τὴ Γαλλία, τὴν Ἰσπανία καὶ τὴ Β. Ἀφρική, ἀλλὰ ἡ ἀκμὴ του ἄρχισε μὲ τὴν ἴδρυση ἀπὸ τὸν καταφυγόντα στὴ Δύση διάκονο τοῦ ἱ. Χρυσοστόμου Κασσιανὸ στὴν περιοχὴ τῆς Μασσαλίας δύο μονῶν, μιᾶς γυναικεῖας καὶ μιᾶς ἀνδρική.

Οἱ μονὲς αὐτὲς ἔγιναν ὑπόδειγμα ὄχι μόνο γιὰ τὴν ἴδρυση καὶ ἄλλων μονῶν στὴν εὐρύτερη περιοχὴ, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ μοναχισμοῦ στὴν Ἀγγλία, τὴν Ἰρλανδία καὶ τὴ Σκωτία, ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἀναδείχθηκαν οἱ περίφημοι γιὰ τὸ ἱεραποστολικὸ τους ἔργο στὸν κόσμον τῶν Φράγκων ἰρλανδοσκῶτοι μοναχοί. Ἡ ἴδρυση ἀπὸ τὸν ἅγιον

Βενέδικτο τῆς περιφήμης κοινοβιακῆς μονῆς στὸ Μόντε Κασσίνο τῆς Καμπανίας (529) ἐπηρέασε τὴν ἐξέλιξη τοῦ μοναχισμοῦ τῆς Δύσεως. Ὁ Κανόνας τοῦ ἁγίου Βενεδίκτου συντάχθηκε μὲ βία τοὺς Ὅρους τοῦ Μ. Βασιλείου καὶ ἔγινε ἡ κύρια πηγὴ γιὰ τὴν ἀναδιοργάνωση τῶν κοινοβιακῶν μονῶν τῆς Δύσεως, ἐνῶ τὸ *τάγμα τῶν Βενεδικτίνων* ἔγινε ὑπόδειγμα γιὰ τὴ λειτουργία τους. Ὡστόσο, ὁ δυτικὸς μοναχισμὸς ἐνισχύθηκε ἀπὸ ἀθρόα μετακίνηση πρὸς τὴ Δύση πολλῶν μοναχῶν τῆς Ἀνατολῆς, οἱ ὁποῖοι ἴδρυσαν ἀκμαῖες μονὲς στὴν Ἰταλία καὶ τὴ Β. Ἀφρική ἀπὸ τὰ μέσα ἤδη τοῦ ΣΤ΄ αἰώνα καὶ ἐπηρέασαν μὲ τὴν ἀκτινοβολία τοὺς ὅλες τὶς πτυχὲς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βίου τῆς Δύσεως, ἰδιαίτερα κατὰ τὴν περίοδο τῆς εἰκονομαχίας (727-843).

Εἶναι λοιπὸν προφανὲς ὅτι ὁ μοναχισμὸς δημιούργησε γιὰ τοὺς εὐλαβεῖς πιστοὺς νέα πνευματικὰ κέντρα προσκυνηματικῶν ἐπισκέψεων, οἱ ὁποῖες προσέφεραν καὶ οἰκονομικὴ ὑποστήριξη ὄχι μόνο γιὰ τὴ λειτουργία τους, ἀλλὰ καὶ γιὰ τοὺς ἀγῶνες τοὺς ὑπὲρ τῆς πίστεως. Ἐν τούτοις, ἡ οἰκονομικὴ αὐτὴ προοπτικὴ τῶν προσκυνηματικῶν ἐπισκέψεων δὲν παραβίαζε τὰ ὅρια τῆς ἀκτημοσύνης τῶν μοναχῶν, γι' αὐτὸ καὶ κατὰ τὴν πρώτη χιλιετία τοῦ ἱστορικοῦ βίου τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἐκδηλώθηκαν ἀκραῖες πλουτομανεῖς τάσεις ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς ἢ τὶς μονὲς μὲ καθαρῶς οἰκονομικὰ κίνητρα, παρὰ τὶς αὐθαιρεσίες ὀρισμένων μοναχῶν στὶς περιοδεῖες τους γιὰ τὴν «*ἱερὴ ζητεία*» ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τῆς μονῆς. Οἱ αὐθαιρεσίες αὐτὲς, καίτοι ἀποδοκιμάσθηκαν ἐπισήμως ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, δὲν ἀποδυνάμωσαν τὴν ἰδιαίτερη πνευματικὴ εὐαισθησία τῶν πιστῶν γιὰ τὴν ἀσκητικὴ ἐμπειρία τῶν μοναχῶν. Ἄλλωστε, οἱ σκληροὶ διωγμοὶ τῶν εἰκονομάχων αὐτοκρατόρων ἐναντίον τῶν ὑπερασπιστῶν τῆς τιμῆς τῶν ἱερῶν εἰκόνων μοναχῶν συνοδεύθηκαν μὲ τὸ κλειστικὸν πολλῶν μονῶν καὶ τὴ δήμευση τῶν περιουσιῶν τους, τὰ ὁποῖα ἱεροποιούσαν ὄχι μόνο τοὺς ἀγῶνες τους, ἀλλὰ καὶ τὶς ὁποιοσδήποτε ὑπερβολὲς στὶς «*ἱερὲς ζητεῖες*».

Οἱ σκληρὲς ὁμως δοκιμασίαι τοῦ μοναχισμοῦ κατὰ τὴν περίοδο τῆς εἰκονομαχίας (727-843) κατέστησαν ἀναγκαῖα τὴ δημιουργία σὲ ἀπομακρυσμένες ἀπὸ τὶς πόλεις δυσπρόσιτες ὄρεινὲς πε-

ριοχές μεγάλων μοναστικῶν πολιτειῶν, στίς ὁποῖες κατέφευγαν ὅλοι οἱ διωκόμενοι μοναχοὶ γιὰ νὰ ἐπιδοθοῦν στὰ ἀσκητικὰ ἀγωνίσματα τῆς προσωπικῆς τους ἐπιλογῆς (*Ὀλυμπος Βιθυνίας, Λάτρος κ.λπ.*). Ἡ παράλληλη ἀνάπτυξη στίς μοναστικές αὐτὲς πολιτεῖες ὅλων τῶν μορφῶν τῆς ἀσκητικῆς πνευματικότητας (*Κοινόβια, Λαῦρες, Σκήτες, Ἐρημίτες, Στυλίτες, Σπηλαιῶτες κ.λπ.*) καὶ οἱ κοινοὶ ἀγῶνες ἐναντίον τῆς εἰκονομαχίας ἀνέδειξαν τὰ νέα μοναστικά κέντρα ὡς τοὺς αὐθεντικούς ἐκφραστὲς τῆς βαθυτέρας σχέσεως τῆς ἀσκητικῆς πνευματικότητας πρὸς τὴν ὀρθοδοξία τῆς πίστεως, γι' αὐτὸ συνέρρεαν σὲ αὐτὰ εὐλαβεῖς πιστοί, κληρικοί, μοναχοὶ καὶ λαϊκοί, γιὰ νὰ ἐνισχυθοῦν στὴ δική τους πνευματικὴ ζωὴ ἀπὸ τὰ ἀγωνίσματα τῶν ἀσκητῶν. Ἡ ἴδρυση τῆς μοναστικῆς πολιτείας τοῦ Ἁγίου Ὁρους στὴ χερσόνησο τοῦ Ἄθω καθιέρωσε τὴ νέα αὐτὴ προοπτικὴ του ὀρθοδόξου μοναχισμοῦ ὄχι μόνο μὲ τὴ σταδιακὴ ἴδρυση τῶν εἴκοσι μεγάλων κοινοβιακῶν μονῶν, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν πολλαπλὴ ὑποστήριξη τῆς ἀναπτύξεως τοῦ μοναχισμοῦ στίς νεοσύστατες Ἐκκλησίες τῶν σλαβικῶν λαῶν, οἱ ὁποῖες ἰδρύθηκαν ἀπὸ τὴν ἐντυπωσιακὴ δράση τῆς βυζαντινῆς ἱεραποστολῆς κατὰ τοὺς Θ' καὶ Ι' αἰῶνες. Ὑπὸ τὴν ἔννοια αὐτῆ, ἡ πανορθόδοξη ἀκτινοβολία τοῦ ἀγιορειτικοῦ μοναχισμοῦ λειτούργησε κατὰ τὴ δευτέρη χιλιετία τοῦ ἱστορικοῦ βίου τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἐγγύηση τόσο γιὰ τὴν πνευματικὴ ἐνότητα τοῦ ὀρθοδόξου μοναχισμοῦ, ὅσο καὶ γιὰ τὴν πιστότητά του στίς παραδοσιακὰς ἀρχὲς τῆς ἀσκητικῆς πνευματικότητας, γι' αὐτὸ καθιερώθηκε ὡς κέντρο προσκυνηματικῶν ἐπισκέψεων ὄχι μόνο γιὰ τοὺς ὀρθοδόξους, ἀλλὰ καὶ γιὰ ὅλους τοὺς χριστιανούς.

3. Ἀντιθέτως, ὁ μοναχισμὸς τῆς Δύσεως ἀποσυνδέθηκε σταδιακὰ μέσα τὸν ΙΑ' αἰῶνα ἀπὸ τὶς παραδοσιακὰς ἀρχὲς τοῦ Κανόνα τοῦ ἁγίου Βενεδίκτου καὶ εἰσήγαγε νέες ἀρχὲς στὴν ὀργάνωση καὶ στὴ διοίκηση τῶν μοναστικῶν ταγμάτων, τὰ ὁποῖα εἶχαν ὡς κέντρο τὴ μητέρα μονὴ καὶ ἀνέπτυξαν θυγατρικὲς μονὲς σὲ πολλὰς χώρες τῆς Δύσεως μὲ τὴ δωρεὰ μεγάλων ἐκτάσεων γῆς ἀπὸ τοὺς τοπικοὺς ἡγεμόνες (*τάγμα Κλουνιακῶν*) ἢ καὶ χωρὶς τὴν ἀποδοχὴ δωρεῶν (*τάγμα Κιστερσιανῶν*). Ἡ ἐσωτερικὴ ἐνότητα τῆς μητέρας καὶ τῶν θυγατέ-

ρων μονῶν κατοχυρωνόταν ἀπὸ τὸν ἰδιαίτερο Κανόνα κάθε τάγματος καὶ βεβαιωνόταν ἀπὸ τὴν ἐξαιρετικὴ αὐθεντία τοῦ ἡγουμένου τῆς μητέρας μονῆς στίς τακτικὰς ἐτήσιες συνελεύσεις τῶν ἡγουμένων ὅλων τῶν θυγατρικῶν μονῶν, ἀφοῦ ὅλες οἱ μονὲς τοῦ τάγματος εἶχαν τὴν ἀναφορὰ τους διὰ τοῦ ἡγουμένου τῆς μητέρας μονῆς κατ' εὐθείαν στὸν πάπα καὶ ὄχι στοὺς ἐπιχωρίους ἐπισκόπους.

Ἡ σημαντικὴ ἐκκλησιαστικὴ, ἐκπαιδευτικὴ καὶ κοινωνικὴ προσφορὰ τῶν μοναστικῶν ταγμάτων αὐξήσε ὄχι μόνο τὸν πλοῦτο τοῦ τάγματος μὲ τὴν ἀποδοχὴ γαιῶν καὶ οἰκονομικῶν προνομίων ἀπὸ τοὺς τοπικοὺς ἡγεμόνες ἢ φεουδάρχες, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀποδοκιμασία ἀπὸ τοὺς πιστοὺς τόσο τῆς ἀκόρεστης πλουτομανίας τῶν μοναχῶν, ὅσο καὶ τῆς ἐξαρτήσεως τῶν ἡγουμένων ἀπὸ τοὺς κοσμικοὺς ἄρχοντες. Ἡ παρακμὴ τοῦ πανίσχυρου τάγματος τῶν Κλουνιακῶν κατὰ τὸν ΙΒ' αἰῶνα καὶ ἡ ἐντυπωσιακὴ ἀπῆχηση τῆς αἰρέσεως τῶν Καθαρῶν ἢ Ἀλβιγίων ἐξηγοῦν τὶς ἐπιλογὲς τῶν λεγομένων «ἐπαυτικῶν» μοναστικῶν ταγμάτων (*Δομινικανῶν, Φραγκισκανῶν*) ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ μιμηθοῦν τὴν ἀπόλυτη πτωχεία τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἀποστόλων, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἀφιερωθοῦν μὲ ἀποστολικὸ ζῆλο γιὰ τὸ κήρυγμα Εὐαγγελίου. Ὡστόσο, ἡ τήρηση τῶν ἐπιλογῶν αὐτῶν ἀτόνησε μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου μὲ τὸν πλασματικὸ μάλιστα συλλογισμὸ ὅτι ἡ ἀκτημοσύνη ἀναφέρεται στοὺς μοναχοὺς καὶ ὄχι στὸ τάγμα, γι' αὐτὸ ἐνέταξαν στὰ οἰκονομικά τους κίνητρα ἀκόμη καὶ τὶς προσκυνηματικὰς ἐπισκέψεις τῶν χριστιανῶν τῆς Δύσεως στοὺς ἐλεγχόμενους ἀπὸ τοὺς Σταυροφόρους Ἁγίους Τόπους.

Στὸν ἀντίποδα ὁμως τῆς πτωχείας τῶν «ἐπαυτικῶν» ταγμάτων ἀναπτύχθηκαν τὰ καθαρῶς οἰκονομικά κίνητρα τῶν λεγομένων «ἱπποτικῶν» ταγμάτων (*Ἰωαννιτῶν, Ναϊτῶν*), τὰ ὁποῖα συνδύαζαν τὶς μοναστικὰς ὑποσχέσεις (*ἀγαμία, ἀκτημοσύνη, ὑπακοή*) καὶ ἄρτια στρατιωτικὴ ὀργάνωση μὲ τὸ πρόσχημα ὅτι ἔτσι μπορούσαν νὰ προσφέρουν πολυτιμότερη προστασία τόσο στοὺς δυτικούς προσκυνητὲς, ὅσο καὶ στοὺς λατίνους ἡγεμόνες τῶν Ἱεροσολύμων. Τὰ «ἱπποτικά» τάγματα ἀξιοποίησαν τὴ συρροὴ δυτικῶν προσκυνητῶν στοὺς Ἁγίους Τόπους καὶ πλούτισαν ὄχι μόνο ἀπὸ τὰ ἔσοδα γιὰ τὴ φιλοξενία καὶ τὴν προστασία

τους, αλλά και από τις οικονομικές συμφωνίες τους με όσους ανάλαμβάναν τη μεταφορά των προσκυνητών. Έτσι, απέκτησαν τεράστια περιουσία τόσο στην Παλαιστίνη, όσο και στα σημαντικότερα κέντρα της εμπορικής οδού από τη Δύση προς την Παλαιστίνη. Βεβαίως, η συρροή πλούτου προκάλεσε τη χαλάρωση των μοναστικών υποσχέσεων και την τόνωση των οικονομικών τους δραστηριοτήτων στα μεγάλα κράτη της Δύσεως (Γαλλία, Ίσπανία, Άγγλία κ.ά.), οι βασιλείς των οποίων είχαν δεχθεί την οικονομική υποστήριξη του πολύπλοκου τραπεζικού συστήματος των δύο «ίπποτικών ταγμάτων» με έπαχθη μάλιστα ανταλλάγματα (δωρεές γαιών, εϋνοϊκές οικονομικές ρυθμίσεις κ.ά.).

Μετά την εκδίωξη των Σταυροφόρων από την Παλαιστίνη (1291) τα «ίπποτικά» τάγματα μετέφεραν την έδρα τους στην Κύπρο, αλλά τὸ μὲν τάγμα τῶν Ναϊτῶν καταδικάσθηκε ὡς αίρειτικό ὑπὸ τὴν πίεση τοῦ βασιλιᾶ τῆς Γαλλίας Φιλίππου Δ΄ τοῦ Ὁραιοῦ καὶ διαλύθηκε (1307) γιὰ τὴν ἀρπαγὴ τῆς μεγάλης περιουσίας του στὴ Γαλλία, ἐνῶ τὸ τάγμα τῶν Ἰωαννιτῶν ἐγκαταστάθηκε τελικῶς στὴ Ρόδο μέχρι τὴν ἄλωση τῆς νήσου ἀπὸ τοὺς Τούρκους (1309-1522) καὶ μετὰ στὴ Μάλτα μέχρι τὴν κατάληψη τῆς νήσου ἀπὸ τὸν Ναπολέοντα (1522-1798) καὶ τὴ διάλυση τοῦ τάγματος γιὰ τὴ δήμευση τῆς περιουσίας του. Συνεπῶς, οὔτε τὰ *ἐπαιτικά* τάγματα ἄντεξαν στὴ μόνιμη τήρηση τῆς πτωχείας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἀποστόλων, οὔτε τὰ *ίπποτικά* τάγματα ἄντεξαν στὴν πρόκληση τοῦ εὐκόλου πλουτισμοῦ ἀπὸ τὴν καταχρηστικὴ οικονομικὴ ἐκμετάλλευση τοῦ προσκυνηματικοῦ ζήλου τῶν εὐλαβῶν χριστιανῶν τῆς Δύσεως, ὅπως καὶ τὸ *τάγμα τῶν Ἰησουϊτῶν* δὲν ἄντεξε στὴν ὀρθὴ χρῆση τοῦ εὐκόλου πλουτισμοῦ ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευση τῶν ἀποικιοκρατικῶν καθεστώπων τῆς Ν. Ἀμερικῆς, γι' αὐτὸ διαλύθηκε σὲ ὅλα τὰ κράτη τῆς Δύσεως κατὰ τὸν ΙΗ΄ αἰῶνα.

Ἐν τούτοις, ὁ εὐκόλος πλουτισμὸς τῶν «ίπποτικών» ταγμάτων καὶ ἡ ἐντυπωσιακὴ ἀνάπτυξη τῶν «ἐπαιτικών» ταγμάτων ἀποτελέσαν σημαντικὰ κίνητρα γιὰ τὸν ἐμπερίστατο παπικὸ θρόνο κατὰ τὴν περίοδο τῆς «βαβυλωνίας αἰχμαλωσίας» του στὴν Ἀβινιὸν τῆς Γαλλίας (1309-1378) νὰ ἀναζητήση τὴν κάλυψη τῶν πιεστικῶν οικονομικῶν

του δυσκολιῶν μὲ τὴν ἐπίσημη καθιέρωση ὁμαδικῶν προσκυνηματικῶν ὁδοιοποιῶν τῶν ρωμαιοκαθολικῶν πιστῶν πρὸς τὴ Ρώμη. Ἐτσι, ὁ πάπας Βονιφάτιος Η΄ (1294-1303) συνέδεσε τὸν θεσμὸ τῶν «*ιωβηλαίων ἐτῶν*» μὲ τὶς περιφνημὲς «*ἀφέσεις*», ἤτοι τὰ συγχωροχάρτια (*indulgentiae*), γιὰ νὰ ἐπιτύχη τὴν ὁμαδικὴ συμμετοχὴ τῶν πιστῶν στὶς προσκυνηματικὲς ὁδοιοποιεῖς πρὸς τὴ Ρώμη, τὶς ὁποῖες ὑποστήριζαν μὲ ὑπερβάλλοντα ζῆλο τὰ «ἐπαιτικά» τάγματα, ἰδιαίτερα ὁμως οἱ Δομινικανοί. Ὁ θεσμὸς εἶχε τὶς ρίζες του στὴν ἰουδαϊκὴ παράδοση (Λευιτ., 25, 8 κ.ἐξ.), ἡ ὁποία ἀφιέρωνε κάθε πεντηκοστὸ ἔτος στὸν Θεὸ μὲ σημαντικὲς κοινωνικὲς προεκτάσεις (*ἐπιστροφή πωληθέντων κτημάτων, ἀπελευθέρωση δούλων κ.λπ.*), ἡ ἔναρξη δὲ τοῦ ἱωβηλαίου ἔτους κηρυσσόταν ὑπὸ τὸν ἦχο σάλπιγγας (Ἑβρ. *γιομπέλ=σάλπιγγα*). Ὁ Βονιφάτιος ὄρισε τὸν ἑορτασμὸ τῶν ἱωβηλαίων ἐτῶν κάθε ἑκατὸ ἔτη (1300), ἀλλὰ οἱ διογκούμενες οικονομικὲς ἀνάγκες τοῦ παπικοῦ θρόνου κατέστησαν ἀναγκαῖα καὶ τὴ συντόμευση τοῦ ἐνδιάμεσου χρόνου μεταξὺ τῶν ἱωβηλαίων ἐτῶν. Ἐτσι, ὁ πάπας Βενέδικτος Β΄ περιορίσε τὸν ἐνδιάμεσο χρόνο στὰ πενήντα ἔτη (1340), ὁ Οὐρβανὸς ΣΤ΄ στὰ τριάντα ἔτη (1389) καὶ ὁ Παῦλος Β΄ στὰ εἰκοσιπέντε ἔτη (1470).

Ἡ πρόθυμη ὑποστήριξη τῶν προσκυνηματικῶν ὁδοιοποιῶν ἀπὸ τὰ «ἐπαιτικά» τάγματα, τὰ ὁποῖα ἐπενέδυν σὲ αὐτὲς καὶ δικὰ τους οικονομικὰ κίνητρα (*φιλοξενεῖες κ.λπ.*), ἐξηγεῖ ὄχι μόνον τὴ συρροὴ προσκυνητῶν στὴ Ρώμη, ἀλλὰ καὶ τὰ σημαντικὰ οικονομικὰ ἔσοδα ὅλων τῶν ἐμπλεκόμενων σὲ αὐτὲς ἐκκλησιαστικῶν φορέων. Οἱ συμμετέχοντες στὶς προσκυνηματικὲς ὁδοιοποιεῖς τοῦ ἱωβηλαίου ἔτους πιστοὶ ἀπὸ ὅλα σχεδὸν τὰ κράτη τῆς Δύσεως ὄφειλαν νὰ παραμείνουν 15 τουλάχιστον ἡμέρες στὴ Ρώμη, ὅπου συμμετεῖχαν σὲ εἰδικὲς λατρευτικὲς τελετές, ἐξομολογοῦντο στοὺς πνευματικὸς καὶ λάμβαναν «ἀφέσεις» (*συγχωροχάρτια*) ἁμαρτιῶν καὶ τιμωριῶν. Ὅσοι πιστοὶ ἀδυνατοῦσαν γιὰ διάφορους λόγους νὰ πραγματοποιήσουν τὴν προσκυνηματικὴ ἐπίσκεψη στὴ Ρώμη μποροῦσαν νὰ ἀποστείλουν τὸ ἀνάλογο χρηματικὸ ποσὸ γιὰ νὰ λάβουν τὰ συγχωροχάρτια. Ἡ ἀποσύνδεση ὁμως αὐτὴ ἐπιβάρυνε περισσότερο τὴν ἤδη ἐπικίνδυνη σύγχυση *πνευματικῶν* καὶ

οικονομικῶν κινήτρων, καίτοι προβαλλόταν πάντοτε ὡς πρόσχημα κάποιος συγκεκριμένος ἱερὸς σκοπὸς γιὰ τὴν πώληση τῶν συγχωροχαρτίων. Ἔτσι, οἱ γνωστὲς καταχρηστικὲς ἐνέργειες τοῦ παπικοῦ θρόνου καὶ τῶν ἐπαιτικῶν ταγμάτων γιὰ τὴν πώληση συγχωροχαρτίων μὲ πρόσχημα τὴν ἀνέγερση τῆς περικαλλοῦς Βασιλικῆς τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου στὴ Ρώμη, εἶχαν ὡς ἀναπόφευκτες συνέπειες ὄχι μόνον τὴν κατάργηση τοῦ θεσμοῦ τῶν ἰωβηλαίων ἐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν τραγικὴ διάσπαση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Δύσεως κατὰ τὸν ἸΣΤ΄ αἰῶνα, χωρὶς μάλιστα νὰ καταστήσουν πλουσιότερο τὸν παπικὸ θρόνο.

4. Εἶναι λοιπὸν προφανὲς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὰ ὀργανωμένα προσκυνηματικὰ προγράμματα ἐμπεριείχαν πάντοτε τὸν πειρασμὸ μιάς ἐπικίνδυνης συγχύσεως μεταξὺ τῶν πνευματικῶν καὶ τῶν ὑλικῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ τὴν πραγματοποίησή τους. Ὁ πειρασμὸς αὐτὸς παρενοχλεῖ τὴ σκέψη ὄλων τῶν παραγόντων, οἱ ὁποῖοι ἐμπλέκονται σὲ ἓνα προσκυνηματικὸ πρόγραμμα, ἥτοι τοὺς διαχειριστὲς τῶν ἱερῶν τόπων ὑποδοχῆς ἢ καὶ φιλοξενίας τῶν προσκυνητῶν, τοὺς ἀναλαμβάνοντες τὴ διακίνηση ἢ καὶ τὴ διαμονὴ τῶν προσκυνητῶν, τὴν τοπικὴ κοινωνία τῶν ἱερῶν τόπων καί, τέλος, τοὺς ἴδιους τοὺς προσκυνητῆς. Ἡ ἀπόκρουση τοῦ πειρασμοῦ ἢ ἔστω τῶν ἐπικινδύνων συγχύσεων εἶναι ἀνέφικτη ἀκόμη καὶ μὲ τὴν ἀξιοποίηση τῆς παραδοσιακῆς σὲ τέτοιες περιπτώσεις «*εὐλαβοῦς ὑποκρισίας*», ἀφοῦ ἡ ὁποιαδήποτε σύγχυση κινήτρων ὄχι μόνον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συγκαλυφθῇ, ἀλλ' ἀντιθέτως προκαλεῖ τελικῶς καὶ τὸν σκανδαλισμὸ τῶν προσκυνητῶν μὲ εὐνόητες ἀρνητικὲς συνέπειες γιὰ τὸν συγκεκριμένο τουλάχιστον προσκυνηματικὸ προορισμὸ.

Προφανῶς, ἡ ὀρθὴ διαχείριση τοῦ *τρόπου*, τοῦ τόπου καὶ τοῦ *χρόνου* τῶν προσκυνηματικῶν ἐπισκέψεων στοὺς ἱεροὺς τόπους λατρείας ἢ ἀσκήσεως προϋποθέτει ἀπαραιτήτως ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν πρόθυμη ὑποδοχὴ τῶν εὐλαβῶν προσκυνητῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸν σεβασμὸ τῶν προσκυνητῶν πρὸς τὴν ἱερότητα τῶν σκοπῶν καὶ τῆς λειτουργίας τοῦ τόπου, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀναγκαῖα γιὰ τὴ μὴ ἀλλοτρίωση τοῦ πνευματικοῦ χαρακτήρα τῶν προσκυνηματικῶν ἐπισκέψεων. Ὁ κίνδυνος αὐτὸς εἶναι σήμερον μεγαλύτερος, ἀφοῦ οἱ προσκυνηματικὲς

ἐπισκέψεις ἐντάσσονται πλέον στὰ εὐρύτερα πλαίσια ὀργανωμένων τουριστικῶν προγραμμάτων καὶ προορισμῶν ὡς προτάσεις τῶν ὀργανωτῶν καὶ ὄχι ὡς ἐπιλογὲς τῶν συμμετεχόντων, γι' αὐτὸ ὑφέρεται πάντοτε ὁ κίνδυνος ἐμπορευματικῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ τῶν προγραμματισμένων ἐπισκέψεων σὲ ἱεροὺς τόπους.

Οἱ κίνδυνοι αὐτοὶ εἶναι μεγαλύτεροι γιὰ τοὺς ἱεροὺς τόπους τῶν καθιερωμένων γνωστῶν τουριστικῶν προορισμῶν, στοὺς ὁποίους ἐξέχουσα θέση κατέχουν τὰ νησιά τοῦ Ἰονίου καὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ ἡ Κρήτη, ἀφ' ἑνὸς μὲν γιὰ τὸ οἱ ἐπισκέπτες εἶναι συνήθως πολλοὶ καὶ μὲ διαφορετικὲς πνευματικὲς ἀναζητήσεις, ἀφ' ἑτέρου δὲ γιὰ τὸ οἱ ἱεροὶ τόποι ἀντιμετωπίζονται ἀπλῶς ὡς ἀξιοθέατα στοιχεῖα τῆς περιοχῆς. Ἄν λοιπὸν οἱ προσκυνηματικὲς ἐπισκέψεις ἀντιγράψουν τὰ τουριστικὰ προγράμματα, τότε δὲν εἶναι ἀναγκαῖες ὄχι μόνον γιὰ τὸ οἱ ἐπισκέπτες τῶν ἱερῶν τόπων εἶναι ἤδη πολλοί, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὸ αὐξησὴ τους θὰ πολλαπλασιασθῇ τὰ προβλήματα γιὰ τὴν κατάλληλη πνευματικὴ ἀξιοποίηση τῶν ἐπισκέψεων. Ἄν ὅμως ἀποσυνδεθοῦν ἀπὸ τὰ τουριστικὰ προγράμματα, τότε θὰ πρέπει νὰ συνδεθοῦν μὲ κατάλληλες λατρευτικὲς ἐκδηλώσεις γιὰ νὰ εἶναι οἱ ἐπισκέψεις πράγματι προσκυνηματικῆς.

Τὰ Ἑπτάνησα διαθέτουν ὅλα τὰ ἐγκυριακά στοιχεία φυσικοῦ κάλλους καὶ εὐλαβῶν παραδόσεων, τὰ ὁποῖα ἐπιτρέπουν μία ἐποικοδομητικὴ σύνθεση *προσκυνηματικῶν καὶ τουριστικῶν ἐπισκέψεων* μὲ ἐπίκεντρο τὶς καθιερωμένους στὴν ὀρθόδοξη παράδοση ἀκολουθίαις (*σύντομο ἔσπερινό, παράκληση κ.λπ.*). Ἡ προοπτικὴ τῆς συνθέσεως εἶναι ἐποικοδομητικὴ, γιὰ τὸ ἔτσι καθορίζονται ἀφ' ἑνὸς μὲν ὁ κατάλληλος χρόνος προγραμματισμοῦ τῶν ἐπισκέψεων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ κατάλληλος τρόπος ἐκκλησιαστικῆς ὑποδοχῆς τῶν ἐπισκεπτῶν, οἱ ὁποῖοι θὰ πλουτίσουν τὴ φυσιοκρατικὴ περιέργεια τοῦ τουρισμοῦ μὲ τὴν πνευματικὴ ἐμπειρία μιάς προσκυνηματικῆς ἐπισκέψεως. Τὰ Ἑπτάνησα ὑπῆρξαν πάντοτε σταθερὴ γέφυρα ἐπικοινωνίας μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, ἡ ὁποία ἀξιοποιήθηκε μὲ ἐντυπωσιακὴ συνέχεια ἀπὸ τοὺς κλασικὸς ἤδη χρόνους γιὰ τὴν ἐπικοινωνία τῶν ἑλληνικῶν πόλεων μὲ τὶς ἀποικίαις τους στὴν Ἰταλία, ἔγινε πυκνότερη κατὰ τοὺς ρωμαϊκοὺς χρόνους

και κορυφώθηκε κατά τη βυζαντινή περίοδο με κύριο άξονα την ανάπτυξη των εμπορικών σχέσεων στον έλληνορωμαϊκό κόσμο. Όλες αυτές οι εποχές έχουν αφήσει ανεξίτηλα τὰ ίχνη τους όχι μόνο στα έδάφη των νήσων του Ίονίου πελάγους, αλλά και στην ιστορική μνήμη των λαών, οι όποιοι έχουν πρόσθετους λόγους να εντάσσουν τὰ Έπτάνησα στις κύριες επιλογές των τουριστικών τους επισκέψεων.

Πράγματι, ή επικράτηση του χριστιανισμού στον έλληνορωμαϊκό κόσμο προσέθεσε ιδιαίτερα στοιχεία στον φυσικό και ιστορικό πλοῦτο των Έπτανήσων όχι μόνο με την ένότητα της πνευματικής ακτινοβολίας, αλλά και με τις τραγικές συνέπειες του σχίσματος των Έκκλησιών Ανατολής και Δύσεως (1054). Έτσι, τὰ Έπτάνησα απέκτησαν κατά την δεύτερη χιλιετία της χριστιανικής περιόδου καθοριστική στρατηγική αξία όχι μόνο για τις εμπορικές δραστηριότητες της ναυτικής δημοκρατίας της Βενετίας, αλλά και για τὰ γενικότερα συμφέροντα των χριστιανικών κρατών της Δύσεως τόσο πριν, όσο και μετά την πτώση του Βυζαντίου. Κατά τη μακρά περίοδο της βενετοκρατίας τὰ Έπτάνησα, καίτοι γνώρισαν την οικονομική και την όμολογιακή καταπίεση των κρατούντων, διατήρησαν σημαντικά προνόμια κοινωνικής οργάνωσης και οικονομικών δραστηριοτήτων, γιατί οι Βενετοί θεωρούσαν αναγκαία τη συμπαράσταση των Έπτανησίων όχι μόνο στις εμπορικές τους δραστηριότητες, αλλά και στους άλλεπάλληλους πολέμους έναντι των Τούρκων.

Η αλληλέγγυα όμως άνοχη σε ένα αναπόφευκτο ιστορικό συμβιβασμό υπήρξε έπωφελής και για τις δύο πλευρές, αφού οι μὲν Βενετοί κέρδισαν τη συμπαράσταση των Έπτανησίων σε κάθε έξωτερική άπειλη, οι δὲ Έπτανήσιοι κέρδισαν την ελεγχόμενη έστω συμμετοχή τους στην οικονομική ευάρεια της Βενετίας. Η ιδιότυπη αυτή αλληλέγγυα

για άνοχη παρήγαγε μία επίσης *ιδιότυπη πολιτιστική συνάντηση* Ανατολής και Δύσεως, ή όποία άποτυπώθηκε με ποικίλους τρόπους όχι μόνο στο χώρο, αλλά και στον τρόπο όλων σχεδόν των εκφράσεων της κοινοτικής, της εκκλησιαστικής και της ιδιωτικής ζωής των Έπτανησίων. Είναι λοιπόν ευνόητος ό λόγος, για τὸν όποιο τὰ Έπτάνησα παρέμειναν άνοικτη γέφυρα για την άμφίδρομη κίνηση ανθρώπων και ιδεών μεταξύ Ανατολής και Δύσεως, ή όποία ήταν ποικιλοτρόπως ευεργετική για τους έμπερίστατους Έλληνες όχι μόνο των βενετοκρατούμενων, αλλά και των τουρκοκρατούμενων περιοχών, ιδιαίτερα δὲ για την αναδιοργάνωση της παιδείας του Γένους κατά τους χαλεπούς καιρούς της τουρκοκρατίας.

* * *

Συνεπώς, τὰ μνημεία και οι μνήμες των ιστορικών έμπειριών των Έπτανήσων εκφράζουν όχι βεβαίως *μουσειακά στοιχεία* μιάς *ιδιότυπης* συγκυρίας του παρελθόντος, αλλά μιάς *ιδιοφυούς* ή και *ιδιότροπης* αντιμετώπισης των προκλήσεων των καιρών, γι' αυτό άποτελούν ζωντανά *στοιχεία* στην πολιτιστική παράδοση και στη ζωή των Έπτανησίων μέχρι σήμερα. Άλλωστε, ένας *άλληλέγγυος συμβιβασμός* μεταξύ Βενετσάνων και Έπτανησίων δὲν μπορούσε να είναι παρά μόνο *ιδιοφυής* στη σύλληψή του και *ιδιότροπος* στην εφαρμογή του, γι' αυτό στα Έπτάνησα οι ζωντανές πολιτιστικές και εκκλησιαστικές παραδόσεις είναι τὸ *αύθεντικότερο υπόμνημα* για την έρμηνεία των μνημείων της τέχνης και της πίστεως. Υπό την έννοια αυτή, τὰ Έπτάνησα είναι ήδη στον ύψηλότερο δείκτη των τουριστικών επιλογών και προσφέρονται για ένα συνετό προγραμματισμό των προσκυνηματικών επισκέψεων, αφού ή ιδιοτροπία των πολιτιστικών τους παραδόσεων εκφράζεται με την ίδια ευαισθησία και στον ιερὸ χώρο της λατρείας.

Περὶ τῶν προσκυνηματικῶν περιηγήσεων

*Καταληκτῆριος χαιρετισμὸς τοῦ Γεωργίου Κούρη,
Προέδρου τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου τοῦ Κράτους,
Α΄ Ἀντιπροέδρου Ὄργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς*

(Α΄ Πανελλήνιο Συνέδριο Προσκυνηματικῶν Περιηγήσεων,
Ζάκυνθος, 15.11.2009)

Μακαριώτατε Πατριάρχα Ἀλεξανδρείας κ. Θεόδωρε,
Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κύπρου κ. Χρυσόστομε,
Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερώνυμε,
Σεβ. Μητροπολίτα Περγάμου κ. Ἰωάννη, ἐκπρόσωπε τοῦ Οἴκ. Πατριάρχου,
Σεβ. Μητροπολίτα Καπιτωλιάδος κ. Ἡσύχιε ἐκπρόσωπε τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων,
Σεβ. Μητροπολίτα Ζακύνθου κ. Χρυσόστομε, Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,
κ. Δημήτριε Βαρθολομαίε, Βουλευτὰ Ζακύνθου,
Κυρίες καὶ Κύριοι Σύνεδροι,

Κατὰ καιροὺς ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διοργανώνει διάφορα Συνέδρια γιὰ τὴν προβολὴ καὶ μελέτη διαφόρων ζητημάτων καὶ τὴν τόνωση τοῦ ὀρθοδόξου φρονήματος.

Τὸ σημερινὸ Α΄ Πανελλήνιο ἐπιστημονικὸ Συνέδριο γιὰ τὶς προσκυνηματικὲς περιηγήσεις πού πρὸ ὀλίγου ἔληξε ἦταν διαφορετικὸ ἀπὸ ὅλα. Ἦταν ἱστορικὸ Συνέδριο καὶ σηματοδότησε τὴν ἑναρξὴ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μιᾶς γιγαντιαίας προσπάθειας γιὰ τὴν δημιουργία καὶ τὴν πατρίδα μας προϋποθέσεων ὑγιούς ἀνάπτυξης προσκυνηματικῶν περιηγήσεων. Ἦταν ἐπίσης ἓνα Συνέδριο ἐθνικῆς σημασίας ἀφοῦ ἀνὰ τὰ συμπεράσματά του ἀξιολογηθοῦν κατάλληλα καὶ ἐνεργοποιηθοῦν μὲ τὴν ἐνεργὸ συναντίληψη τῆς πολιτείας θὰ δημιουργηθοῦν συνθήκες ὄχι μόνον προβολῆς τῶν προσκυνημάτων τῆς Ὄρθοδοξίας ἀλλὰ καὶ συνθήκες διεύρυνσης τῶν πηγῶν οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης τῆς πατρίδας μας.

Τὸ γενικὸ συμπέρασμα τοῦ Συνεδρίου εἶναι ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ τεθεῖ ἐπικεφαλῆς τῆς ἐθνικῆς αὐτῆς προσπάθειας νὰ καταγραφοῦν ἀρχικὰ οἱ προσκυνηματικοὶ αὐτοὶ προορισμοὶ στὴν πατρίδα μας, νὰ γίνουν εὐρύτερα γνωστοὶ ὄχι μόνον στὰ ἐθνικά μας ὄρια ἀλλὰ καὶ στό ἐξωτερικόν. Ἡ προσπάθεια πρέπει νὰ συμπληρωθεῖ μὲ τὴ δημιουργία κατάλληλου μηχανισμοῦ ἀξιοποίησης σὲ πρόσωπα καὶ ἐξοπλισμό, πού πρέπει νὰ στηριχθεῖ παράλληλα ἀπὸ τὴν πολιτεία ἢ ὁποῖα ἀξίζει νὰ συνεργασθεῖ στενὰ γιὰ τοὺς πιὸ πάνω σκοποὺς μὲ τὴν Ἐκκλησία.

Ἀνήκει συνεπῶς ὁ δίκαιος ἔπαινος στὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἰερώνυμο, τὴν περὶ αὐτὸν Διαρκῆ Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ Συνοδικὸ Γραφεῖο Ἀνάπτυξης τῶν Προσκυνηματικῶν Περιηγήσεων πού συνέλαβαν τὴν ἰδέα τῆς πραγματοποίησης τοῦ Συνεδρίου αὐτοῦ. Μέσα ἀπὸ τὴν ὀργανωτικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Συνεδρίου ὡς Α΄ Ἀντιπρόεδρος αὐτῆς διαπίστωσα ὅτι χωρὶς τὴν προσωπικὴ συμμετοχὴ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπῆς Σεβ. Μητροπολίτου Ζακύνθου κ. Χρυσόστομου θὰ ἦταν ιδιαίτερα δυσχερὴς ἢ πραγματοποίησις τοῦ ἐγγχειρήματος αὐτοῦ. Ὅμως ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Χρυσόστομος ὀργάνωσε ὅτι τὸ καλύτερο, καλύτερο ἀπὸ αὐτὸ πού περιμέναμε καὶ τοῦ ἀνήκει ὁ δίκαιος ἔπαινος.

Οἱ Εἰσηγητῆς τοῦ Συνεδρίου ἔδωσαν πολλές προτάσεις καὶ ιδέες. Ὅλα αὐτὰ μὲ τὴ λήξη τοῦ Συνεδρίου θὰ κληθεῖ νὰ προωθήσει στὰ διάφορα δι-οικητικὰ ἐπίπεδα ὁ Γραμματέας τοῦ Συνοδικοῦ Γραφείου Παν. Ἀρχιμανδρίτης Σπυρίδων Κατραμάδος καὶ οἱ συνεργάτες του. Ὁ ἄξιος ἄνθρω-

πος αυτός που για πολλά χρόνια μέσα από τὸ Γραφεῖο αὐτὸ ἀθόρυβα, συστηματικὰ ἀλλὰ καὶ μεθοδικὰ ἐργάζεται για τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ για τὴν ἐνίσχυση τῆς ἀποστολῆς Της καὶ πὸν πρέπει νὰ τὸν συγχαροῦμε για τὸ ἔργο του καὶ για τὶς ἄοκνες προσπάθειες του καὶ για τὴν ἐπιτυχία τοῦ Συνεδρίου αὐτοῦ. Τὰ φῶτα τοῦ Συνεδρίου ἔσβησαν. Ὅμως ἄνθρωποι μὲ πίστη, ἐργατικότητα καὶ φόβο Θεοῦ εἶναι αὐτοὶ πὸν θὰ κατορθώσουν πολλά.

Ἄς εὐχηθοῦμε ὁ Θεὸς νὰ ἐνισχύσει τὴν Ἐκκλησία μας καὶ τὸ ἔργο της σ' ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς δραστηριότητάς της. Τέλος εὐχαριστῶ ὅλα τὰ μέλη τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς για τὴ συνεισφορά τους, ὅλους τοὺς Συνέδρους κληρικούς καὶ λαϊκούς, τὴν κοινωνία καὶ τὶς ἀρχές τῆς ὁραίας Ζακύνθου, ἰδίως τοὺς ΟΤΑ, για τὴν ἀριστη φιλοξενία καὶ τὴν τιμὴ στὸ Συνέδριο.

Σᾶς εὐχαριστῶ ὅλους. Καλὴ ἐπιστροφή σὶς ἔδρες σας.

ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΣ

Ἐπίσημη επίσκεψη τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Θεοδώρου στήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος

Τοῦ Κωνσταντίνου Χολέβα,
Ἀρχισυντάκτου τοῦ περιοδικοῦ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

(7-14 Δεκεμβρίου 2009)

Ἀπό τῆς 7 ἕως καί τῆς 14 Δεκεμβρίου 2009 ἡ Αὐτοῦ Θειοπάτη Μακαριώτης ὁ Πάπας καί Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Θεόδωρος, μετὰ τῆς συνοδείας του πραγματοποιοῖσε Ἐπίσημη Εἰρηνική ἐπίσκεψη στήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Μακαριώτατος ἀφίχθη στόν Ἀερολιμένα Ἀθηνῶν στίς 18.05 **τῆς Δευτέρας 7.12.2009**. Τόν ὑπεδέχθησαν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, Ἀρχιερεῖς, ἐκπρόσωποι τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας καί ἄλλοι ὑπηρεσιακοὶ παράγοντες. Τό ἴδιο βράδυ παρετέθη γεῦμα ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἱερωνύμου πρὸς τόν ὑψηλὸ προσκεκλημένο καί τῆ συνοδεία του.

Τὴν **Τρίτη 8.12.2009** ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας ἐπισκέφθηκε τὸ Συνοδικὸ Μέγαρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὅπου τόν ὑπεδέχθη ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος πλαισιούμενος ὑπὸ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτου Κυριλλοῦ Μισιακούλη καί τοῦ Α' Γραμματέως Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτου Μάρκου Βασιλάκη. Στὴν Ἱερὰ Μονὴ Ἀσωμάτων Πετρακῆ ἐτελέσθη Δοξολογία ἐπὶ τῇ ἀφίξει τοῦ Πατριάρχου παρουσία τῶν μελῶν τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου καί τῶν Ἀδελφῶν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Στὴ συνέχεια πραγματοποιήθηκε ἐπίσημη Συνεδρία τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου στήν αἴθουσα τοῦ Μεγάλου Συνοδικοῦ καί ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπέδωσε στόν Πατριάρχη Θεόδωρο τὸ Δίπλωμα καί τὰ Διάσημα τοῦ Μεγαλοσταύρου τοῦ Παρασήμου τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Στίς 12.30 ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἐπισκέφθηκε τὴ τροφὸν του Ριζάρειο Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ στό Χαλάνδρι

καί στίς 14.30 εἶχε συνάντηση μετὰ τὴν Ὑπουργὸ Παιδείας, Διὰ Βίου Μαθήσεως καί Ὀργανισμῶν κ. Ἄννα Διαμαντοπούλου.

Στίς 16.00 ὁ Πατριάρχης Θεόδωρος ἐπισκέφθηκε τὸν Ὑφυπουργὸ Ἐξωτερικῶν κ. Σπυρίδωνα Κουβέλη καί στίς 17.00 ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Προέδρου τοῦ ΣΥ.ΡΙΖ.Α. κ. Ἀλέξη Τσίπρα. Στὴ συνέχεια τὴν Α.Θ.Μ. τόν κ. Θεόδωρο ἐπισκέφθηκαν ὁ Πρόεδρος τοῦ Λ.Α.Ο.Σ. κ. Γεώργιος Καρατζαφέρης καί ἡ Γενικὴ Γραμματεὺς τοῦ Κ.Κ.Ε. κ. Ἀλέκα Παπαρρόγα. Τὸ βράδυ ὁ Πρέσβυς τῆς Αἰγύπτου παρέθεσε γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Μακαριωτάτου κ. Θεοδώρου.

Τὴν **Τετάρτη 9.12.2009** τὸ πρωὶ ὁ Μακαριώτατος κ. Θεόδωρος καί ἡ συνοδεία του ἐπισκέφθηκαν τὸν Ἄρειο Πάγο τῶν Ἀρχαίων Ἀθηνῶν καί τὸ Νέο Μουσεῖο Ἀκροπόλεως. Στίς 11.00 ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἐπισκέφθηκε στὸ Μέγαρο Μαξίμου τὸν Πρόεδρο τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως κ. Γεώργιον Παπανδρέου συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμο. Στίς 13.30 ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἱερώνυμο ἐπεσκέφθη στὸ Προεδρικὸ Μέγαρο τὸν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας κ. Κάρολο Παπούλια. Στίς 18.00 ὁ Πατριάρχης ἐπισκέφθηκε τὸ Πνευματικὸ Κέντρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Περιστερίου καί παρέστη στήν παρουσίαση τῆς νέας ἐκδόσεως τῆς μεταφράσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης τοῦ Μαξίμου Καλλιπολίτου, ἡ ὁποία δημοσιεύθηκε ἐπὶ Πατριαρχείας Κυριλλοῦ Λουκάρεως. Στίς 20.30 ἡ Μ.Κ.Ο ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ παρέθεσε δεῖπνο πρὸς τιμὴν τοῦ Πατριάρχου στὸ πλáiσιο τῆς ὑπογραφῆς Μνημονίου Συνεργασίας μεταξὺ τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας καί τῆς ἐν λόγω Μ.Κ.Ο.

Τὴν **Πέμπτη 10.12.2009** ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Θεόδωρος ἐπισκέφθηκε τὸ Μουσεῖο Μπενάκη καὶ τὸν Δήμαρχο Ἀθηναίων κ. Νικήτα Κακλαμάνη. Στὴ συνέχεια μετέβη στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν καὶ τὸν Πρόεδρο τῆς Βουλῆς κ. Φίλιππο Πετσάλνικο. Στὶς 18.00 ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας παρέστη στὴν Τελετὴ Παρουσιάσεως δύο Τιμητικῶν Τόμων ποὺ ἐξέδωσε τὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας μὲ πρωτοβουλία τοῦ ἰδίου εἰς μνήμην Ἰωάννου Χατζηφώτη στὸ Ἐθνικὸ Ἰδρυμα Ἑρευνῶν.

Τὴν **Παρασκευὴ 11.12.2009** ὁ Πατριάρχης Θεόδωρος μετέβη στὴ νῆσο Αἴγινα καὶ προσεκύνησε τὸ Ἱερὸν Λεῖψανον τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου. Στὶς 19.30 ἐπεσκέφθη στὸ Μέγαρο τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων τὸν Πρόεδρο τῆς Νέας Δημοκρατίας κ. Ἀντὼν Σαμαρά.

Τὸ **Σάββατο 12.12.2009** ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας παρεκάθησε σὲ ἐπίσημο Γεῦμα, τὸ ὁποῖο παρετέθη ὑπὸ τοῦ Ἀναπληρωτοῦ Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν κ. Δημητρίου Δρούτσα.

Τὴν **Κυριακὴ 13.12.2009** ἐτελέσθη ἡ Θεία Λειτουργία στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Διονυσίου Ἀθηνῶν

κατὰ τὴν ὁποία συνελειτούργησαν οἱ δύο Προκαθημένοι. Μετὰ τὴν Προσφώνηση τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος καὶ τὴν Ἀντιφώνηση τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Θεοδώρου ἀντηλλάγησαν δῶρα. Στὶς 12.00 οἱ δύο Προκαθημένοι συμμετέσχον στὴ δειροφύτευση τῶν πυροπλήκτων περιοχῶν τῆς Πεντέλης. Στὶς 13.00 στὸ Ξενοδοχεῖο ΧΙΑΤΟΝ ὁ Προκαθημένος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Ἰερώνυμος παρέθεσε Ἐπίσημο Γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Προκαθημένου τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας κ. Θεοδώρου. Παρεκάθησαν ὁ Ἀναπληρωτὴς Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν κ. Δημήτριος Δρούτσας, ὁ Ὑφυπουργὸς Παιδείας κ. Ἰωάννης Πανάρετος, ὁ Πρόεδρος τῆς Αἰγύπτου στὴν Ἑλλάδα κ. Τάρεκ Ἄντελ, ὁ Ἐξαρχος τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων στὴν Ἀθήνα, Ἱεράρχες τῶν δύο Ἐκκλησιῶν καὶ στελέχη τῆς Ἱεραῆς Συνόδου.

Τὴν **Δευτέρα 14.12.2009** ἔληξε ἡ ἐπίσημη ἐπίσκεψη τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας στὴν Ἀθήνα. Λόγω ἀνεπισήμου παραμονῆς στὴν Ἀθήνα γιὰ τὴ ρύθμιση Ὑπηρεσιακῶν θεμάτων ὁ Μακαριώτατος ἀνεχώρησε τὴν Πέμπτη 17.12.2009 εἰς Ἀλεξάνδρειαν.

Στιγμιότυπο ἀπὸ τὴν συνάντηση τῶν δύο Προκαθημένων μὲ τὸν Πρωθυπουργὸ κ. Γεώργιο Παπανδρέου.

Ἀντιφώνηση κατὰ τὴν ἐπίσημη ὑποδοχή-δοξολογία

Τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας
κ. Θεοδώρου

(Ἱ. Μ. Ἀσωμάτων Πετράκη, 7.12.09)

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος κύριε Ἱερώνυμε, προσφιλέστατε ἀδελφὲ
καὶ συλλειτουργῆ τῆς ἡμῶν Μετροιότητος,
Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες οἱ συγκροτοῦντες τὴν
Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Θε-
οφιλέστατοι,
Ἐξοχώτατοι Ἐκπρόσωποι τῆς ἐντίμου Ἑλληνικῆς
Κυβερνήσεως, Ἀγαπητοὶ Πρεσβύτεροι, Διακονία
τοῦ Χριστοῦ, Εὐλαβέστατοι Μοναχοὶ καὶ Μονα-
χὲς τῶν Μοναστικῶν Ἀδελφοτήτων,
Σεβαστοὶ Ἐκπρόσωποι τῶν χριστιανικῶν δογμάτων
καὶ Ἐκκλησιῶν,
Ἐλλογιμότατοι καὶ ἐντιμοὶ φορεῖς τῶν τοπικῶν
Ἀρχῶν καὶ ἐκλεκτοὶ παριστάμενοι τῶν Πολιτικῶν,
Δικαστικῶν καὶ Στρατιωτικῶν Ἀρχῶν,
Αἰγυπτιώτες Ἑλληνας, Παιδιά μου εὐλογημένα,

*«Εὐλογητὸς εἶ Κύριε ὁ Θεὸς τῶν Πατέρων ἡμῶν
καὶ εὐλογημένος τὸ ὄνομά Σου εἰς τοὺς αἰῶνας ...
πρόσδεξιαι θυσίαν ἑσπερινήν, τὰς τῶν χειρῶν ἡμῶν
ἐπάρεσεις...».*

Δόξα καὶ τιμὴ τῷ ἐν Τριάδι προσκυνουμένῳ Θεῷ
ὅτι ἤξιώσεν ἡμᾶς νὰ ἔλθωμεν σήμερον καὶ νὰ συνα-
ντήσωμεν ἀδελφοὺς ἀγαπητοὺς καὶ τέκνα προσφιλεῖ
τῆς ἡμῶν Μετροιότητος.

Εὐρισκόμεθα, Μακαριώτατε, αὐτὴν τὴν στιγμήν
πλησίον σας, πραγματοποιοῦντες τὴν ἐπίσημον ἐπί-
σκεψιν τῆς ἡμῶν Μετροιότητος, εἰς τὴν ἀγιωτάτην
Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, συνοδευό-
μενοι ὑπὸ Ἀρχιερέων καὶ κληρικῶν τοῦ Ἀλεξαν-
δρινοῦ Θρόνου.

Αὕτη ἡ ἐπίσκεψις ἡμῶν δὲν εἶναι μία ἐθιμικὴ ἐπι-
κοινωνία ἀλλὰ ἀποτελεῖ οὐσιαστικὴν καὶ φιλάδελ-

φον διάθεσιν ἐκφράσεως τῆς μεταξὺ ὑμῶν καὶ ἡμῶν,
εἰλικρινοῦς κοινωνίας, ἀγάπης καὶ συναντιλήψεως
ἐν μέσῳ ἐνὸς κλίματος πνευματικῆς εὐφροσύνης.

Μακαριώτατε,

ἐρχόμεθα πρὸς ὑμᾶς, ὡς Ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ, ἵνα
συναντήσωμεν ἀδελφοὺς ἀγαπητοὺς, τετιμημένους,
ἐκλεκτοὺς καὶ εὐλογημένους. Ἐρχόμεθα πρὸς ὑμᾶς,
ἵνα βιώσωμεν κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς τοῦ καθημερι-
νοῦ προγράμματος τῆς ἡμετέρας ἐπισκέψεως, τὴν
ἐμπρακτὸν ἀρωγὴν καὶ ἀγάπην ὑμῶν, ἵνα γίνωμεν
κοινωνοὶ τῆς ψυχοφελίμου ἐμπειρίας σας καὶ νὰ
δρέψωμεν πλουσίαν τὴν καρποφορίαν τῆς γλυκυτά-
της πρόσωπον πρὸς πρόσωπον μεθέξεως.

Ἐρχόμεθα ἐκ τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Ἀποστολικῆς
Κathedρας τοῦ Ἁγίου Μάρκου τοῦ Εὐαγγελιστοῦ,
κομίζοντες ἐκθύμως τὴν Ἀποστολικὴν εὐλογία ἐπὶ
πάντας ὑμᾶς.

Μὲ πολλὴν χαρὰν σὰς συναντῶμεν Μακαριώτατε
καὶ τετιμημένε Προκαθήμενε τῆς Ἐκκλησίας, τὴν
ὁποῖαν ἵδρυσεν ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἑθνῶν Παῦλος ὁ
Πρωτοκορυφαῖος. Μὲ πολλὴν χαρὰν συναντῶμεν
τοὺς ἁγίους Ἀρχιερεῖς, οἱ ὁποῖοι μὲ φιλάδελφον καὶ
φιλότιμον διάθεσιν εὐρίσκονται σήμερον ἐδῶ, προ-
κειμένου νὰ ἀποτίσουν τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἐκτίμη-
σιν των εἰς τὸν, χάριτι Θεοῦ, Πατριάρχην ἐνὸς Θρό-
νου μὲ βαρειὰν κληρονομίαν, μὲ ἱστορίαν ἢ ὁποῖα
χάνεται εἰς τὰ βάθη τῶν πρώτων χρόνων τῶν ἀποστο-
λικῶν ἐποχῶν.

Ναί, Μακαριώτατε, οἱ ἀδελφοπόθητοι καὶ τίμιοι
Ἀρχιερεῖς, Μητροπολίται καὶ Ἐπίσκοποι τῆς Ἑλλα-
δικῆς Ἐκκλησίας, ὡς οἱ ἄμεσοι συμπαραστάται καὶ
συνεργάται τῆς ἡμετέρας ἐγνωσμένης Ἀγάπης, ἀπο-
τελοῦν τοὺς πολυτίμους λίθους οἱ ὁποῖοι λαμπροπε-

ρίλαμπρα κοσμοῦν τὴν ὑμετέραν Προθιεραρχικὴν μίτραν. «Εὐφρανθήτω Ἰσραὴλ ἐπὶ τῷ ποιήσαντι αὐτόν, καὶ υἱοὶ Σιών ἀγαλλιάσθωσαν ἐπὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῶν».

Τὸ Παλαίφατον, ἱστορικὸν καὶ ἀποστολικὸν Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς διανύει ἤδη τὴν τρίτην χιλιετίαν τῆς πορείας του. Μίαν πορείαν ἢ ὁποῖα ἤρχισε μὲ τὸν πρῶτον ἐπίσκοπόν του, τὸν Εὐαγγελιστὴν Μάρκον, καὶ συνεχίζεται μέχρι τῶν ἡμερῶν μας ἀδιακόπως καὶ μὲ πίστιν πρὸς τὴν ἀνόθευτον παράδοσιν καὶ τὴν ἀναλλοίωτον κληρονομίαν τῶν ἁγίων Πατέρων καὶ τῶν μεγάλων μορφῶν ποὺ ἐκόσμησαν τὸν Θρόνον τοῦτον. Τὸ πέρασμα αὐτὸ τῆς ἱστορικῆς πορείας τοῦ Θρόνου μαρτυρεῖται ἀπὸ τὸν πλοῦτον τῆς πνευματικῆς καὶ πολιτιστικῆς τῆς κληρονομίας. Ἡ ἱστορία τοῦ Ἀποστολικοῦ Θρόνου κατέγραψε συνάμα καὶ κατατύθυνε τὴν πορείαν τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τὰς πρῶτας ἡμέρας τῆς ὑπάρεξέως τῆς.

Τὴν ἱστορικὴν πορείαν τοῦ Θρόνου φέροντες καὶ μαρτυροῦντες σήμερον κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν ἡμῶν, μὲ χαρὰν ἀτενίζομεν τοὺς ἐκλεκτοὺς Κληρικοὺς καὶ πάντας τοὺς συνεργάτας ὑμῶν, εὐχόμενοι πρὸς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κέντρου τῆς Πατριαρχικῆς ἡμῶν καρδίας, ὑγείαν καὶ εὐλογίαν Χριστοῦ. Ἡ εὐχαριστία τῆς ἡμετέρας Μετριότητος αὐτὴν τὴν στιγμὴν, ὑπὸ τὴν ἐπίρρειαν τῆς φυσικῆς συγκινήσεως, ἐκφράζεται ἐσωψύχως καὶ μὲ ἀνάμεικτα τὰ συναισθήματα τῆς πνευμα-

τικῆς ἀγαλλιάσεως, ἐξωτερικεύεται καὶ γίνεται προσευχητικὴ διάθεσις, αἴτημα ἐπιτακτικὸν καὶ διάπυρος εὐχή, ὅπως ὁ Κύριος ἐνισχύῃ πάντας ὑμᾶς ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, εἰς τὴν συνέχισιν τῆς σταυροαναστασίμου ἐκκλησιαστικῆς διακονίας. Αὐθόρμητα ἐρχοῦνται εἰς τὰ χεῖλη τὰ λόγια τοῦ ὕμνου τοῦ «Κύριε τῶν Δυνάμεων μεθ ἡμῶν γενοῦ ... Κύριε τῶν Δυνάμεων ἐλέησον ἡμᾶς».

Εὐχόμεθα Μακαριώτατε καὶ τετιμημένε ἅγιε Ἀδελφὲ νὰ μακροημερεύετε καὶ νὰ ποιμαίνετε τὸν φιλόθεον λαὸν τῆς κατὰ πνεῦμα ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἔπαινον καὶ δόξαν τοῦ Θεοῦ. Ἐπιπλέον θεωροῦμεν βεβαίαν καὶ τὴν ἰδικὴν σας προσευχὴν καὶ στήριξιν πρὸς τὸ Παλαίφατον Πατριαρχεῖον ἡμῶν, στήριξιν τὴν ὁποῖαν γευόμεθα ἤδη πολυτρόπως καὶ πολλαπλῶς, ὡς δῶρον πολύτιμον καὶ ἀναψυχὴν τῆς ἀγαπώσεως καὶ θυσιαζομένης καρδίας ὑμῶν.

Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν τοιαύτην φιλόφρονα ὑποδοχὴν, διὰ τὴν μέριμναν καὶ τὴν παροχὴν πάσης διευκολύνσεως, εὐχαριστοῦμεν δεόντως καὶ πρωτίστως διὰ τὰ καλά σας λόγια καὶ διὰ τὴν ἐκ νέου ἔκφρασιν τῆς πηγαίας εὐγενείας σας.

Ἡ δοξολογικὴ μας διάθεσις ὡς εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν ἐν Τριάδι Θεόν, ὑψώνεται ὡς «θυμίαμα εὐσμον», «Τριάς ὁμοούσιε καὶ ἀδιάρετε, σοὶ ὡς Θεῶ τῶν ἀγγέλων βοῶμεν...σῶσον ἡμᾶς».

Νὰ εἶναι πολλὰ τὰ ἔτη σας Μακαριώτατε!

*Οἱ δύο Προκαθήμενοι
πλαισιούμενοι ἀπὸ
Ἱεράρχες καὶ Κληρικοὺς
τοῦ Πατριαρχείου
Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς
Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.*

Προσφώνηση κατά την πανηγυρική συνεδρίαση τῆς Δ.Ι.Σ.

Τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας
κ. Θεοδώρου

(7.12.2009)

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Ἰερώνυμε, Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς οἱ συγκροτοῦντες τὴν Διαρκῆ Σύνοδο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Πανοσιολογιώτατοι, ὅ τε Ἀρχιερατὰ καὶ οἱ Γραμματεῖς,

Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε.

Μετὰ πολλῆς χαρᾶς καὶ συγκινήσεως σᾶς συναντοῦμε σήμερον μετὰ τῆς τιμίας ἡμῶν συνοδείας καὶ στὰ πρόσωπά σας συναντοῦμε, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ, ἅπαντα τὰ μέλη τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀνταλλάσσομεν μεθ' ἡμῶν τὸν ἀσπασμὸν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀγάπης.

Παρήλθεν μία ὀλόκληρη πενταετία ἀπὸ τῆς ἀναλήψεως, ὑπὸ τῆς ἡμετέρας ἐλαχιστότητος, τῶν ὑψηλῶν καθηκόντων τοῦ Δευτεροθρόνου τῶν Πρεσβυγενῶν Πατριαρχείων, τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων καὶ τοῦ Ἁγίου Μάρκου Ἐκκλησίας,

Κατὰ τὴν πενταετίαν αὐτήν, ὑμεῖς πάντες ἦσασαν διαρκῶς μαζί μας σὲ κάθε ταπεινὴ μας δέηση «ὑπὲρ τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν...», σὲ κάθε Θεία Λειτουργία.

Ἦσασαν μαζί μας σὲ κάθε χαρὰ μας, σὲ κάθε μας ἐορτῇ, σὲ κάθε βῆμα μας, στὴν ἀπέραντη Ἀφρικανικὴ Ἠπειρο, σὲ κάθε μας λόγο περὶ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐλπίδος ἡμῶν...

Ἄλλὰ καὶ σὲ κάθε δύσκολη περίσταση οἱ δικές σας προσευχές, «μυστικῶ τῷ τρόπῳ» καὶ ἀνερμηνεύτω, μᾶς ἐνδυνάμωναν νὰ συνεχίσουμε τὴν πορεία μας ποὺ δὲν εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὴν «νίκη» τῆς Ἐκκλησίας, ἡ

ὁποία «ἐξῆλθε νικῶσα καὶ ἵνα νικήσῃ» καὶ στὴν Ἀφρική, εἰς τὰ ταπεινὰ πρόσωπα τῶν συγχρόνων Ἱεραποστόλων, Ἀρχιερέων, Ἱερέων, Ἱερομονάχων, Διακόνων καὶ Μοναχῶν τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἱεροῦ Θρόνου.

Μιὰ μεγάλη μερίδα τῶν συγχρόνων αὐτῶν Ἱεραποστόλων, εἶναι γόννοι καὶ τέκνα ἐκλεκτὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ διὰ τοῦτο παρακαλῶ νὰ δεχθεῖτε τὶς ἐγκάρδιες εὐχαριστίες μας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνη μας διὰ μίαν ἀκόμη φορᾶν.

Δὲν θὰ ἤθελα νὰ μὴν μνημονεύσω καὶ τὸν σημαντικώτατον καὶ ζωτικώτατον ρόλον, ἀλλὰ καὶ τὴν παντὶ τρόπῳ, μέριμναν τοῦ Ὄργανισμοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Γραφείου Ἐξωτερικῆς Ἱεραποστολῆς, τὰ ὁποῖα λειτουργοῦν ὑπὸ τὴν ὑμετέραν πεπνυμένην οἰακοσοτροφίαν, Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε, καὶ τῆς περὶ Ὑμᾶς Ἱερᾶς Συνόδου.

Θὰ ἤθελα αὐτὴν τὴν στιγμήν, μὲ ἰδιαιτέραν συγκίνησιν, νὰ ἐκφράσω πρὸς τὴν Ἱεράν Σύνοδον τὰς ἐγκαρδίους εὐχαριστίας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου Ἀλεξανδρείας καὶ προσωπικῶς τῆς ἡμῶν Μετριότητος, διὰ τὰς συνεχεῖς ἀποστάσεις τῶν Κληρικῶν ἐξ Ἑλλάδος, διὰ τῆς Ὑμετέρας μερίμνης καὶ συναντιλήψεως. Οἱ ἐξ Ἑλλάδος Κληρικοί οἱ ὅποιοι μεταβαίνουν εἰς Ἀφρικήν, ὑπηρετοῦν μετὰ ζήλου, συνεπειᾶς καὶ ἱεραποστολικῆς διαθέσεως, τὰς πολλαπλὰς ἀνάγκας τοῦ Θρόνου εἰς τὸ Ἱερὸν Κέντρον εἴτε εἰς τὰς Ἱεράς Μητροπόλεις καὶ Ἐπισκοπὰς ἀνὰ τὴν Ἀφρικὴν, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τῶν ἐκασταχοῦ Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων. Ἡ πολὺπλευρος διακονία τους ἀπευθύνεται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἀλλὰ καὶ τὸν Ἀπόδημον Ἑλληνισμῶν τῶν

δεκάδων Ἑλληνορθόδοξων Κοινοτήτων τῶν Ἀφρικανικῶν χωρῶν.

Ἔτσι σήμερον ἐρχόμεθα μετὰ τῆς συνοδείας ἡμῶν νὰ συναντηθῶμεν «πρόσωπον πρὸς πρόσωπον» με γνωστά μας πρόσωπα με τὰ ὁποῖα μᾶς ἐνώνει ἡ κοινὴ πίστις, «τὸ κοινὸν ποτήριον», ἡ κοινὴ ἐλπίς τῆς σωτηρίας καὶ ἐν τέλει, αὐτὸ τὸ ἓνα καὶ μοναδικὸν Πρόσωπον τοῦ πολλὰ «παθόντος καὶ σταυρωθέντος καὶ ταφέντος καὶ Ἀναστάντος» Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὰ τοῦτον προϋπογραμμίσαμε ὅτι, «ἐγνώρισεν ἡμᾶς πάντας» ὁ Χριστός.

Ἦλθαμε «ἐν ἀγαλλίασει καρδίας» εἰς συνάντησιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς παροικούσης ἐν Ἑλλάδι, στοιχοῦντες τῷ ἀρχαίῳ ἔθει τῆς πρὸς ἀλλήλους κοινωνίας καὶ τῆς ἀναζωογονήσεως τῶν Ἀποστολικῶν, ἀδελφικῶν καὶ αἰωνίων σχέσεων τοῦ Σεπτοῦ ἡμῶν Κέντρου μετὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πού ἀντανακλοῦν τελικὰ τὴν σχέση τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου μετὰ τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου, τὸ κοινόν, δηλαδή, κήρυγμα τῆς Ἐρχομένης Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν.

Εἶναι ὁμως, καὶ γνωστὸν εἰς Ἀθήνας ὅτι, οἱ σχέσεις τῆς τῶν Ἀλεξανδρινῶν Ἐκκλησίας μετὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶναι σχέσεις τις ὁποῖες ἐγάλκευσεν ἡ κοινὴ ἱστορία καὶ τοῦ γένους ἡ καταγωγή καὶ κατὰ τοὺς χρόνους, «ὄτε ὁ Νεῖλος, Αἴγυπτος ὀνομάζετο», τὴν «ἐθνικὴν» δηλαδή περίοδον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν Χριστιανικὴν τοιαύτην.

Συναντῶμεν λοιπόν, ἡμᾶς σήμερον στὴν πανηγυ-

ρικὴν καὶ ἑκτακτον αὐτὴν συνεδρίασιν τῆς Διαρκοῦς Ἱεραῦς Συνόδου διὰ τῆς ὁποίας διατρανώνεται διὰ μίαν εἰσέτι φορὰν τὸ πατροπαράδοτον καὶ ξεχωριστόν, διὰ τὴν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, Συνοδικὸν σύστημα διοικήσεως αὐτῆς, ὁ χῶρος δηλαδή τῆς Ἀγιοπνευματικῆς δράσεως καὶ ἐκφράσεως τῆς Ἐκκλησίας, περὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς πίστεως ἡμῶν.

Χαιρόμεθα διὰ τὴν «πνοὴν τῆς λεπτῆς αὔρας» πού πνέει αὐτὴν τὴν στιγμὴ ἐν μέσῳ ἡμῶν καὶ ὑμῶν καὶ ταπεινῶς εὐχομεθα ὑπὲρ τῆς κατασκηνώσεως εἰς τὸ διηγεκὲς αὐτῆς τῆς πνοῆς σὲ αὐτὸν τὸν Ἱερὸν χῶρον τοῦ Συνοδικοῦ Μεγάρου πού δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν ἐπέκτασι τῆς Θείας Λειτουργίας τοῦ μοναδικοῦ τρόπου καὶ τόπου ὅπου, πηγάζει καὶ ἐκχεῖται ἡ Σωτηρία τοῦ κόσμου.

Δυστυχῶς μιὰ προχειρότητα πού χαρακτηρίζει τὸν αἰῶνα τῆς πληροφορίας καθὼς καὶ ἡ ταχύτης μετὰ τὴν ὁποίαν τὰ Μέσα Μαζικῆς Ἐπικοινωνίας καὶ Πληροφορήσεως διαχέουν κάθε πληροφορία, ἔχει διαστρεβλώσει τὴν ἔννοια τοῦ Συνοδικοῦ Συστήματος συνοδοιορίας τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τὸν κόσμον καὶ τελικὰ, λανθασμένως, εἰς τὴν ἀντίληψιν τοῦ Χριστιανικοῦ καὶ μὴ κόσμου, ἡ ἔννοια Ἱεραῖς Συνόδου σημαίνει ἓνα Διοικητικὸν σύστημα ἀντίστοιχο τῶν πυραμοειδῶν συστημάτων Δημοσίας Διοικήσεως τῶν πολιτικῶν ιδεολογιῶν, τῶν ὀργανισμῶν καὶ τῶν σωματείων.

Ἵμεῖς Μακαριώτατε καὶ Σεβασμιώτατοι Ἀρχιερεῖς, γνωρίζετε ἀσφαλῶς, ὡς καὶ εἰς τὸν τόπον τοῦ Ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου καθήμενοι, ὅτι, ἡ

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος ἀπονέμει στὸ Μακαριώτατο Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας κ. Θεόδωρο τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

ἐπίγειος Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας ἀντανακλᾷ καὶ προεικονίζει καὶ πρωτυπώνει τὴν Οὐράνιον Ἱεραρχίαν ἢ ὁποία πηγάζει ἀπὸ τῆς Ἁγίας Τριάδος Μυστήριον, καὶ ἐκεῖ τοποθετεῖ τὴν ἀρχὴ τῆς ὑπάρξεώς της.

Ἔτσι ὁ θεσμὸς τοῦ Συνοδικοῦ Συστήματος διοικήσεως τῆς Ἁγιοπάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁ τύπος συγκλήσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, δεδομένος ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐννοεῖται ὡς τύπος συνεννοήσεως, συμφωνίας, ἀλληλοπεριχωρίσεως καὶ θυσίας ὑπὲρ τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐννοεῖται μόνον ὡς τύπος Ἁγιοπνευματικῶν ἀκροάσεων.

Ὅπως ἀκριβῶς καὶ τὸ Πατριαρχικὸν σύστημα διοικήσεως λαμβάνει τὴν ἀρχὴν του ἀπὸ τὸν Πατέρα τὸν ἐν τῷ Οὐρανῷ, ὡς διασώζεται καὶ σημαίνει ἢ πράξις καὶ ἢ τάξις τῆς Μνημονεύσεως τῶν Ἀρχιερέων τοῦ Θρόνου ὅταν, ἀναφωνοῦν ἐν τῇ Θεῖᾳ Λειτουργίᾳ: «...τοῦ Πατρὸς καὶ Ἀρχιεπισκόπου, Πάπα καὶ Πατριάρχου ἡμῶν...».

Ἄνευ τοῦ θεμελιώδους Μυστηρίου τῆς Ἁγίας Τριάδος οὐδεμία Ἱεραρχία δύναται νὰ σταθεῖ, νὰ συνδεθεῖ μετὰ τῆς Θεῖας Λειτουργίας καὶ νὰ προσφέρει, ἐν τέλει, σωτηρίαν εἰς τὸν κόσμον.

Μακαριώτατε καὶ Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,

σήμερον μετὰ πολλοῦ κόπου, πόνου, βασάνων καὶ παγίδων, ἢ Ὁρθόδοξος πίστις μεταλαμπαδεύεται στὴν Ἀφρικανικὴ Ἥπειρο ὅπου, ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη μετὰ τὴν εὐλογία τῶν ἀοιδίμων Προκατόχων ἡμῶν Πατριαρχῶν καὶ τὴν ἀμέριστον συμπαράστασιν τῶν ἀειμνήστων Προκατόχων ὑμῶν Ἀρχιεπισκόπων καὶ Ἀρχιερέων, ἀλλὰ καὶ ὑμῶν αὐτῶν, ἔχουν ἀνοιχθεῖ θεμέλια Ἐκκλησιῶν, στήθηκαν θυσιαστήρια σὰ πλέον ἀπροσπέλαστα Τροπικὰ Δάση, στὴν ξηρότητα τῆς Ἀφρικανικῆς Σαβάννας καὶ σὸ τραχὺ τῆς Ἐρήμου, ὅπου δοξάζεται, ὑμνεῖται καὶ εὐλογεῖται τὸ ὄνομα τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ.

Ζοῦμε τὴν Ἐκκλησία τῶν Ἀποστόλων, τῶν πρώτων αἰώνων καὶ αὐτὴν τὴν εὐλογίαν προσκομίζωμεν σήμερον εἰς πάντας ἡμᾶς, ἢ ὁποία περικλείεται εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν καὶ καθημερινὴν ἐμπειρίαν ὅτι, «ζῆ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν» καὶ διὰ τῶν ταπεινῶν ἔργων τῶν χειρῶν ἡμῶν.

Εὐχεσθε παρακαλῶ ὑπὲρ πάντων ἡμῶν καὶ ἡ Χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἢ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ Κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἴησαν μετὰ πάντων ἡμῶν Ἀμήν.

Προσφώνηση στὸ Συλλεΐτουργο τῶν Προκαθημένων

*Ὁμιλία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου*

(Ἱερὸς Ναὸς Ἁγίου Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου,
Ἀθήνα, 13.12.2009)

Μακαριώτατε Πάπα καὶ Πατριάρχα Ἀλεξανδρείας
καὶ πάσης Ἀφρικῆς κ. Θεόδωρε,
Σεβασμιώτατοι καὶ Θεοφιλέστατοι,
Λαὲ τοῦ Κυρίου ἐόρτιε καὶ εὐλογημένε,

Συναγμένοι σήμερα «ἐπὶ τῷ αὐτῷ» γύρω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα συμπροσευχόμεθα «ὑπὲρ καταστάσεως καὶ εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου» καὶ συνεορτάζομε τὸ ἀναστάσιμο μήνυμα τῆς μιᾶς τῶν Σαββάτων ἡμέρας τοῦ Κυρίου, γευόμενοι τὸ Τίμιον Σῶμα καὶ τὸ Ἄχραντον Αἶμα Του ὡς παρακαταθήκη γιὰ τὴν μεταμόρφωση τῆ δικῆ μας καὶ τοῦ σύμπαντος κόσμου.

Πρὸς αὐτὴ τὴν μεταμορφωτικὴ πορεία ἔρχεται νὰ μᾶς ὀδηγήσει καὶ ἡ σημερινὴ Εὐαγγελικὴ περικοπὴ. Ἀναφέρεται σὲ μία ἐνδιαφέρουσα παραβολὴ πού ἡ κατάληξί τῆς δημιουργεῖ ἐλπιδοφόρα μηνύματα γιὰ

ὄλους μας, ἰδιαίτερα γιὰ τοὺς μικροὺς καὶ περιφρονημένους αὐτῆς τῆς ζωῆς. Στὴ ἀρχὴ τῆς γίνεται λόγος γιὰ κάποιους ἐπώνυμους καὶ θεωρούμενους ἐκλεκτοὺς τοῦ κόσμου τούτου πού προσκαλοῦνται σὲ «δεῖπνον μέγα», οἱ ὅποιοι ὁμως ἀδυνατοῦν νὰ παρεβρεθοῦν σὲ αὐτό, ὁ καθένας γιὰ τὸν δικό του λόγο. Στὴ συνέχεια τῆς παραβολῆς οἱ πολλοὶ καὶ ἀνόνημοι πού προέρχονται ἀπὸ τὴν ἀπρόσωπη μάζα τῆς λαϊκῆς δραστηριότητος τῆς κοινωνίας μας, ἔρχονται νὰ καταλάβουν τὸ κενὸ πού δημιουργεῖται ἀπὸ τὴν ἄρνηση τῶν πρώτων.

Θὰ ἤθελα νὰ σταθῶ λίγο σὲ αὐτὸ τὸ σημεῖο καὶ νὰ τονίσω ὅτι πέρα ἀπὸ τὸν πρόδηλο εὐχαριστιακὸ χαρακτήρα τῆς σὰν πρόσκληση στὸ δεῖπνο τῆς Θείας Λειτουργίας, ἡ σημερινὴ παραβολὴ ἔχει καὶ ἄλλες

*Ὁ Μακαριώτατος
Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας
κ. Θεόδωρος
καὶ ὁ Μακαριώτατος
Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος
κ. Ἱερώνυμος
προέστησαν
τῆς Ἀρχιερατικῆς Θείας
Λειτουργίας.*

δύο διαστάσεις. Ἡ μὴ ἀναφέρεται στὸ δεῖπνο τῆς Δημιουργίας τοῦ σύμπαντος κόσμου, στὸ ὁποῖο μᾶς κάλεσε μὲ τὴ δημιουργία μας ὁ Θεός, καθὼς μᾶς χάρισε αὐτὸν τὸν κόσμο μὲ τὴν ἐντολή «ἐργάζεσθαι καὶ φυλάσσειν». Μᾶς ὥρισε ἐργάτες καὶ φύλακες τῶν ὄσων θαυμαστῶν ἐδημιούργησε. Τὸ τί καταφέραμε στὴ πάροδο τῶν αἰῶνων εἶναι φανερὸ ἀπὸ τὴν οἰκολογικὴ καταστροφή πού συντελεῖται κατ' ἐξοχὴν καὶ κατ' ἐξακολούθησιν κυρίως στὶς μέρες μας.

Ἡ ἄλλη διάσταση τῆς παραβολῆς καταγράφει μίαν συνήθη πρακτικὴ πού δὲν ἀναφέρεται μόνο στὴ ἀπανθρωπία πού ἐπικρατοῦσε στὶς ἀνθρώπινες κοινότητες τῆς ἐποχῆς τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ ἀποτελεῖ κοινὸ τόπο γιὰ ὅλες τὶς ἐποχές. Ὅπως φαίνεται μέσα ἀπὸ τὸ κείμενο στὸ ἐπίσημο τραπέζι καλοῦνται στὴν ἀρχὴ μέλη τῆς ἀρχουσας τάξης, ὅπως γίνεται πάντα στὰ ἐπίσημα τραπέζια. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ὅμως εἶναι χορτασμένοι καὶ γι' αὐτὸ ποτὲ δὲν ἐκτιμῶν τὴν πρόσκληση πού τοὺς γίνεται καὶ δὲν εὐχαριστοῦνται ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ πού τοὺς προσφέρονται γιὰτί ἔχουν κορεσθεῖ.

Ἀντίθετα οἱ φτωχοὶ καὶ ἀνώνυμοι περιφρονημένοι καὶ πεινασμένοι ποτὲ δὲν καλοῦνται στὰ πλουσιοπάροχα δεῖπνα. Αὐτοὶ ὅμως θὰ θεωροῦσαν ὑψίστη τιμὴ τοὺς τὴν πρόσκληση καὶ θὰ χαιρόνταν μαζί μὲ τὸν οἰκοδεσπότη ἐκφράζοντας πρὸς αὐτὸν τὴν εὐγνωμοσύνη τους γιὰ τὴν δυνατότητα πού τοὺς δόθηκε ὄχι μόνο νὰ κορέσουν τὴν πείνα τοὺς ἀλλὰ νὰ αἰσθανθοῦν ἔστω καὶ γιὰ λίγο ὅτι καὶ αὐτοὶ ἀνήκουν στὸ ἀνθρώπινο γένος καὶ ἔχουν ἴσες εὐκαιρίες στὴ ζωὴ.

Καὶ ἐδῶ, Μακαριώτατε, θὰ ἤθελα νὰ ἀναφερθῶ στὸ τεράστιο ἔργο πού Σεῖς προσωπικὰ ἀλλὰ καὶ οἱ ἱεραπόστολοι Μητροπολίτες καὶ ἐπίσκοποι τοῦ παλαίφατου Πατριαρχείου τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπιτελεῖτε ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς ἀφρικανικῆς ἡπείρου γιὰ τοὺς πεινασμένους φτωχοὺς καὶ περιφρονημένους ἀδελφούς μας ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὸ ἂν ἀνή-

κουν ἢ ὄχι στὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Σὲ ὅλες τὶς μητροπόλεις καὶ οἱ ἐπιτόπιοι μητροπολίτες ἀλλὰ καὶ Σεῖς προσωπικὰ κατὰ τὰς πολλὰς περιόδους Σας σὲ αὐτὲς βρίσκεται τρόπο καὶ ἀπὸ τὸ ὑστέρημά σας ἀκόμη νὰ προσφέρεται χαμόγελο ἐλπίδα καὶ κουράγιο σὲ αὐτοὺς τοὺς ἐλαχίστους ἀδελφούς μας «ὑπὲρ ὧν Χριστὸς ἀπέθανε».

Σᾶς βεβαιώνουμε Μακαριώτατε ὅτι καὶ ἐδῶ στὴν πατρίδα μας ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος προσφέρει μέσῳ τῶν κατὰ τόπους Μητροπόλεων ὅσα δύναται γι' αὐτοὺς τοὺς ἐλαχίστους ἀδελφούς μας χωρὶς νὰ ἐξετάζει τὸ χρῶμα ἢ τὴ φυλὴ τους. Ἰδιαιτέρως θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω τὰ συσσίτια πού καθημερινὰ προσφέρει ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ σὲ συνεργασία μὲ τὸν Δήμο Ἀθηναίων ἀνακουφίζοντας τὶς ἀνάγκες σχεδὸν διςχιλίων συνανθρώπων μας, κυρίως μεταναστῶν, πού περιφέρονται στοὺς δρόμους τῆς πόλεώς μας ζητώντας ψυχία ἀπὸ τὴν ἀγάπη καὶ τὴν στοργὴ μας.

Μακαριώτατε,

Ἡ σημερινὴ κοινὴ μας Λειτουργία ἔρχεται μὲ τὸν καλύτερο τρόπο νὰ διατρανώσει ὅτι καὶ οἱ δύο Ἐκκλησίες μας ἔχουν ἓνα κοινὸ στόχο. Ἡ κοινὴ λατρεία πού τελεῖται γύρω ἀπὸ τὴν Ἁγία Τράπεζα καὶ ἡ ἐσωτερικὴ μεταμόρφωσή μας πού πραγματοποιεῖται μὲ τὴν κοινωνία τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Αἵματος τοῦ Κυρίου μας νὰ ἐγκατασταθεῖ καὶ ἔξω ἀπὸ τὸν χῶρο αὐτὸ στὴν κοινωνία μας, πού ἐναγώνια περιμένει νὰ τραφεῖ ἀπὸ ἐμᾶς τοὺς μαθητὲς τοῦ Χριστοῦ λόγῳ καὶ ἔργῳ, ὅπως ἀκριβῶς καὶ ὁ ἴδιος ἔκανε γιὰ τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς τοὺς παραβαίνοντας κατεστημένους νόμους καὶ συνήθειες καὶ ἀνοίγοντας μίαν ἐλπιδοφόρα προοπτικὴ γιὰ τὸ μέλλον τους.

Σὲ ἀνάμνηση αὐτῆς τῆς Λειτουργίας ἀλλὰ καὶ τοῦ κοινοῦ σκοποῦ μας, ἐπιτρέψτε μου νὰ Σᾶς προσφέρω ἓνα δῶρο μὲ τὴν εὐχὴ νὰ Σᾶς ὑπενθυμίζει πάντοτε τὴ χαρὰ πού μας ἐδώσατε μὲ αὐτὴ τὴν εἰρηνικὴ Σας ἐπίσκεψη στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.

Ἀντιφώνηση στὸ Συλλεΐτουργο τῶν Προκαθημένων

Τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας
κ. Θεοδώρου

(Ι. Ν. Ἁγ. Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου,
Ἀθήνα, 13.12.09)

Μακαριώτατε καὶ τίμιε Ἀδελφέ, Ἀρχιεπίσκοπε
Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμε,
Ἐξοχώτατε Ἐκπρόσωπε τῆς ἐντίμου Ἑλληνικῆς
Πολιτείας,
Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἀδελφοί, οἱ συγκροτοῦντες
τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας,
Ἐξοχώτατοι Πρέσβεις τῆς Αἰγύπτου, Κύπρου, Ρω-
σίας καὶ ἄλλων κρατῶν, Σεβασμιώτατοι καὶ Θε-
οφιλέστατοι,
Σεβασμιώτατοι Ἐκπρόσωποι τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ
Δογμάτων,
Πρεσβύτεροι καὶ Διάκονοι,
Αἰγυπτιώτες Ἕλληνες, Παιδιά μου εὐλογημένα,

*«Ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου Κύριε
τῶν Δυνάμεων, ἐπιποθεῖ καὶ ἐκλείπει
ἡ ψυχὴ μου εἰς τὰς αὐλάς τοῦ Κυρίου...»*

Ἡ ἀγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, τιμᾷ σήμερον
μίαν ομάδα μαρτύρων, οἱ ὅποιοι πότισαν μὲ τὸ
πανάγιο αἷμα τους τὸ δένδρο τῆς πίστεως. Πῶς νὰ
τολμήσει κανεὶς νὰ περιγράψει τοὺς ἁγίους; Πῶς
νὰ σκεφθεῖ νὰ σκιαγραφήσει τὴν προσωπικότητα
τους; Ἀφοῦ ἔχουν ξεπεράσει τὰ «κατὰ ἄνθρωπον
πάντα» καὶ ζοῦνε πλέον στὴν μακαριότητα τοῦ
Θεοῦ.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ ὀπλισθοῦμε μὲ ἀληθινὴ αὐ-
τογνωσία, μὲ προβληματισμό, μὲ τόλμη μαθητείας
καὶ διακρίσεως, μὲ διάθεσιν υἱικὴ καὶ μὲ μία σχέ-
σιν ἐμπιστοσύνης, ἐλευθερίας, καὶ ἀγάπης διὰ νὰ
κατανοήσωμε τὴν παρουσίαν τῶν Ἁγίων!

Αὐτὸ ἄλλωστε εἶναι καὶ τὸ μυστικὸ τὸ ὁποῖο
πρεσβεύει ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μας. Τὸ νὰ
πανηγυρίζει διαρκῶς, νὰ ἐορτάζει συνεχῶς, νὰ ζεῖ
καὶ νὰ κινεῖται μέσα σ' ἓνα κλίμα ἐντόνου εὐφρο-

σύνης καὶ πανηγύρεως. Naί, Μακαριώτατε, εἶναι
τὸ πανηγυρικὸ κλίμα τῶν ἡμερῶν ποὺ θὰ ἔλθουν
καὶ θὰ πλημμυρίζουν τὶς καρδιές μας ἀπὸ ἀγαλ-
λίαισιν καὶ ἀπὸ πολλὴν χάριν Θεοῦ. Λόγοις καὶ
παθήμασι καὶ πολυτρόποις στερηρήσει, τῆς ζωῆς
ἐπεδείξαντο ἀγάπην οἱ Ἅγιοι...».

Ὅμως σήμερον εἶναι καὶ ἡ ἐορτὴ τῶν Προπατό-
ρων τοῦ Χριστοῦ: «Ἴδου καιρὸς ἤγγικεν τῆς σωτη-
ρίας ἡμῶν, εὐτρεπίζου Σπῆλαιον...». Ὁ ἄνθρωπος
ἔχει βαθειὴς πνευματικὲς ἀνάγκες. Τὴν ἀνάγκη νὰ
ἀγαπᾷ καὶ νὰ ἀγαπᾶται μὲ ἀνιδιοτελεῖ ἀγάπη. Τὴν
ἀνάγκη νὰ ξεπεράσῃ τὸν θάνατον καὶ νὰ διαιωνίσῃ
τὴν ὑπαρξὴ του. Τὴν ἀνάγκη νὰ αισθανθῇ τὴν συγ-
χώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν του ποὺ τοῦ δημιουργοῦν
τύψεις, ἄγχος, ἀδιέξοδο καὶ τελικὰ δηλητηριάζουν
τὴν ζωὴ του. Στὶς ἀνάγκες αὐτὲς ἀπαντᾷ τὸ πρό-
σωπο καὶ τὸ ἔργο τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος καὶ
Λυτρωτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Μακαριώτατε καὶ τιμιώτατε ἀδελφέ,

Εἰς αὐτὸν τὸν ἱστορικὸν Ἱερὸν Ναὸν τῶν
Ἀθηνῶν, ἀξιωνόμεθα νὰ συμπροσφέρωμεν τὴν
ἀναίμακτον Ἱερουργίαν τοῦ μυστηρίου τῆς ζωῆς,
προκειμένου νὰ αἰτήσωμε «πάντα ἐν τῇ προσ-
ευχῇ...» πρὸς ἓνα Θεὸν ἀληθινόν, ζῶντα, πολὺ κο-
ντὰ μας μέσα ἀπὸ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν, ἓνα
Θεὸν ἀγάπης καὶ ἐλευθερίας. Καὶ πιστεύομεν,
ἐλπίζομεν, βιώνωμεν αὐτὴν τὴν προσδοκίαν τῆς
ἐπαληθεύσεως τῆς παρουσίας Του, ἀφοῦ ἔχουμε
τὸ δικαίωμα νὰ τὸν ἀποκαλοῦμε «Πάτερ ἡμῶν...»
καὶ νὰ ἀποκομίζομε ὅλα ἐκεῖνα τὰ «κληρονομικὰ
δικαιώματα» ἀπὸ τὴν πνευματικὴν μας υἰοθεσίαν
καὶ παρακαταθήκην. «Μεγάλα τὰ τῆς πίστεως κα-
τορθώματα...».

Γράφει ὁ μέγας θεολόγος καὶ σύγχρονος ἱστο-

ρικός Σμέμαν πολύ χαρακτηριστικά: 'Ο Ἀπόστολος Παῦλος ἦλθε στὸν Ἄρειο Πάγο ἐδῶ στὴν Ἀθήνα, ὅπου ἔλαμπαν ὅλα τὰ λαμπρὰ φῶτα τῆς δημοσιότητας, τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς φιλοσοφίας καὶ ἐδῶ στὴν καρδιά τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ἐκήρυξε τὸν σταυρωμένο καὶ ἀναστημένο Χριστό! Οἱ σοφοὶ τὸν ἐμπκλήρισαν καὶ ἀργότερα ὅλη ἡ δύναμη τῆς μεγάλης ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας. Οἱ χριστιανοὶ συκοφαντήθηκαν, ἡ διδασκαλία τους χλευάσθηκε, οἱ τελετὲς τους περιπαίχθηκαν. Στὸ μέσο ὅμως ἑνὸς τέτοιου σκοτούς καὶ κακίας, ὁ ἴδιος Ἀπόστολος Παῦλος γράφει στοὺς χριστιανούς με ἀπλότητα καὶ ἡρεμία: «Θεωροῦμαστε ὡς πλάνοι καὶ ἀληθεῖς, ὡς ἀγνοοῦμενοι καὶ ἐπιγινωσκόμενοι, ὡς ἀποθνήσκοντες καὶ ἰδοὺ ζῶμεν, ὡς παιδευόμενοι καὶ μὴ θανατούμενοι, ὡς λυπούμενοι ἀεὶ δὲ χαίροντες, ὡς πτωχοὶ πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες καὶ πάντα κατέχοντες». (Β΄ Κορ. 6,8-10). 'Όλος ὁ κόσμος παλεύει σήμερα γιὰ ἐνότητα, εἰρήνη, ἀγάπη, δικαιοσύνη, ἀξιοκρατία, ἰσονομία. Ποῦ βρίσκονται ὅμως ὅλ' αὐτά; Γίνεται ὅλο καὶ πιὸ ἐμφανὲς πὼς ὑπάρχει μία βαθύτερη ἐπιθυμία γι' αὐτὸ τὸ «κάτι» ποὺ θὰ φθάσει στὴν καρδιά τῆς κοινωνίας μας, τῆς ἀνθρωπότητας, ὡς φῶς τῆς ζωῆς ποὺ θὰ φωτίσει τὰ πάντα! Ἡ «καρδιά ὅμως αὐτή» δὲν εἶναι κανεὶς ἄλλος ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Χριστό.

Μακαριώτατε καὶ σεπτὲ Πρόεδρε τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἔχομεν τὴν ὑψίστην χαρὰν καὶ τὴν τιμὴν νὰ γευόμεθα τῆς πρόσωπον πρὸς πρόσωπον γλυκυτάτης ἐπικοινωνίας καὶ συναντήσεως, ἐπισκεπτόμενοι ἐπισήμως τὴν Ἑμετέραν ἀδελφοπόθητον Μακαριότητα καὶ τὴν ἀποστολοῖδρον Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, συνωδευόμενοι ὑπὸ Ἀρχιερέων καὶ Κληρικῶν τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ Θρόνου.

Οἱ Ἀρχιερεῖς οἱ ὅποιοι συνοδεύουν τὴν ἡμετέραν Μετριότητα, συμβολικὰ ἀπαρτίζουν τὴν πολλαπλὴν ἔθνοφυλετικὴν σύνθεσιν τῶν Ὁρθοδόξων χριστιανῶν τῆς ἀχανοῦς Ἀφρικῆς.

Ἐνας Μητροπολίτης Ἀφρικανὸς ἐκ τῆς μακρυνῆς Οὐγκάντας, ὅπου σὰς πληροφοροῦμεν ἀνθεὶ ἡ Ὁρθοδοξία με ἓνα μεγάλο ἔργο καὶ προσφορὰ πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ τίς πνευματικὲς του ἀνάγκες, ἓνας Μητροπολίτης ἐκ τοῦ ἀραβοφώνου ποιμνίου τῆς Αἰγύπτου, Πατριαρχικὸς ἐπίτροπος

τῆς πολυπληθοῦς Ἑλληνορθόξου Κοινότητος τῶν Ἀραβοφώνων Καΐρου καὶ Ἀλεξανδρείας με ἀξιόλογον δρᾶσιν καὶ εὐπρεπῆ παρουσίαν, εἰς ἐκ τῶν τῆς Κύπρου ἀπὸ τὴν ὁμορφὴν χώραν τοῦ Ζιμπάμπουε, ὅπου καὶ Ἡμεῖς διηκονήσαμεν πρὸ τῆς, χάριτι Θεοῦ ἐκλογῆς μας ὡς Ἀλεξανδρινοῦ Προκαθημένου, ὅλοι ἐμπνεόμενοι ὑπὸ ζήλου καὶ φλόγας ἱεραποστολικῆς. Κοντὰ μας ἐπίσης καὶ ὁ Γέρον Ἀξώμης, ἐκπρόσωπος τῆς ἡμῶν Μετριότητος εἰς Ἀθήνας, ὁ ὅποιος πάντοτε ἐργάζεται φιλοτίμως καὶ εὐόρκως διὰ τὴν προώθησιν τῶν πραγμάτων τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας.

Ἐρχόμεθα ὡς Ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ διὰ νὰ σὰς μεταφέρωμεν χαιρετισμὸν ἀγάπης, εἰρήνης, χριστιανικῆς ἀλληλεγγύης, ἐλπίδος καὶ αισιοδοξίας, διότι εἰς τὰς 53 χώρας τῆς Ἀφρικανικῆς Ἠπείρου «ζῆ Κύριος ὁ Θεός», με ἐν ποιμνιον δεκάδων χιλιάδων Ὁρθοδόξων ψυχῶν, τὸ ὅποιον ὁλονὲν αὐξάνεται καὶ πληθύνεται, μίαν καλὰ ὀργανωμένη Ἐκκλησία με δρᾶσιν ἀνθρωπιστικὴν, κοινωνικὴν καὶ πολιτισμικὴν.

Ἐρχόμεθα ὡς φίλος γνήσιος τῆς Ἑμετέρας ἐγνωσμένης Ἀγάπης ἀπὸ τὰ παλαιὰ, ὡς γνώριμος καὶ οἰκεῖος. Ἐρχόμεθα ὡς ἄλλος «πλησίον» διὰ νὰ συνδιαλλαγῶμεν μεθ' Ἑμῶν καὶ νὰ ἀναψύξωμεν τὴν Ἑμετέραν Προθιεραρχικὴν καρδίαν ἐκ τῶν καθημερινῶν μεριμνῶν τῆς ποιμαντικῆς μερίμνης.

Ἰδιαιτέρα ἀληθῶς εἶναι ἡ χαρὰ καὶ ἡ συγκίνησις ἡμῶν καὶ τῶν μελῶν τῆς Συνοδείας μας. Εὐρισκόμενοι ἐν τῷ μέσῳ Ἑμῶν, διδασκόμεθα ἐκ τῆς πεπνυμένης Ἑμετέρας Προσωπικότητος, ἐκ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἥθους, διὰ τοῦ ὁποίου διακατέχεσθε, τῆς πολλῆς καὶ ἀνιδιοτελοῦς σας ἀγάπης, τοῦ ἀνυστάκτου ἐνδιαφέροντός σας οὐχὶ μόνον διὰ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν Ἑλλαδικὴν Ἐκκλησίαν ζητήματα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ διαχριστιανικῶς τεκταινόμενα. Μᾶς στηρίζετε πολλαπλῶς ὥστε νὰ συνεχίζωμεν τὴν ταπεινὴν ἡμῶν Διακονίαν καὶ σταυροαναστάσιμον ὁδόν, πρῶτον διὰ τῆς προσευχῆς σας, διὰ τῆς ἐμπράκτου παροχῆς ὑλικῶν ἀγαθῶν προκειμένου νὰ ἀνακουφίζονται ὑπαρκτὲς ἀνάγκες τοῦ ἔργου τῆς Ἱεραποστολῆς.

Ἔως σήμερον Μακαριώτατε καὶ τετιμημένε Δέσποτα, βιώνωμεν ἡ ἡμετέρα Μετριότης καὶ ἡ περὶ ἡμᾶς τιμία Συνοδεία τὴν πλουσίαν καὶ ὄντως

ἀβραμιαίαν φιλοξενίαν σας, τὴν αὐτοθυσιαστικὴν σας συμπαράστασιν καὶ τὴν φιλάδελφον στήριξιν, τὴν πολὺπλευρον μέριμναν καὶ τὴν ἀγωνίαν, ὥστε τὸ ὅλον πρόγραμμα νὰ ἐξελιχθεῖ ὁμαλῶς καὶ ἐπιτυχῶς.

Διεπιστώσαμεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ ἐκ νέου, πάλιν καὶ πολλάκις, τὴν πρόοδον καὶ τὴν θαυμαστὴν αὔξησιν τῆς ἀγιωτάτης ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς, τῇ πεπνυμένη καὶ ἐμπνευσμένη οἰακοστροφίᾳ τῆς Ὑμετέρας φίλης ἡμῖν Μακαριότητος.

Ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμήν τῆς ἀναλήψεως τῶν ὑψηλῶν καὶ πολυευθύνων Ἀρχιεπισκοπικῶν σας καθηκόντων, Μακαριώτατε ἅγιε καὶ τετιμημένε Ἀδελφέ, ἀναλώνεσθε ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τοῦ ἐμπειστευμένου Ὑμῖν ποιμνίου, τῆς καλλιέργειας καὶ τῆς περαιτέρω ἐπιμορφώσεως, ὀργανώσεως καὶ σωστῆς λειτουργίας τῶν Ἐνοριῶν καὶ τῶν Κληρικῶν, προσωπικῶς ἐπιμελεῖσθε λίαν ἐνδιαφέροντα προγράμματα καὶ προσπάθειες ἐκσυγχρονισμοῦ καὶ ἀναβαθμίσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς τὸ Κέντρον.

Λίγους μῆνες πρὶν, εἶχομεν τὴν μεγάλην χαρὰν καὶ τὴν ὑψίστην τιμὴν νὰ ὑποδεχθῶμεν Ὑμᾶς Μακαριώτατε καὶ τὴν τιμίαν συνοδεία Ὑμῶν εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Καθέδραν τοῦ Ἁγίου Μάρκου, τὴν Μεγάλην Πόλιν τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τοῦ ποιητοῦ Καβάφη ὁ ὁποῖος ἀγωνιοῦσε διὰ τὴν διάσωσιν τῆς «ἐλληνικῆς λαλιᾶς», τὴν μεγαλόπολιν τῶν πολλῶν ἑκατομμυρίων κατοίκων μὲ τὴν πληθωρικὴν τῆς ἔκφρασιν, ἡ ὁποία ὡς πολυπολιτισμικὴ πρωτεύουσα-κόμβος τῆς Μεσογείου καὶ τῆς Μέσης Ἀνατολῆς ὡς ἄλλη Πύλη τῆς Ἀφρικῆς-Ἀσίας καὶ Εὐρώπης ἐξακολουθεῖ νὰ θυμίζει ἔντονα «Ἑλλάδα!». Καὶ διεπιστώσατε προσωπικῶς «ιδίους ὄμμασι» τὴν φιλότιμον προσπάθειάν μας νὰ συνεχίσωμεν τὴν πορείαν ἡμῶν ἐντὸς τῶν χαραγμένων πλαισίων τῆς ἱστορίας καὶ τῆς παρακαταθήκης τὴν ὁποίαν παρέδωσαν εἰς ἡμᾶς οἱ Προκάτοχοι ἡμῶν Προκαθήμενοι Πατριάρχαι, Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ ἀνθρωπιστικὸ ἔργο τῆς Ἱεραποστολῆς, μὲ πρῶτιστον μέλημα τὸν εὐαγγελισμόν τῶν ἐθνῶν, τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ σωτηριώδους μηνύματος τῆς Ἀναστάσεως, γίνονται καθημερινῶς μία συγκλονιστικὴ πραγματικότητα.

Οἱ Μητροπολίται καὶ οἱ Ἐπίσκοποι τοῦ Πατριαρχείου ἡμῶν, οἱ ὁποῖοι μὲ ἀληθινὴν μεγαλοψυχίαν ἐργάζονται ὡς Ἱεραπόστολοι, μᾶς διηγούνται «πράγματα καὶ θάματα», ἐνδεικτικὰ τῆς ζωντανῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου «ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν».

Θὰ ἤθελα νὰ σᾶς διαβεβαιώσω, Ὑμᾶς καὶ τὰ τίμα μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς ἀγιωτάτης Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς συνεργάτες ὑμῶν Κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς, ὅτι αἱ εὐχαὶ καὶ αἱ προσευχαὶ Ἡμῶν προσωπικῶς, τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Ἀποστολικοῦ Πατριαρχείου καὶ τοῦ χριστεπωνύμου Πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας θὰ συνοδεύουν ὑμᾶς καὶ τὸν καθημερινὸν ἀγῶνα σας καὶ θὰ ἀποτελοῦν τὰς στιγμὰς ἐκεῖνας τῆς ψυχικῆς ἀνατάσεως ὑμῶν πρὸς τὸν καθημερινὸν σταυροαναστάσιμον δρόμον σας.

Θὰ ἐπαναλάβω, Μακαριώτατε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον σᾶς εἶχα εἶπει μὲ νόημα τότε εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, διότι νομίζω ὅτι εἶναι χρήσιμο καὶ ἐπίκαιρον νὰ τὸ ἀκούσωμεν καὶ πάλιν: «Σᾶς γνωρίζω Μακαριώτατε ἐπὶ πολλὰ χρόνια καὶ μὲ γνωρίζετε τὸ ἴδιο καλὰ καὶ Σεῖς. Καὶ οἱ δύο ἔχομε ἕνα κοινὸν ὑψηλὸν στόχον: Ἀγαποῦμε πολὺ τὸν Χριστὸν καὶ τὸν ἄνθρωπον. Καὶ εἴμεθα διατεθειμένοι νὰ πράξωμε τὰ πάντα γιὰ αὐτὰ τὰ δύο ἀνεκτίμητα πράγματα γιὰ τὰ ὁποῖα μᾶς ἔταξε ἡ ἅγια Ἐκκλησία μας».

Σᾶς εὐγνωμονοῦμεν Μακαριώτατε καὶ ἀδελφοπόθητε Ἀδελφέ, καὶ δι' Ὑμῶν εὐχαριστοῦμεν τὴν ἀγιωτάτην Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν συνεχίζομένην παροχὴν ἐμπράκτου ἀγάπης, τῶν οικονομικῶν εισφορῶν πρὸς τὰς Ἱερᾶς Μητροπόλεις καὶ τὰς Ἐπισκοπὰς τοῦ Πατριαρχείου ἡμῶν. Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία μὲ εὐλογίαις Ὑμῶν ἀνακουφίζει πραγματικὰ τὰς ὑπαρκτὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρωπιστικοῦ ἡμῶν ἔργου.

Ὅμως μὲ συγκίνησιν πολλὴν ἐνθυμούμεθα τοὺς Αἰγυπτιώτας Ἑλληνας, οἱ ὁποῖοι σήμερον εὐρίσκονται εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ἀττικῆς καὶ τὴν εὐρύτεραν Ἑλλάδα, περισσότεροι ἀπὸ 200.000 ἄνθρωποι. Εἶναι τὰ πνευματικὰ μας παιδιὰ ἀπὸ τὴν Νειλοχώραν Αἴγυπτον πρὸς τοὺς ὁποίους ἀπευθύνομεν ἐγκάρδιον Πατρικὸν χαιρετισμόν.

Ἐπιτρέψατέ μου νὰ ἐκφράσω εὐχαριστίας καὶ εὐγνωμοσύνην, πρὸς τὴν ἔντιμον ἐλληνικὴν Κυ-

βέρονσιν, τὴν Πατρίδα μας, ἢ ὁποία δὲν μᾶς λησμονεῖ ποτέ, ἀλλὰ ὡς πολῦτιμος ἀρωγὸς συντρέχει καὶ στηρίζει τὸ ἔργο τοῦ Πατριαρχείου μας.

Εὐχαριστίες πολλὲς καὶ εὐγνωμοσύνην ἀπευθύνομεν καὶ πρὸς τὸν ἐξοχώτατον καὶ φίλον Πρόεδρον τῆς φιλόξενης Αἰγύπτου, τὸν Μωχάμετ Χόσνυ Μουμπάρακ καὶ τὴν Κυβέρνησίν του, δι' ὅλα ἐκεῖνα ποὺ μᾶς παρέχει μὲ πολλὴν ἀγάπην καὶ τιμὴν. Τὴν φιλοξενίαν, τὴν ἀσφάλειαν, τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὰ τόσα πολλὰ προνόμια, ὥστε ἀπροσκόπτως, χωρὶς προβλήματα καὶ δυσκολίας νὰ πορευώμεθα τὸν δρόμον τοῦ καθήκοντος.

Προσευχόμεθα μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά μας νὰ σᾶς

ἐνδυναμώνει ὁ ἅγιος Θεός, νὰ συνεχίζετε ἀπόσκοπα τὴν ὑψηλὴν Πρωθιεραρχικὴν ἀποστολήν σας καὶ νὰ ἀξιώνεσθε μὲ ὑγίαν καὶ μακροήμερευσιν νὰ πηδαλιουχεῖτε τὸ νοητὸν σκάφος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς νομάς σωτηρίους.

Σήμερα ποὺ ἡ Ὁρθοδοξία ἀποτελεῖ τὴν σύγχρονη πρόκληση σχετικὰ μὲ τὴν οἰκουμενικὴ τῆς ἀποστολῆς καὶ τὴν πληρότητα τῆς ἀληθείας ποὺ πρεσβεύει, ἃς προσευχηθοῦμε στὸν ἐρχόμενο Σωτῆρα νὰ Σᾶς δίδει πολλὴν δύναμιν καὶ κουράγιο νὰ ἀγωνίζεσθε «ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, εὐσταθείας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως, Ἀμήν».

Ὁμιλία κατὰ τὸ Ἐπίσημο Γεῦμα τῆς Ἱερῶς Συνόδου

Τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου

(Ἀθήνα, 13.12.2009)

Μακαριώτατε Πάπα καὶ Πατριάρχα Ἀλεξανδρείας
καὶ πάσης Ἀφρικής κ. Θεόδωρε,
Σεβασμιώτατοι καὶ Θεοφιλέστατοι ἄγιοι ἀδελφοί,
Κύριε Ὑφυπουργέ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν,
Ἀγαπητοὶ πατέρες,
Ἐκλεκτοὶ συνδαιτυμόνες,

Μὲ τὴν χάρη καὶ τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ ὁλοκληρώ-
θηκε Μακαριώτατε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ, ἡ εἰρηνική
σας αὐτὴ ἐπίσκεψη στὴν Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῆς
Ἑλλάδος ὅπου σήμερα μὲ τὴν τέλεση τῆς Θείας
Εὐχαριστίας καὶ τῆς χαρᾶς τοῦ κοινοῦ Ποτηρίου
ἀνανεώσαμε τοὺς ἰσχυροὺς δεσμοὺς ἀγάπης μεταξὺ
τῶν δύο Ἐκκλησιῶν μας. Καὶ εἶναι ὄντως καθορι-
στικὸ γιὰ τὴν Ὁρθόδοξη παράδοσή μας, τὸ γεγονὸς
τῆς ἀνανεώσεως τῶν σχέσεών μας μέσα ἀπὸ τὸ μυ-
στήριο τῶν μυστηρίων, τὴν Θεία Λειτουργία, διότι ὁ
Θυσιάζομενος Χριστὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, τονώνει
μέσα στὶς καρδιές μας τὴν πίστη, τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν
ἀγάπη πρὸς κάθε ἄνθρωπο, ἀνεξαρτήτως χρώματος,
γλώσσας, θρησκείας καὶ πολιτισμοῦ.

Σήμερα ὁμως, Μακαριώτατε, ἀξιωθήκαμε νὰ ζή-
σουμε μία ἀκόμη συγκίνηση, ἀξιωθήκαμε νὰ δώσου-
με ζωὴ σ' ἓνα νεκρὸ τοπίο, σ' ἓναν χῶρο πού γνώρι-
σε τὴν καταστροφή τὴν πύρινης λαίλαπας καὶ πού
στιγμάτισε τὶς ζωὲς ὅλων μας. Ἡ σημερινὴ πρωτο-
βουλία τῆς δενδροφύτευσης τοῦ Πεντελικοῦ ὄρους,
μὲ τὴν συμμετοχὴ τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ ὅλες τὶς ἡλι-
κίες, ἀνέδειξε τὴν εὐαισθησία πού διακατέχει τὶς
ψυχὲς πολλῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ τὴν δυναμικὴ πού
χαρακτηρίζει κάθε ἐθελοντικὴ προσπάθεια σ' αὐτὸν
ἐδῶ τὸν τόπο.

Θὰ ἤθελα ὁμως, Μακαριώτατε, νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε
νὰ ἀναφερθῶ σ' ἓνα ἰδιαιτέρως σημαντικὸ θέμα πού

σχετίζεται ἄμεσα μὲ τὴν ἀγάπη αὐτὴ πρὸς τὸν
ἄνθρωπο, τὸν ἄνθρωπο ὡς Θεῖο δημιουργημα ἀλλὰ
καὶ ὡς μέρος τῆς πρόνοιαι τοῦ θεοῦ μέσα στὸν κό-
σμο. Καὶ δὲν εἶναι ἄλλο ἀπὸ τὴν προστασία τοῦ πε-
ριβάλλοντος, μιᾶς οὐσιαστικῆς σημασίας ἀξίας γιὰ
τὴν εὐημερία καὶ τὴν εἰρήνη ἀνάμεσα στοὺς λαοὺς.

Ἡ συνεχὴς καταστροφή τοῦ περιβάλλοντος, τοῦ
χώρου πού ἀναπυσσόμεθα καὶ δημιουργοῦμε, μπο-
ρεῖ νὰ ὀδηγήσει σὲ πλήρη ἀφανισμό τοῦ ἀνθρωπίνου
εἴδους καὶ σὲ πολλὲς ἄλλες ἀπρόβλεπτες συνέπειες.
Ἡ εὐθύνη μας εἶναι μεγάλη. Τὸ χρέος μας ἀπέναντι
στὶς ἐπόμενες γενιὲς εἶναι ἐπίσης καθοριστικὸ. Ἡ
ἐλλειψη σεβασμοῦ στὴν δημιουργία τοῦ Θεοῦ ἀποτε-
λεῖ ὕβρι ἀπέναντι σὲ κάθε ἀνθρώπινο πρόσωπο. Ὁ
Θεὸς ἔπλασε τὸν ἄνθρωπο κατ' εἰκόνα καὶ καθ'
ὁμοίωσή Του μὲ σκοπὸ νὰ διαφυλάττει τὴν δημιουρ-
γία καὶ ὄχι νὰ τὴν ἀντιμετωπίζει ἐγωιστικὰ καὶ κυ-
ριαρχικά. Οἱ ἔννοιες τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς συγχώ-
ρεσης, βασικὰ στοιχεῖα τῆς ἀσκητικῆς διαδρομῆς τῆς
Ἐκκλησίας, μποροῦν νὰ ὀριοθετήσουν τὴν τοποθέ-
τηση τοῦ ἀνθρώπου ἀπέναντι στοῦ περιβάλλοντος κατὰ
τὴν 3η χιλιετία.

Ἡ μετακίνηση λαῶν σὲ χῶρες πού ἐπικρατοῦν
καλὲς κλιματολογικὲς συνθῆκες, ἡ αὐξηση τοῦ ἐπι-
πέδου τῆς φτώχειας σὲ πολλὲς χῶρες τοῦ δευτέρου
καὶ τρίτου κόσμου, ἡ ἔξαρση τῶν οἰκονομικῶν προ-
βλημάτων στὶς ἀνεπτυγμένους περιοχές, ἡ ἐμφάνιση
νέων ἐπιδημιῶν καὶ ἡ ἀνεξέλεγκτη πορεία τῆς ἀνερ-
γίας ἀποτελοῦν τὰ ἄμεσα προβλήματα πού ἀπορρέ-
ουν ἀπὸ τὴν ὑπερθέρμανση τοῦ πλανήτη. Τὰ στατι-
στικὰ δὲ στοιχεῖα, περισσότερο ἀπογοητεύουν παρὰ
ἐνισχύουν τὴν καθημερινότητά μας. Σ' ἐμᾶς ἐπαφίε-
ται κάθε ὑγίης πρωτοβουλία γιὰ τὴν ἀναχαίτιση

αὐτῆς τῆς πορείας. Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ ἡ παράδοσή μας ἔχουν πολλὰ νὰ συνεισφέρουν στὴν ἀλλαγὴ νοοτροπίας τοῦ καταναλωτικοῦ ἀνθρώπου. Μποροῦν νὰ τὸν ὀδηγήσουν στὴν εἰλικρινῆ μετάνοια.

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος ἔχει πλήρως υἱοθετήσει στὸ κήρυγμά του τὴν κραυγὴ ἀγωνίας γιὰ τὴν συνετὴ χρῆση τῶν πηγῶν ἐνεργείας ἀλλὰ καὶ τῆς διασώσεως τοῦ περιβάλλοντος. Ἀποτελεῖ κοινὸ μας χρέος λοιπόν, Μακαριώτατε, ἡμῶν τῶν Ὁρθοδόξων προκαθημένων, νὰ ἐνώσουμε τὶς φωνές μας στὴν δυναμικὴ αὐτὴ μαρτυρία ποὺ προέρχεται

ἀπὸ τὴν πρωτόθρονη Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως γιὰ τὴν ἀφύπνιση τῶν συνειδήσεων ὅλων τῶν ἀνθρώπων μπροστὰ στὸ μείζονος σημασίας ζήτημα τῆς προστασίας τοῦ περιβάλλοντος.

Μὲ αὐτὲς τὶς ἀπλὲς σκέψεις, ἐπιτρέψτε μου νὰ ἐγείρω τὸ ποτήριόν μου, εὐχόμενος ὑγεία, δύναμη καὶ τὴν ἐξ Ὑψους ἐνίσχυση στὸ πολυσχιδὲς ἔργο ποὺ ἐπιτελεῖτε Μακαριώτατε ἅγιε ἀδελφὲ γιὰ τὴν ἱεραποστολὴ καὶ τὴν Ἀλεξανδρινὴ Ἐκκλησία τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου.

Πολλὰ τὰ ἔτη σας Μακαριώτατε!

Πρόποση στὸ Ἐπίσημο Γεῦμα

Τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας
κ. Θεοδώρου

(13.12.2009)

«*Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ ἐλεῶν καὶ τρέφων ἡμᾶς ἐκ νεότητος ἡμῶν, ὁ διδοὺς τροφήν πάση σαρκί, πληρωσον χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν...*»
(Ακολουθία Τραπέζης).

Μακαριώτατε,

«*Εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος...*», ἀθόρμητα ἀναφωνοῦμε μέσα ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μας διότι ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἀγαλλίασις τῆς σημερινῆς ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ τὸ πρόγραμμα τῆς ἐπισκέψεως ἡμῶν εἰς τὴν ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος, ὀλοκληρῶνεται μὲ ἐν Χριστῷ καύχησιν καὶ ἰκανοποίησιν. Ἡ ὁμολογία ὅλων μας μετὰ τὴν γεῦσιν τοῦ μυστηρίου τῆς ζωῆς εἶναι συγκλονιστική: «*Μεταλαβόντες τῶν ἀχράντων, ἀθανάτων, φρικτῶν τοῦ Χριστοῦ Μυστηρίων, ἀξίως εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ...*». Καὶ ἡ διάθεσίς μας εἶναι: «*καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι...*».

Μακαριώτατε, αὐτὴν τὴν ὥραϊαν στιγμήν, ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς πῶ ἓνα μεγάλο εὐχαριστῶ δι' ὅλα ὅσα ἔχετε κάμει καὶ δι' ὅσα συνεχίζετε νὰ κάμετε ὡς ἄλλος «*Κυρηναῖος*» διὰ τὸ μεγαλόπνοο ἱεραποστολικό, κοινωνικό, ἀνθρωπιστικό καὶ ἐκκλησιαστικό ἔργο τοῦ παλαιφάτου Πατριαρχείου μας.

Μετὰ ἀπὸ τὴν πνευματικὴν πανδαισίαν τῆς συμμετοχῆς ἡμῶν εἰς τὴν φοικτὴν ἱερουργίαν τοῦ μυστηρίου τῆς ζωῆς, γευόμεθα τώρα τὰ ὥραϊα ἐδέσματα τὰ ὅποια ἡ ἀγάπη, ἡ εὐγένεια καὶ ἡ κατὰ πάντα φιλότιμος διάθεσις τοῦ Μακαριωτάτου Ἀδελφοῦ κ. Ἱερωνύμου, παρέθεσαν. Συνηγμένοι «*ἐπὶ τὸ αὐτό*» ἐνθυμούμεθα τοὺς λόγους τοῦ ψαλμωδοῦ: «*Ἴδου δὴ τί καλὸν ἢ τί τερπνὸν ἄλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό...*», καὶ συγκινούμεθα εὐκρινῶς διὰ τὴν καρποφορίαν τῆς ἀγάπης σας.

Ἡ παρουσία πάντων Ὑμῶν κατὰ τὴν εὐσημον αὐτὴν ἡμέραν, μαρτυρεῖ τὴν «*ἐνότητα τῆς πίστεως*», τὴν «*κοινωνίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος*», τὴν «*κοινὴν χαρὰν τῆς Ἀναστάσεως καὶ τῆς σωτηρίας*», τὰ ὅποια διαρκῶς πρεσβεύει ἡ ἅγια Ἐκκλησία.

Ὅμως εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, θὰ ἤθελα νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς πῶ κάτι πολὺ σημαντικό, Σεβασμιώτατοι Ἀδελφοί, οἱ ὅποιοι συγκροτεῖτε τὸν πάνσεπτον ἱερὸν θεσμόν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος: «*Οἱ ὅποιες προσφορὲς τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας «πιάνουν τόπο» καὶ ὄχι μόνον, διότι πολυπλασιαζόνται καὶ ἀξιοποιοῦνται ἐπὶ τὸ καλύτερον.*

Καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς μας ἐργάζονται μὲ περισσὴν φιλοτιμίαν καὶ μὲ ὑποδειγματικὴν αὐταπάρνησιν. Πολλὲς φορὲς ἔχω τὴν εὐκαιρίαν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου νὰ εἶπω, ὅτι καυχῶμαι ἐν Κυρίῳ καὶ εἶμαι ὑπερήφανος διότι ὅλοι οἱ Ἀρχιερεῖς μας εἶναι ἄνθρωποι μὲ συναίσθησιν τοῦ χρέους, μὲ περισσὴν διάθεσιν θυσίας καὶ διακονίας, μὲ ἀξιοπρέπειαν, μὲ ἦθος καὶ μὲ μεράκι γιὰ δουλειά. Καὶ ἐπειδὴ ἀσταμάτητα περιοδεύω ἀνὰ τὴν Ἀφρικὴν, καὶ διαμένω εἰς κάθε Μητρόπολιν ἢ Ἐπισκοπὴν πολλὰς ἡμέρας, ἴσως καὶ ἑβδομάδας, παρακολουθῶ προσωπικῶς ὅλας τὰς λεπτομερείας τοῦ καθημερινοῦ προγράμματος, ἐπικοινωνῶ μὲ τοὺς Ἱερεῖς, μὲ τὰς οικογενεῖας των, μὲ τὰς τοπικὰς Κυβερνήσεις, μὲ τοὺς ἐκπροσώπους τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν Ὁρηκειῶν, καὶ ἔχω σαφῆ, ἀληθινὴν καὶ ὀλοκληρωμένην εἰκόνα τῶν καταστάσεων.

Εὐχέσθε καὶ Ὑμεῖς «*ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα*», ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, διὰ νὰ συνεχίζωμεν τὴν ἀποστολήν μας, τὴν μέλλουσαν νὰ φωτίσει ἔθνη καὶ λαοὺς εἰς τὴν

ἀχανῆ Ἀφρικανικὴν Ἥπειρον, τὴν κομίζουσα εἰς αὐτὴν τὸν φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τὴν σωστικὴν ἀλήθειαν τοῦ Εὐαγγελίου. Ὅλοι μαζί θὰ συναντώμεθα εἰς τὸ μεγάλο μυστήριον τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ θὰ παραμένωμεν «ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ» ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς κοινῆς πίστεως καὶ καταγωγῆς «σύναιμοι καὶ σύσσωμοι Χριστοῦ». Ἡ παύλεια ὁμολογία πρὸς τοὺς Φιλιπησίους, νομίζω ἐκφράζει τὸ νόημα τῆς σημερινῆς μας συναντήσεως: «Ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ περιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου...».

Δὲν θὰ παύσωμεν ποτὲ νὰ προσευχώμεθα ὑπὲρ τῆς καλῆς ὑγείας ὑμῶν, τῆς μακροημερεύσεως καὶ τῆς

παρὰ Χριστοῦ ἐνισχύσεώς σας. Νὰ ζῆτε καὶ νὰ εὐτυχεῖτε ἐπὶ ἔτη πολλά, εὐφρόσυνα καὶ καρποφόρα, πρὸς δόξαν καὶ εὐκλειαν τῆς Ἑλλαδικῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, τοῦ φιλοθέου Ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ τῆς καθόλου Ὁρθοδοξίας!

Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἀδελφοί,

Ἐψῶν τὸ ποτήριον τοῦτο, εὐχομαι πλουσίαν τὴν χάριν καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, διὰ πρεσβειῶν τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς τῶν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίας, Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, ἐφ' Ἑμᾶς καὶ τῷ κόσμῳ παντί.

Σᾶς εὐχαριστοῦμεν ὅλους ἀπὸ κέντρου ψυχῆς!

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ - ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Περὶ τροποποιήσεως τοῦ Ὁργανισμοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἑπωνυμίαν: «Ἐκκλησιαστικὰ Φιλανθρωπικὰ Ἰδρύματα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης»

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρωτ. 4787
Ἄριθμ. Ἀθήνησι 15ῃ Δεκεμβρίου 2009
Διεκπ. 2471

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔχουσα ὑπ' ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 1 παραγρ. 4 καὶ 29 παραγρ. 2 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

2. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. 2/25.7.1970 Πρᾶξιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σισανίου καὶ Σιατίστης, περὶ συστάσεως καὶ λειτουργίας Εὐαγοῦς Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν ἑπωνυμίαν: «Ἐκκλησιαστικὰ Φιλανθρωπικὰ Ἰδρύματα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης» (ΦΕΚ.738/τχ. Β'/21.10.1970).

3. Τὴν ὑπ' ἀριθμ. πρωτ. 21/4.12.2009 Πρᾶξιν καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 390/7.12.2009 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σισανίου καὶ Σιατίστης.

4. Τὴν ἀπὸ 10.12.2009 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Α'. Τὴν τροποποίησιν καὶ ἀντικατάστασιν τοῦ ἀρθροῦ 11 τοῦ Ὁργανισμοῦ τοῦ Εὐαγοῦς Ἰδρύματος ὑπὸ τὴν

ἑπωνυμίαν: «Ἐκκλησιαστικὰ Φιλανθρωπικὰ Ἰδρύματα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης» (Φ.Ε.Κ. 738/τχ.Β /21.10.1970), ὡς ἀκολουθῶς:

« Ἄρθρον 11

1. Τῇ προτάσει τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σισανίου καὶ Σιατίστης καὶ κατόπιν Ἀποφάσεως τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, δημοσιευομένης διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, δύναται νὰ ἀποφασισθῇ ἡ διάλυσις τοῦ παρόντος Ἰδρύματος, ὅταν δὲν ἐκπληρώνωνται οἱ σκοποὶ αὐτοῦ καὶ καθίσταται ἀνεφικτός ἡ λειτουργία του.

2. Εἰς περίπτωσιν διαλύσεως τοῦ παρόντος Ἰδρύματος ἅπασα ἡ ὑπ' αὐτοῦ διαχειριζομένη κινητὴ καὶ ἀκίνητος περιουσία περιέρχεται αὐτοδικαίως εἰς τὸ Νομικὸν Πρόσωπον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης».

Β'. Ἡ ἰσχὺς τῆς παρούσης Ἀποφάσεως ἀρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτῆς εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ Ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Γ'. Ἡ παροῦσα Ἀπόφασις οὐδεμίαν οικονομικὴν ἐπιβάρυνσιν προκαλεῖ εἰς τὸν Προϋπολογισμὸν τοῦ Δημοσίου.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ἀρχιμ. Κύριλλος Μισιακούλης

Κανονισμός υπ' αριθμ. 197/2010

«Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ υπ' αριθμ. 189/2009 Κανονισμοῦ: “Περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ υπ' αριθμ. 124/1999 Κανονισμοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον: «Ἐσωτερικὸς Κανονισμὸς τοῦ Κλάδου Ραδιοφωνίας τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)”».

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἔχουσα ὑπ ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τῶν παραγρ. 2 καὶ 4 τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (Φ.Ε.Κ. 146/τχ.Α'/31.5.1977).
2. Τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 4 καὶ 5 τοῦ υπ' αριθμ. 114/1998 Κανονισμοῦ «Περὶ συστάσεως καὶ ὀργανώσεως Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» (Φ.Ε.Κ. 21/τχ. Α'/ 10.2.1999).
3. Τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 παρ. 1 τοῦ υπ' αριθμ. 189/2009 Κανονισμοῦ «Περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ υπ' αριθμ. 124/1999 Κανονισμοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον Ἐσωτερικὸς Κανονισμὸς τοῦ Κλάδου Ραδιοφωνίας τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)» (Φ.Ε.Κ. 6/τχ.Α'/28.1.2009).
4. Τὸ υπ' αριθμ. 4815/10.12.2009 ἔγγραφο τοῦ Διευθυντοῦ Κλάδου Ραδιοφωνίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.
5. Τὴν υπ' αριθμ. 53/2009 Γνωμοδότησιν τοῦ παρὰ τῆ Ἱερᾶ Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Εἰδικοῦ Νομικοῦ Συμβούλου.
6. Τὴν ἀπὸ 8.12.2009 Εἰσήγησιν τῆς Ἐπιτροπῆς Διοικήσεως τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
7. Τὴν ἀπὸ 14.1.2010 Ἀπόφασιν Αὐτῆς.

ΨΗΦΙΖΕΙ

Τὸν υπ' αριθμ. 197/2010 Κανονισμὸν ἔχοντα οὕτω: Κανονισμὸς υπ' αριθμ. 197/2010 «Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ υπ' αριθμ. 189/2009 Κανονισμοῦ: Περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ υπ' αριθμ. 124/1999 Κανονισμοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον: «Ἐσωτερικὸς Κανονισμὸς τοῦ Κλάδου Ραδιοφωνίας τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)”».

Ἄρθρον 1

Ἡ περίπτωσις β' τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἄρθρου 4 τοῦ υπ' αριθμ. 189/2009 Κανονισμοῦ ἀντικαθίσταται ὡς ἀκολουθῶς:

«β. Ὁ Τομεὺς Πωλήσεων χαράσσει καὶ εἰσηγῆται ἀρμοδίως τὴν ἐμπορικὴν πολιτικὴν, καταρτίζει καὶ ὑποβάλλει εἰς τὰς ἀρμοδίας κρατικὰς ἢ λοιπὰς ὑπηρεσίας τιμοκατάλογον παντὸς εἴδους διαφημίσεων καὶ χορηγιῶν, ἔχει σχέσιν μὲ τοὺς μεσίτας διαφημιστικῶν μέσων, τοὺς διαφημιστὰς καὶ μεμονωμένους ἐπιχειρήσεις πρὸς προβολὴν τῶν ἢ διὰ τυχόν πωλήσεις μὲσῶ τῆς Ραδιοφωνίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, προβάλλει, μὲ συμφητισμὸν, τὴν Ραδιοφωνίαν εἰς τὰ ἅλλα μέσα, ἐντυπα, ἢ ηλεκτρονικά, παρακολουθεῖ τὴν ἀκροατικὴν ἀπόκρισιν, ὡς πρὸς τὸ ἐμπορικόν της ἐνδιαφέρον, ἀναθέτει καὶ ἐπιμελεῖται τὴν παραγωγὴν καὶ ἔκδοσιν βιβλίων ὡς καὶ ὀπτικο/ἠχητικῶν ἐκδόσεων ἐπὶ τῶν πεδίων ἐνδιαφέροντος τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ (ἰδία βυζαντινὴ καὶ παραδοσιακὴ μουσικὴ), ὀργανώνει καὶ λειτουργεῖ τομεῖς πωλήσεων μὲσῶ Διαδικτύου καὶ πωλήσεων εἰς ἀγορὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ.»

Ἄρθρον 2

Τὸ ἄρθρον 6 τοῦ αὐτοῦ Κανονισμοῦ ἀντικαθίσταται ὡς ἀκολουθῶς:

« Ἄρθρον 6

Ὁ Ραδιοφωνικὸς Σταθμὸς (ὕλικόν, προσωπικόν) διοικεῖται ὑπὸ τοῦ Κλάδου Ραδιοφωνίας. Ἡ νομιμότης τῆς λειτουργίας τοῦ Κλάδου Ραδιοφωνίας διέπεται ὑπὸ τῶν διατάξεων τοῦ Κανονισμοῦ 114/1998 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῶν εἰς ἐφαρμογὴν αὐτοῦ Ἀποφάσεων τῆς Ἐπιτροπῆς Διοικήσεως τῆς Ε.Μ.Υ.Ε.Ε. καὶ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ. Οἱ Κανονισμοὶ 124/1999 καὶ 45/1989 τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καταργοῦνται.»

Άρθρον 3

Ίσχυς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ.

Ἡ ἰσχύς τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἄρχει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ Ἐπίσημον Δελτίο «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Άρθρον 4

Κάλυψις δαπάνης.

Ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προ-

καλεῖται δαπάνη μόνον εἰς βάρος τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιορισθῇ.

Ἀθῆναι, 14η Ἰανουαρίου 2010

† Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Ἀρχιμ. Κύριλλος Μισιακούλης

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 817/1978 (ΦΕΚ 170, Α', 8.10.1978) «Περὶ ρυθμίσεως ἐνίων ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων», ὡς καὶ τὸ Προεδρικὸν Διάταγμα 582/1980 (ΦΕΚ, 158, Α' 11.7.1980) «Περὶ κατανομῆς θέσεων Ἱεροκηρύκων εἰς τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἀποφασίζομεν ὅπως προκηρύξωμεν διὰ τῆς παρούσης τὴν πλήρωσιν κενῆς θέσεως Ἱεροκήρυκος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ὑποβάλλουν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ δικαιολογητικῶν, ἵνα προβῶμεν εἰς τὰς περαιτέρω ὑπηρεσιακὰς ἐνεργείας πρὸς τοποθέτησίν των.

Ἐν Καλαμάτᾳ τῆ 8ῃ Δεκεμβρίου 2009

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38 παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977, καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Ἁγίου Γεωργίου Καλαμάτας,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Καλαμάτᾳ τῆ 9ῃ Δεκεμβρίου 2009

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ποσειδωνίας καὶ Κιλκισίου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 817/1978 (ΦΕΚ 170, Α', 8.10.1978) «Περὶ ρυθμίσεως ἐνίων ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων», ὡς καὶ τὸ Προεδρικὸν Διάταγμα 582/1980 (ΦΕΚ, 158, Α' 11.7.1980) «Περὶ κατανομῆς θέσεων Ἱεροκηρύκων εἰς τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», ἀποφασίζομεν ὅπως προκηρύξωμεν διὰ τῆς παρούσης τὴν πλήρω-

σιν κενῆς θέσεως Ἱεροκήρυκος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, καὶ καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ Νόμων προβλεπόμενα προσόντα, ὅπως ὑποβάλλουν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ δικαιολογητικῶν, ἵνα προβῶμεν εἰς τὰς περαιτέρω ὑπηρεσιακὰς ἐνεργείας πρὸς τοποθέτησίν των.

Ἐν Κιλκίσι τῆ 24ῃ Νοεμβρίου 2009

† Ὁ Ποσειδωνίας καὶ Κιλκισίου ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐξαιρέσειν δι' ἐπιλογῆς κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 14, 15 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 5/1978 Κανονισμοῦ «Περὶ Κώδικος Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων», πλήρωσιν μιᾶς (1) θέσεως Κλήδου ΔΕ Γραφέως-Δακτυλογράφου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τῶν κειμένων διατάξεων καὶ Κανονισμῶν προσόντων καὶ ἀνάλογον προϋπηρεσίαν εἰς ἀντίστοιχον θέσιν, ὅπως ἐντὸς εἰκοσαήμερου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

Πίνακας ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν διὰ τὴν πλήρωσιν κενῆς Ὄργανικῆς θέσεως τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως: 1) Αἴτησις τοῦ ἐνδιαφερομένου/ης πρὸς τὴν Ἱ. Μητρόπολιν. 2) Βιογραφικὸ Σημείωμα. 3) Ἀπολυτήριο Λυκείου. 4) Πιστοποιητικὸ τοῦ οἰκείου Δημάρχου ἢ Προέδρου τῆς Κοινότητος περὶ Ἰθαγενείας καὶ τοῦ ἔτους τῆς γεννήσεως. 5) Πιστοποιητικὸ τῆς Α/θμίας Ὑγειονομικῆς Ἐπιτροπῆς (περὶ διορισμοῦ εἰς Ν.Π.Δ.Δ.). 6) Ἀπολυτήριο Στρατοῦ ἢ Πιστοποιητικὸν Τύπου Α'. 7) Ἀντίγραφον Ποινικοῦ Μητρώου τῆς τελευταίας αὐτοῦ/ῆς διαμονῆς καὶ τοῦ τόπου τῆς καταγωγῆς. 8) Πιστοποιητικὸν τοῦ Εἰσαγγελέως Πλημμελειοδικῶν τῆς τελευταίας αὐτοῦ/ῆς διαμονῆς. 9) Βεβαίωσις χρόνου Προϋπηρεσίας.

Ἐν Βόλῳ τῆ 21ῃ Δεκεμβρίου 2009

† Ὁ Δημητριάδος ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38 παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977, καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς

ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Ἁγίων Πάντων Ἱεροκρήνης Θεσσαλονίκης, καθοῦμεν τοὺς βουλευμένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μνηδὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Νεαπόλει τῆ 3ῃ Δεκεμβρίου 2009

† Ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως ΒΑΡΝΑΒΑΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κεφαλληνίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38 παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, Γ) τοῦ Ν. 673/1977, καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ

Εὐαγγελιστρίας Ἀργοστολίου,

καθοῦμεν τοὺς βουλευμένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μνηδὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀργοστολίῳ τῆ 28ῃ Δεκεμβρίου 2009

† Ὁ Κεφαλληνίας ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Ἱερὰ Μητρόπολις Λευκάδος καὶ Ἰθάκης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πλη-

ρῶσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

Ἁγίου Βησσαρίωνος Βαθέως Μεγανησίου,
Κοιμήσεως Θεοτόκου Νυδρίου Λευκάδος,
Εὐαγγελιστρίας Περιγιαλίου Λευκάδος,
Ἁγίας Παρασκευῆς Πλάτυστόμου Λευκάδος,
Ταξιάρχων Μαραντοχωρίου Λευκάδος,
Ἁγίων Ἀναργύρων Πηγαδησάνων Λευκάδος,
Ἁγίου Στεφάνου Ἐξανθείας Λευκάδος,
Κοιμήσεως Θεοτόκου Καλαμιτσίου Λευκάδος,
Ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου Χορτάτων Λευκάδος,
καθοῦμεν τοὺς βουλευμένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μνηδὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Λευκάδι τῆ 12ῃ Ἰανουαρίου 2010

† Ὁ Λευκάδος καὶ Ἰθάκης ΘΕΟΦΙΛΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀργολίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις· α) τῶν ἄρθρων 38 παρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν.Δ. 1398/1973, Γ) τοῦ Ν. 673/1977, καὶ προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῶν θέσεων τακτικῶν Διακόνων ἐν τοῖς Ἱ. Ναοῖς

Ἁγίου Γεωργίου Ναυπλίου,

Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης Ναυπλίου,

Ἁγίου Βασιλείου Ἄργους,

καθοῦμεν τοὺς βουλευμένους ἵνα καταλάβωσι τὰς Διακονικὰς ταύτας θέσεις καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μνηδὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ναυπλίῳ τῆ 15ῃ Ἰανουαρίου 2010

† Ὁ Ἀργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Οἱ ἐργασίες τῆς Δ.Ι.Σ. τῆς 9.12.2009

Συνῆλθε τὴν Τετάρτη 9 Δεκεμβρίου 2009, σὴν τρίτη Συνεδρία Της γιὰ τὸ μῆνα Δεκέμβριο, ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς 153ης Συνοδικῆς Περιόδου, ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

Κατὰ τὴν σημερινὴ Συνεδρία:

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἐπικύρωσε τὰ Πρακτικὰ τῆς Ἐξουσιοδοτήσεως καθὼς καὶ τὰ Πρακτικὰ τῆς προηγούμενης Συνεδρίας.

Ἀκολουθῶς ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἐνέκρινε τὴν συμμετοχὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος:

- σὴν Β' Συνάντηση τῆς Ὅμάδος Ἐργασίας τοῦ Συμβουλίου Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν γιὰ τὴν ἐκπαίδευση, ἡ ὁποία θὰ συγκληθεῖ στὸ Στρασβούργο, ἀπὸ 27 ἕως 28 Δεκεμβρίου ἐ.ἔ.,

- σὴν Διάσκεψη ἡ ὁποία θὰ συγκληθεῖ στὸ Λονδίνο, ἀπὸ 6 ἕως 9 Ἰουνίου 2010 καὶ θὰ ἀσχοληθεῖ μὲ τὸ θέμα τοῦ ἐπανευαγγελισμοῦ τῶν πιστῶν, καὶ

- στὸ Παγκόσμιο Συνέδριο τῆς Διεθνoῦς Ἐνώσεως Ἐφημερίων Φυλακῶν (IPCA), τὸ ὁποῖο θὰ συγκληθεῖ σὴν Στοκχόλμη ἀπὸ 20 ἕως 25 Αὐγούστου 2010.

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἐνημερώθηκε:

- ἀπὸ τὴν ᾽Εκθεση τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Περιστερίου κ. Χρυσοστόμου περὶ τῆς Δ' Προσυνοδικῆς Πανορθοδόξου Διασκέψεως, ἡ ὁποία συνῆλθε σὴν Γενεύη ἀπὸ 6 ἕως 13 Ἰουνίου ἐ.ἔ.,

- ἀπὸ τὴν ᾽Εκθεση τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννου περὶ τῆς Συνεδριάσεως τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν, ἡ ὁποία συνῆλθε ἀπὸ 26 Αὐγούστου ἕως 2 Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ., σὴν Γενεύη,

- ἀπὸ τὴν ᾽Εκθεση τῆς κ. Ἑλένης Κασσελούρη, περὶ τῆς Διορθοδόξου Προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἡ ὁποία συνῆλθε σὴν Λέρο, ἀπὸ 15 ἕως 22 Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ. γιὰ τὴν προετοιμασίαν τῆς Διεθνoῦς Διασκέψεως Εἰρήνης (17-25.5.2011),

- ἀπὸ τὴν ᾽Εκθεση τοῦ Γραμματέως τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Αἱρέσεων, περὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς ΚΑ' Πανορθοδόξου Συνδιασκέψεως Ἐντεταλμένων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ Ἱερῶν Μητροπόλεων γιὰ θέματα Αἱρέσεων καὶ Παραθρησκείας, ἡ ὁποία διεξήχθη ἀπὸ 2 ἕως 5 Νοεμβρίου ἐ.ἔ., μὲ κεντρικὸ θέμα προβληματισμοῦ: «Σύγχρονες Αἱρέσεις, προέλευση, ἐκδηλώσεις, πνευματικὸ τους πλαίσιο».

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἐπίσης ἐνέκρινε τὸν κατάλογο τῶν δικαιούχων τοῦ ἐπιδόματος γιὰ τὸ τρίτο τέκνο στὴ Θράκη, γιὰ τὸ δῆμνο Νοεμβρίου - Δεκεμβρίου 2009. Οἱ οἰκογένειες ποὺ θὰ λάβουν τὸ ἐπίδομα εἶναι 915 καὶ τὸ ποσὸ ἀνέρχεται στὰ 193.370,00 € καὶ ἐνημερώθηκε ἀπὸ τὴν ᾽Εκθεση σχετικὰ μὲ τὴν γενικότερη προσφορά τοῦ προγράμματος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἔχουν ὠφεληθεῖ περισσότερες ἀπὸ 5.500 οἰκογένειες, στὰ δέκα χρόνια λειτουργίας τοῦ προγράμματος.

Στὴν Διαρκὴ Ἱερά Σύνοδο ὑπεβλήθη γιὰ ἐνημέρωση ἡ ᾽Εκθεση τοῦ Αἰδεσιμολογιωτάτου Πρωτοπρεσβυτέρου κ. Βασιλείου Καλλιακμάνη, Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, σχετικὰ μὲ τὴν Παγκόσμια Διάσκεψη, τὴν ὁποία διοργάνωσε στὸν Βόλο ἀπὸ 9 ἕως 11 Νοεμβρίου 2009, ἡ Ἀκαδημία Θεολογικῶν Σπουδῶν Βόλου σὲ συνεργασία μὲ τὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν, μὲ θέμα: «Ἡ ἔρευνα στὰ βλαστοκύτταρα: ἠθικὸς καὶ θεολογικὸς προβληματισμός».

Τέλος ἡ Δ.Ι.Σ. συζήτησε καὶ ἔλαβε ἀποφάσεις σχετικὰ μὲ τρέχοντα ὑπηρεσιακὰ ζητήματα.

Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱεράς Συνόδου.

Οί ἐργασίες τῆς Δ.Ι.Σ. τῆς 10.12.2009

Συνῆλθε τὴν Πέμπτη 10 Δεκεμβρίου 2009, στὴν τετάρτη Συνεδρία Της γιὰ τὸ μῆνα Δεκέμβριο, ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῆς 153ης Συνοδικῆς Περιόδου, ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

Κατὰ τὴν σημερινὴ Συνεδρία:

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἐπικύρωσε τὰ Πρακτικὰ τῆς προηγουμένης Συνεδρίας.

Στὶς 9.45 ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος διέκοψε τὴν Συνεδρία της ὥστε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος καὶ οἱ Σεβασμιώτατοι Συνοδικοὶ Μητροπολίτες Λήμνου καὶ Ἀγίου Εὐστρατίου κ. Ἱερόθεος, Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου κ. Παντελεήμων, Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεος, Ἐλασσῶνος κ. Βασίλειος καὶ Φθιώτιδος κ. Νικόλαος, νὰ ἐπισκεφθοῦν στὶς 10, τὸν Ἐξοχότατο Πρόεδρο τῆς Κυβερνήσεως κ. Γεώργιο Παπανδρέου. Στὴν συνάντηση παροῦσα ἦταν καὶ ἡ ἀρμόδια Ὑπουργὸς Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης καὶ Ὀργανισμῶν κ. Ἄννα Διαμαντοπούλου.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος μετέφερε τὶς εὐχὲς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῆς Κυβερνήσεως στὸ δύσκολο ἔργο της γιὰ τὴν ὠφέλεια τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ὑπενθῆμισε τὰ τῆς συναντήσεως ποὺ εἶχαν πρὸ ἐνὸς μηνὸς καὶ ἐνημέρωσε ὅτι ἤδη συγκροτοῦνται οἱ Ἐπιτροπὲς γιὰ τὴ συζήτηση τῶν θεμάτων ποὺ ἀφοροῦν στὴν Ἐκκλησία καὶ τὴν Πολιτεία καὶ ἀναφέρθηκε στὴν διάθεση τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου νὰ ἀντιμετωπίζονται ὅλα τὰ ἐκκρεμοῦντα ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐκκλησιαστικὰ θέματα μὲ συνεννόηση, πνεῦμα συνεργασίας καὶ νηφαλιότητος. Ἀκόμη τόνισε ὅτι ὑπάρχουν σημεῖα, στὰ ὁποῖα ἡ Ἐκκλησία, ὡς πνευματικὸς ὀργανισμὸς, δὲν μπορεῖ νὰ ὑποχωρήσει ἀπὸ τὶς βασικὲς ἐκκλησιαστικὲς καὶ κανονικὲς ἀρχὲς Της, ἀλλὰ διαβεβαίωσε ὅτι ὑπάρχει ἡ δυνατότητα τῆς ἀντιμετώπισης τῶν θεμάτων αὐτῶν μὲ σοβαρότητα καὶ ὑπευθυνότητα. Ἐπίσης ἀνέφερε ὅτι, καίτοι ἡ Ἐκκλησία ἐπιτελεῖ ἓνα μεγάλο κοινωνικὸ, πνευματικὸ καὶ πολιτιστικὸ ἔργο, ἐν τούτοις ἀδικεῖται γιὰτὶ δὲν ἐνημερώνεται ὁ Λαὸς γιὰ τὰ θέματα αὐτὰ καὶ ζήτησε νὰ δοθεῖ χρόνος στὴν κρατικὴ τηλεόραση ὥστε νὰ προβληθεῖ τὸ ἔργο Της.

Ὁ Ἐξοχότατος Πρωθυπουργὸς ἐξέφρασε τὴ χαρὰ του γιὰ τὴν ἐπικοινωνία του μὲ τὴν Ἱερά Σύνοδο καὶ ὑπογράμμισε ὅτι ἀναγνωρίζει τὸ ἔργο τὸ ὁποῖο ἐπιτελεῖ ἡ Ἐκκλησία στὸ κοινωνικὸ καὶ πολιτιστικὸ τομέα, τονίζοντας ἰδιαίτερα τὴν συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας σὲ πολιτιστικὰ καὶ οἰκολογικὰ ζητήματα καὶ ἰδιαίτερα σὲ θέματα μεταναστῶν. Ἀκόμη ἀνέφερε ὅτι ἐπιθυμεῖ τὸν διάλογο μὲ πνεῦμα συνεργασίας καὶ νηφαλιότητος, ἔστω καὶ ἐὰν δὲν ὑπάρξει συμφωνία σὲ ὅλα τὰ ζητήματα. Ἐπίσης τόνισε ὅτι στὴν δύσκολη περίοδο τὴν ὁποία διανύουμε, ἐπιθυμία του εἶναι νὰ στηρίξει ὅλους τοὺς θεσμοὺς ποὺ συντελοῦν στὴ συνοχὴ τῆς κοινωνίας μας καὶ ὑπογράμμισε ὅτι ἡ συνεχὴς συνεργασία τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν Ὑπουργὸ Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης καὶ Ὀργανισμῶν κ. Ἄννα Διαμαντοπούλου θὰ συμβάλει στὴν ἐπίλυση τῶν θεμάτων. Τέλος ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμία του νὰ ἀνταποδώσει καὶ νὰ ἐπισκεφθεῖ τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Μετὰ τὴν ἐπιστροφή τῆς ἀντιπροσωπείας, ὁ Μακαριώτατος ἐνημέρωσε τὰ ὑπόλοιπα Μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου γιὰ τὴν ἐπίσκεψή.

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἀποφάσισε τὴν οἰκονομικὴ ἐνίσχυση ἀπὸ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Κεντρικὴ Ὑπηρεσία Οἰκονομικῶν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Μαθητικῶν Κατασκηνώσεων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λευκάδος, τῆς Πανελληνίου Ἐνώσεως Γονέων καὶ τῆς Μ.Κ.Ο. «Θεόφιλος».

Ἐπίσης ἐνέκρινε:

- τὴν ἴδρυση νέας Ἐνορίας στὸν οἰκισμὸ Ρίζας τοῦ Δήμου Ἀντιρρίου μὲ τὴν ἐπωνυμία «Ἐνορία Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίας Παρασκευῆς Ρίζας Ἀντιρρίου», στὴν Ἱερά Μητρόπολη Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου,

- τὴν ἴδρυση Ἐνορίας στὴν περιοχὴ Μαλακῶντα τοῦ Δήμου Ἐρετρίας μὲ τὴν ἐπωνυμία «Ἐνορία Ἱεροῦ Ναοῦ Παναγίας Ἐλεούσης», στὴν Ἱερά Μητρόπολη Χαλκίδος.

- τὴν ἴδρυση Ἐνορίας στὸ «Ὀλυμπιακὸ Χωριό» μὲ τὴν ἐπωνυμία «Ἐνορία Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου Ὀλυμπιακοῦ Χωριοῦ Ἀχαρνῶν» στὴν Ἱερά Μητρόπολη Ἀττικῆς,

- τὴν ἴδρυση Ἱερᾶς Γυναικείας Μονῆς στὴν Κερατέα Ἀττικῆς, μὲ τὴν ἐπωνυμία «Ἱερά Γυναικεῖα Κοινοβιακὴ Μονὴ Παντανάσσης Κερατέας», τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μεσογαίας.

- Ἐπιτροπή γιὰ τὸν Πολιτισμὸ καὶ τὶς Νέες Τεχνολογίες. Σύνδεσμος ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βεροίας καὶ Ναούσης κ. Παντελεήμων.

Ἐπίσης ὀρίσθηκε Ἐπιτροπή γιὰ τὴν ρύθμιση θεμάτων ποὺ ἀφοροῦν στὴν πρόσληψη Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων μέσῳ Α.Σ.Ε.Π. ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου κ. Παντελεήμονος, μὲ τὴν συμμετοχὴ τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδριτοῦ κ. Ἱερωνύμου Νικολοπούλου καὶ Νομικῶν Συμβούλων τῆς Ἐκκλησίας.

Τέλος ἡ Δ.Ι.Σ. συζήτησε καὶ ἔλαβε ἀποφάσεις σχετικά μὲ τρέχοντα ὑπηρεσιακὰ ζητήματα.

Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

*Οἱ ἐργασίες τῆς Ἐκτάκτου Συγκλήσεως
τῆς Ι.Σ.Ι. τῆς 18.12.2009*

Συνῆλθε τὴν Παρασκευή, 18 Δεκεμβρίου 2009, σὲ μόνη ἔκτακτη Συνεδρία ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου, στὴν Αἴθουσα Συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας.

Πρὸ τῆς Συνεδρίας ἐτελέσθη Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία στὸ Καθολικὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀσωμάτων Πετράκη, ἱερουργουόντος τοῦ νεωτέρου τῆ τάξει Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Ἐμμανουὴλ.

Περὶ τὴν 9η πρωινή, στὴ μεγάλη Αἴθουσα τῶν Συνεδριῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐψάλη ἡ Ἀκολουθία γιὰ τὴν ἔναρξη τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἀναγνωσθέντος τοῦ Καταλόγου τῶν συμμετεχόντων Ἱεραρχῶν, διεπιστώθη ἡ ἀπουσία τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν: α) Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριάς κ. Προκοπίου, β) Μαρωνείας καὶ Κομοτηνῆς κ. Δαμασκνοῦ, γ) Παραμυθίας, Φιλιατῶν καὶ Γηρομερίου κ. Τίτου, δ) Ζακύνθου κ. Χρυσοστόμου, ε) Ἀργολίδος κ. Ἰακώβου, στ) Ἄρτης κ. Ἱγνατίου, ζ) Λαρίσης καὶ Τυρνάβου κ. Ἱγνατίου καὶ η) Βεροίας καὶ Ναούσης κ. Παντελεήμονος, οἱ ὅποιοι ἀπουσίασαν ἠτιολογημένα.

Ἀκολούθως συνεκροτήθη ἡ Ἐπιτροπὴ Τύπου ἀπὸ τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεο, Σύρου,

Τήνου, Ἀνδρου, Κέας καὶ Μήλου κ. Δωρόθεο καὶ Πατρῶν κ. Χρυσόστομο.

Στὴ συνέχεια ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος, ὡς Πρόεδρος τοῦ Σώματος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, προσεφώνησε τὰ Μέλη Αὐτῆς, καὶ εὐχαρίστησε τοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες γιὰ τὴν παρουσία τους.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καρυστίας καὶ Σκύρου κ. Σεραφεῖμ, ὡς ἀντιπρόεδρος τῆς Ἱεραρχίας, ἀντιφώνησε ἐκ μέρους τῶν Σεβασμιωτάτων Ἱεραρχῶν καὶ ἐπισήμανε τὴν ἀναγκαιότητα αὐτῶν τῶν συγκλήσεων τοῦ Σώματος, ὥστε νὰ ἀντιμετωπίζονται σημαντικὰ θέματα ἢ προβλήματα, ποὺ ἀφοροῦν στὴν Ἐκκλησία.

Μετὰ ταῦτα, ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ἀνέπτυξε τὴν εἰσήγησή του σύμφωνα μὲ τὴν Ἡμερήσια Διάταξη, ἡ ὁποία εἶχε ὡς θέμα «Ἐνημέρωση ἐπὶ τρεχούσης φύσεως θεμάτων, ἀφορώντων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ συγκρότησις προπαρασκευαστικῶν Ἐπιτροπῶν διαλόγου μετὰ τῆς Πολιτείας».

Συγκεκριμένα ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἀνέφερε ὅτι:

«...ὕπὸ τις παρούσες συνθήκες Πολιτεία καὶ Ἐκκλησία πρέπει καὶ ὀφείλουν νὰ καθήσουν καὶ νὰ ἐξετάσουν μαζὶ ὅλα τὰ θέματα ποὺ μᾶς ἀπασχολοῦν. Τὰ μεγάλα θέματα τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Κοινωνίας μας περνοῦν μέσα ἀπὸ τὴν Πολιτεία ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Ἡ ἀπάλυνση τοῦ πόνου τοῦ συνανθρώπου μας, τοῦ συμπολίτου μας, τὸ ἐπίπεδο διαβιώσεως τῶν παιδιῶν μας, τῶν πιστῶν μας, ἡ ἔθνική μας παιδεία, εἶναι θέματα ζωτικῆς σημασίας διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία, ὡς Μπτέρα αὐτοῦ τοῦ Ἔθνους ἀγωνιᾷ, πονᾷ καὶ ἀγωνίζεται στὸ μέτρο τῶν δυνατοτήτων της, νυχθημερὸν διὰ τὴν συμβολὴν της στὴν ἐπίλυσιν μεγάλων προβλημάτων πρὸς ὄφελος τοῦ συνόλου τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ».

Ὁ Μακαριώτατος ἀνέφερε ἐνδεικτικὰ κάποια σημαντικὰ θέματα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἀπασχολήσουν τὴν Ἐκκλησία. Εἰδικότερα τόνισε ὅτι:

«α. Εἶναι ἀνάγκη ἀλλαγῆς τοῦ τρόπου ἐκλογῆς τῶν Ἀρχιερέων καὶ τῆς πλήρωσης τῶν κενῶν Ἀρχιερατικῶν Ἑδρῶν. Ἡ ἱστορία τοῦ θέματος αὐτοῦ ἔχει δημιουργήσει πολλὰ δεινὰ καὶ περιπέτειες στὸ χῶρο μας. Εἶναι καιρὸς πᾶ νὰ ἀντιληφθοῦμε ὅτι εἶναι ἄλλο πρᾶγμα ἡ Ἐξουσία καὶ ἄλλο ἡ Διακονία.

β. Τὸ θέμα τῆς στελεχώσεως τῆς Ἐκκλησίας σὲ επίπεδο κληρικῶν καὶ λαϊκῶν εἶναι ἀνάγκη νὰ μελετηθεῖ καὶ νὰ ἀντιμετωπισθεῖ μὲ σοβαρότητα.

γ. Ἡ Μοναχικὴ ἐπιλογή, ἐνῶ μπορεῖ νὰ εἶναι ἕνα θεῖο δῶρο καὶ ἕνας ζωογόνος πνεύμονας στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μας, ὑπάρχει κίνδυνος μὲ τὶς διάφορες ἐκτροπὲς καὶ αὐθαιρεσίες, ἀπὸ ὅπου καὶ ἂν προέρχονται, νὰ καταλήξει μὲ τὸν καιρὸ σὲ μείζον ἐκκλησιαστικὸ πρόβλημα».

Ἐπὶ τῆς εἰσηγήσεως ἐγίνε διεξοδική συζήτηση, κατὰ τὴν ὁποία ἐξέφρασαν τὶς ἀπόψεις τους οἱ κάτωθι Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες : Σταγῶν καὶ Μετεώρων κ. Σεραφεῖμ, Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου κ. Παντελεήμων, Θεσσαλονίκης κ. Ἄνθιμος, Περιστερίου κ. Χρυσόστομος, Ἰωαννίνων κ. Θεόκλητος, Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεος, Πειραιῶς κ. Σεραφεῖμ, Νέας Σμύρνης κ. Συμεῶν, Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, Ἡλείας κ. Γερμανός, Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνάτιος, Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος, Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας κ. Ἰωήλ, Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεστιάδος κ. Δαμασκηνὸς καὶ Παροναξίας κ. Καλλίνικος.

Τὸ σημαντικό εἶναι ὅτι ἡ συζήτηση διεξήχθη μὲ σοβαρότητα, ὑπευθυνότητα καὶ νηφαλιότητα μέσα σὲ πνεῦμα ἐνότητας τῆς Ἱεραρχίας.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπεκρότησε τὶς ἕως τώρα ἐνέργειες τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου καὶ ἐνέκρινε τὶς ἀποφάσεις τῆς Διαρκοῦς Ἱεράς Συνόδου γιὰ τὸ θέμα τῆς συμμετοχῆς τῆς Ἐκκλησίας στὴν καταβολὴ ἐφ' ἅπαξ τοῦ Ἐπιδόματος Κοινωνικῆς Ἀλληλεγγύης καὶ γιὰ τὸ θέμα τῆς προσλήψεως ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων ἀπὸ τὸ Α.Σ.Ε.Π., τῶν ὁποίων ἡ μισθοδοσία ἐπιβαρύνει τὸν Κρατικὸ Προϋπολογισμό.

Εἰδικότερα σχετικὰ μὲ τὸ τελευταῖο θέμα, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ἐνημερώθηκε ἀναλυτικῶς περὶ τὶς διατάξεις τοῦ νέου Νόμου γιὰ τὴν ἀναμόρφωση τοῦ συστήματος προσλήψεων στὸ Δημόσιο Τομέα. Ἡ Ἐκκλησία συμμετέχοντας μὲ τὴν Προεδρία τῆς Δημοκρατίας καὶ τὴν Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων, στὴν προσπάθεια διασφάλισης τῆς διαφάνειας καὶ τῆς ἰσονομίας τῶν Ἑλλήνων Πολιτῶν, ὑπέχθη ὡς πρὸς τὶς προσλήψεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν

ὑπαλλήλων, τῶν ὁποίων ἡ μισθοδοσία ἐπιβαρύνει τὸν Κρατικὸ Προϋπολογισμό, στὸ σύστημα προσλήψεως μέσῳ Α.Σ.Ε.Π. Κατόπιν αὐτοῦ, ἡ Ἱεραρχία ἀποφάσισε τὴν ἐπικαιροποίηση τοῦ Κανονισμοῦ 5/1978 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων».

Ἀκολούθως ἡ Ἱεραρχία ἀποφάσισε τὴν συγκρότηση τῶν ἐπὶ μέρους Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, περὶ τῶν ὁποίων εἶχε ἀποφασίσει ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος, γιὰ τὴν μελέτη διαφόρων θεμάτων πού κατὰ καιροὺς ἔρχονται στὴν ἐπικαιρότητα. Διεξήχθη φανερὴ ψηφοφορία γιὰ τὸν τρόπο ὀρισμοῦ τῶν προσώπων, τὰ ὁποῖα θὰ στελεχώσουν τὶς Ἐπιτροπές, ἐκτὸς τῶν Συνοδικῶν Συνδέσμων πού εἶχαν ὀρισθεῖ μὲ Ἀπόφαση τῆς Διαρκοῦς Ἱεράς Συνόδου, στὶς 11 Δεκεμβρίου 2009. Ἀπὸ τοὺς παρόντες, ἐξήντα (60) Ἱεράρχες ἐξουσιοδότησαν τὴν Διαρκὴ Ἱερά Σύνοδο νὰ ὀρίσει τὰ πρόσωπα, τρεῖς ἐψήφισαν νὰ ὀρισθοῦν ἀπὸ τὴν Ἱεραρχία καὶ δύο ἐψήφισαν «ἐπέχω».

Σκοπὸς τῶν προπαρασκευαστικῶν Ἐπιτροπῶν ἀποφασίσθηκε νὰ εἶναι ἡ μελέτη ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν Ἐκκλησία τῶν θεμάτων αὐτῶν καὶ ὅταν ἡ Πολιτεία θεωρήσει ὅτι πρέπει νὰ γίνε ἀπὸ κοινοῦ διάλογος, σὲ ὀρισμένα θέματα, Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος νὰ εἶναι ἕτοιμη νὰ προσφέρει τὴν γόνιμη συμβολή της, πάντοτε μὲ γνώμονα τὴν κοινωνικὴ συνοχὴ καὶ τὸ συμφέρον τοῦ τόπου.

(Ἡ Ἐπιτροπὴ Τύπου τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας)

Οἱ ἐργασίες τῆς Δ.Ι.Σ. τῆς 12.1.2010

Συνῆλθε τὴν Τρίτη, 12 Ἰανουαρίου 2010, στὴν πρώτη Συνεδρία Της γιὰ τὸ μῆνα Ἰανουάριος ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

Στὴν ἀρχὴ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος εὐχέθηκε ἐγκαρδίως στοὺς Σεβασμιωτάτους Συνοδικοὺς Συνέδρους νὰ εἶναι ἐδλογημένη ἡ Νέα Χρονιά, νὰ εἶναι ὑγιεῖς ὥστε μὲ δύναμη νὰ ἐργάζονται γιὰ τὸ καλὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Λαοῦ. Στὶς εὐχὲς τοῦ Μακαριωτάτου ἀπήντησε ἀντευχόμενος ὁ Σεβασμιώτατος Ἀντιπρόεδρος, Μητροπολίτης Λήμνου καὶ Ἁγίου Εὐστρατίου κ. Ἱερόθεος.

Κατά την σημερινή Συνεδρία:

Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος ἐπικύρωσε τὰ Πρακτικὰ τῆς Ἐξουσιοδοτήσεως.

Στὴ συνέχεια ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος ἀσχολήθη μετὰ τὴν ὑλοποίησιν τῶν Ἀποφάσεων τῆς Ἐκτάκτου Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς 18ης Δεκεμβρίου 2009, καὶ ὄρισε τὰ Μέλη τῶν Προπαρασκευαστικῶν Ἐπιτροπῶν Ἐργασίας γιὰ τὴν ἐξέτασιν σὲ βάθος τῶν ἀναλόγων θεμάτων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἐντὸς τριμῆνου ὑποβολὴ τῶν προτάσεων τοὺς στὴν Διαρκῆ Ἱερὰ Σύνοδο.

Τὰ Μέλη τῶν Ἐπιτροπῶν εἶναι τὰ ἑξῆς:

Ἐπιτροπὴ Ὁριοθέτησης Σχέσεων Ἐκκλησίας - Πολιτείας: Οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος, Θεσσαλονίκης κ. Ἰωάννης, Διδυμοτείχου καὶ Ὁρεσιτιάδος κ. Δαμασκηνὸς καὶ Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέος, οἱ Ἐλλογιμώτατοι Καθηγητὲς κ.κ. Βλάσιος Φειδᾶς, Σπυρίδων Φλογαῖτης, Χαράλαμπος Παπαστάθης καὶ ὁ νομικὸς κ. Θεόδωρος Παπαγεωργίου. Γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς ὄρισθη ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἱερώνυμος Νικολόπουλος.

Ἐπιτροπὴ γιὰ τὸ Κοινωνικὸ Ἔργο τῆς Ἐκκλησίας: Οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης κ. Εὐστάθιος, Ἡλείας κ. Γερμανὸς, Νικαίας κ. Ἀλέξιος καὶ Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Εὐσέβιος, ὁ Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Ματθαῖος Χάλαρης καὶ ὁ Ἐλλογιμώτατος κ. Ἀντώνιος Παπαντωνίου. Γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς ὄρισθη ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Τιμόθεος Ἄνθης.

Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν Παιδείαν καὶ τὴν Νεότητα: Οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνάτιος, Πατρῶν κ. Χρυσόστομος, Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Παῦλος καὶ Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος καὶ οἱ Ἀξιότιμοι κ.κ. Παναγιώτης Νικολόπουλος, Ἡλίας Λιαμῆς καὶ Ἀθανάσιος Παπαθανασίου. Γραμματεῖς τῆς Ἐπιτροπῆς ὄρισθησαν ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Πολύκαρπος Μπόγρης καὶ ὁ Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Ἀντώνιος Καλλιγέρης.

Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Περιουσίας: Οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Ἰωαννίνων κ. Θεόκλητος, Ἐλασσῶνος κ. Βασίλειος, Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος καὶ Νεαπόλεως καὶ Σταυ-

ρουπόλεως κ. Βαρνάβας, καὶ οἱ Ἀξιότιμοι κ.κ. Ἀντώνιος Ζαμπέλης, Γεώργιος Κρίππας καὶ Θεόδωρος Παπαγεωργίου. Γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς ὄρισθη ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἀντώνιος Ἀβραμιώτης.

Ἐπιτροπὴ γιὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴ Ἐκπαίδευση καὶ τὸν Κλῆρο: Οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Περιστερίου κ. Χρυσόστομος, Φθιώτιδος κ. Νικόλαος, Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιὴλ, Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Ἐφραίμ, Σύρου, Τήνου, Ἄνδρου, Κέας καὶ Μήλου κ. Δωρόθεος, καὶ Κορίνθου κ. Διονύσιος, ὁ Αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτοπρεσβύτερος κ. Γεώργιος Φραγκιαδάκης, καὶ οἱ Ἐλλογιμώτατοι Καθηγητὲς κ.κ. Σπυρίδων Κοντογιάννης καὶ Νικόλαος Ὀλυμπίου. Γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς ὄρισθη ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Βαρνάβας Θεοχάρης.

Ἐπιτροπὴ γιὰ τὸν Πολιτισμὸ καὶ τὴν Νέαν Τεχνολογίαν: Οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Ζακύνθου κ. Χρυσόστομος, Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, Βεροίας καὶ Ναούσης κ. Παντελεήμων, Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Νικόλαος, ὁ Ἱερολογιώτατος Διάκονος κ. Χριστόδουλος Παπακώστας, ὁ ὀσιολογιώτατος Μοναχὸς κ. Γεράσιμος Μπεκές, ὁ Ἐλλογιμώτατος κ. Νικόλαος Ζίας καὶ ὁ Ἀξιότιμος κ. Ἀλέξανδρος Κατσιάρας. Γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς ὄρισθη ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Γεώργιος Ρέμπελος.

Ἀκολουθῶς ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέος, ἀνέγνωσε εἰσήγησιν ὡς Πρόεδρος τῆς Τριμελοῦς Ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἀπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνάτιο καὶ Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμο, ἡ ὁποία, κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, μελέτησε τὸ θέμα τὸ ὁποῖο εἶχε ἀναπτυχθεῖ στὴν Τακτικὴ Ἱεραρχία τοῦ Ὀκτωβρίου 2009, «Λειτουργία τοῦ Συνοδικοῦ Πολιτεύματος στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος». Μετὰ τὴν εἰσήγησιν αὐτὴ προτάθηκε ὁ καλύτερος συντονισμὸς μεταξὺ Ἱεραρχίας, Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, στὰ πλαίσια τοῦ ἰσχύοντος Καταστατικοῦ Χάρτου. Γενομένης συζητήσεως μεταξὺ τῶν Μελῶν τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀποφασίσθηκε νὰ προταθεῖ στὴν Ἱεραρχία, κατόπιν σχετικῆς εἰσηγήσεως, ἡ ἀναδιάρθρωσις τῶν Εἰδικῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν, γιὰ τὴν ἀποτελεσματικότερη

λειτουργία του Συνοδικού Πολιτεύματος της Έκκλησίας.

Κατόπιν και μετά από εισήγηση του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Φθιώτιδος κ. Νικολάου, ο οποίος ενήργησε κατ' έντολήν της Ιεράς Συνόδου, ή Ιερά Σύνοδος αποδέχθηκε κατ' αρχήν την προσφορά του πολυμελούς Διοικητικού Συμβουλίου της Ριζαρείου Έκκλησιαστικής Σχολής ώστε οί κτιριακές εγκαταστάσεις της, να παραχωρηθούν για την στέγαση της Άνωτάτης Έκκλησιαστικής Άκαδημίας.

Επίσης, ή Διαρκής Ιερά Σύνοδος ένεκρινε τον Προκαταρκτικό Πίνακα των Υποψηφίων Κληρικών, προς έγγραφην στών Κατάλογο των προς Άρχιερατεία Έκλογίμων, κατόπιν προτάσεως της Άρχιγραμματείας.

Τέλος ή Δ.Ι.Σ. συζήτησε και έλαβε αποφάσεις σχετικά με τρέχοντα ύπηρεσιακά ζητήματα.

Έκ του Γραφείου Τύπου της Ιεράς Συνόδου

Οί έργασίες της Δ.Ι.Σ. της 13.1.2010

Συνήλθε την Τετάρτη, 13 Ιανουαρίου 2010, στην δεύτερη Συνεδρία Της για τώ μήνα Ιανουάριο ή Διαρκής Ιερά Σύνοδος της Έκκλησίας της Ελλάδος, υπό την Προεδρία του Μακαριωτάτου Άρχιεπισκόπου Άθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερωνύμου.

Κατά την σημερινή Συνεδρία:

Η Διαρκής Ιερά Σύνοδος επικύρωσε τώ Πρακτικά της προηγούμενης Συνεδρίας.

Έξ άφορμής των δηλώσεων του Οικουμενικού Πατριάρχου ως προς την κατάσταση του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως και την αντιμετώπισή του από τις Τουρκικές Άρχές, ή Διαρκής Ιερά Σύνοδος, μετά από πρόταση του Μακαριωτάτου Προέδρου, αποφάσισε να αποστείλει έπιστολή στών Παναγιώτατο Οικουμενικό Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίο, με την όποία θώ εκφράζεται ή άμέριστη στήριξη και συμπαράσταση της Έκκλησίας της Ελλάδος στό Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Άκολούθως ή Διαρκής Ιερά Σύνοδος ένεκρινε τις προτάσεις της Συνοδικής Επιτροπής επί της Χριστιανικής Άγωγής της Νεότητας για την πραγματοποίηση:

α. «Συνόδου Έφήβων», ή όποία είναι ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα και απευθύνεται σέ έφήβους

(νέους και νέες) πού στελεχώνουν τις νεανικές συντροφίες και δράσεις της Έκκλησίας και θώ υλοποιηθεί στήν Άθήνα, τώ πρώτο δεκαήμερό του Σεπτεμβρίου 2010.

β. «Φεστιβάλ έκφρασης και δημιουργίας έφήβων και νέων» με γενικό τίτλο «κάτω άπ τόν ίδιο ούρανό», και με διαγωνιστικές κατηγορίες στήν λογοτεχνία, στή εικαστικά και στή χορωδιακά σύνολα.

γ. Θερινής κατασκηνώσεως για Άναγνώστες, ιεροσπουδαστές και ιερόπαιδες των Ιερών Μητροπόλεων της Έκκλησίας της Ελλάδος, στό φιλόξενο χώρο των κατασκηνωτικών εγκαταστάσεων της Ιεράς Μητροπόλεως Κερκύρας και Παξών, τώ τελευταίο δεκαήμερο του Αύγουστου 2010.

δ. Δημιουργίας ηλεκτρονικής ίστοσελίδας «Τραπεζής Κατηχήσεως» με σκοπό την παρουσίαση του Νεανικού έργου των Ιερών Μητροπόλεων της Έκκλησίας της Ελλάδος, την παροχή κατηχητικού ύλικού, κατηχητικών βοηθημάτων, πολιτιστικών στοιχείων, επικαίρου έορταστικού ύλικού, καθώς επίσης και την δυνατότητα ενημερώσεως και επικοινωνίας.

Άκολούθως ή Διαρκής Ιερά Σύνοδος αποφάσισε να εκφράσει την ευαρέσκεια και τώ συχαρητήριά Της στών Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Γρεβενών κ. Σέργιο, για την άπονομή τιμητικής διακρίσεως άπό την Άκαδημία Άθηνών, για τώ συγγραφικό του έργο και την έρευνα και παρουσίαση των παλαιών κωδίκων της Ιεράς Μητροπόλεός του.

Επίσης ή Διαρκής Ιερά Σύνοδος ένεκρινε:

Τους Προϋπολογισμούς Έσοδων - Έξόδων του Οικονομικού Έτους 2010, των Κλάδων Ραδιοφωνίας και Έκδόσεων.

Τις προτάσεις της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Λειτουργικής Άναγεννήσεως:

α. περί συγκλήσεως του ΙΒ' Πανελληνίου Λειτουργικού Συμποσίου Στελεχών Ιερών Μητροπόλεων με κεντρικό θέμα: «Πρόσωπα και Σταθμοί, Όρόσημα στήν διαμόρφωση της Θείας Λατρείας» και

β. για την μετάφραση σέ δύο ευρωπαϊκές γλώσσες των Πορισμάτων των πραγματοποιηθέντων Λειτουργικών Συμποσίων.

Τήν συμμετοχή της Έκκλησίας της Ελλάδος στό «Ά' Διεθνές Συνέδριο για τόν Θρησκευτικό Προσκυνηματικό Τουρισμό στήν Καλαμπάκα και τώ

Μετέωρα», τὸ ὁποῖο θὰ πραγματοποιηθεῖ στὴν Καλαμπάκα, ἀπὸ 10 ἕως 13 Ἰουνίου 2010.

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἐνημερώθηκε ἀπὸ ἀναφορὰ τοῦ Κέντρου Συμπαραστάσεως Παλινοστούτων Μεταναστῶν, γιὰ τὸ ἀπὸ διειτίας ἔργο, τὸ ὁποῖο πραγματοποιεῖται στὸ Κέντρο ὑποδοχῆς λαθρομεταναστῶν στὴν Παγανὴ Μυτιλήνης. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος διὰ τοῦ ἀνωτέρω Κέντρου προσφέρει πολύτιμες ὑπηρεσίες, ὥστε νὰ ἐξασφαλιστῶνται ἀξιοπρεπεῖς συνθήκες διαβίωσης χρηματοδοτώντας τὸ πρόγραμμα, καὶ παράλληλα ἀνευρίσκοντας καὶ ἄλλους χορηγούς ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτό. Τὸ Κέντρο Συμπαραστάσεως ἀπέσπασε εὐμενέστατα σχόλια τῆς Ἐπιτροπῆς Ἐλέγχου τῶν Ἐπιθεωρητῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως γιὰ τὶς προσπάθειές του καὶ τὸ προσφερόμενο ἔργο.

Στὴ συνέχεια ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος, ὕστερα ἀπὸ εἰσήγηση τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Διορθοδόξων καὶ Διαχριστιανικῶν Σχέσεων, ἀποφάσισε νὰ ἀποσταλοῦν στοὺς Σεβασμιωτάτους Μητροπολίτες τὰ κείμενα, τὰ σχετικὰ μὲ τὸν διάλογο μεταξὺ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν, καὶ οἱ παρατηρήσεις τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας μας ἀπὸ τὴν πρόσφατη Συνεδρία τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς ποὺ πραγματοποιήθηκε στὴν Πάφο τῆς Κύπρου.

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος, ἀφοῦ ἐνημερώθηκε ἀπὸ τὴν Διεύθυνση τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Κεντρικῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας, μὲ τὸ ἀπὸ 13 Ἰανουαρίου ὑπόμνημά της, ἀποφάσισε νὰ ἀποσταλεῖ τοῦτο στὸν καθ' ὕλην ἀρμόδιο Ὑπουργὸ κ. Γεώργιο Παπακωνσταντίνου, ὑπογραμμίζοντας ὅτι ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Κεντρικὴ Οἰκονομικὴ Ὑπηρεσία, ὡς ἕνας ἐκ τῶν μετόχων της Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ζητεῖ νὰ ἐκπροσωπεῖται στὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς διὰ τοῦ Διευθυντοῦ της, μὲ σκοπὸ τὴν ἐνημέρωση τῶν ἐταιρικῶν θεμάτων τῆς Τραπεζῆς, ἐφ' ὅσον τὰ ἔσοδα ἀπὸ τὰ μερίσματά της καλύπτουν τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν ἐξόδων λειτουργίας της.

Τέλος ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος συζήτησε καὶ ἔλαβε ἀποφάσεις σχετικὰ μὲ τρέχοντα ὑπηρεσιακὰ ζητήματα.

Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου τῆς Ἱεράς Συνόδου.

Οἱ ἐργασίες τῆς Δ.Ι.Σ. τῆς 14.1.2010

Συνῆλθε τὴν Πέμπτη, 14 Ἰανουαρίου 2010, στὴν τρίτη Συνεδρία της γιὰ τὸ μῆνα Ἰανουάριο ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερωνύμου.

Κατὰ τὴν σημερινὴ Συνεδρία:

Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἐπικύρωσε τὰ Πρακτικὰ τῆς προηγουμένης Συνεδρίας.

Τὸν Μακαριώτατο Πρόεδρο καὶ τὰ Μέλη τῆς Διαρκούς Ἱεράς Συνόδου ἀπασχόλησε ἡ τραγωδία τὴν ὁποία βιώνει αὐτὲς τὶς ἡμέρες ὁ χειμαζόμενος λαὸς τῆς Ἀιτῆς, ποὺ ἐπλήγη ἀπὸ τὸν καταστρεπτικὸ καὶ φονικὸ σεισμό. Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἐκφράζει τὴν ἀμέριστη συμπαράστασή της στὸν δοκιμαζόμενο λαὸ τῆς Ἀιτῆς, τῆς φίλης χώρας ποὺ εἶναι μάλιστα καὶ ἡ πρώτη ποὺ ἀναγνώρισε τὸ 1822 ὡς ἀνεξάρτητο τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος καὶ ἀπέστειλε σχετικὴ βοήθεια.

Ἐπίσης ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος ἀποφάσισε τὴν διεξαγωγὴ δικοφορίας σὲ ὄλους τοὺς Ναοὺς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὴν Κυριακὴ 24 Ἰανουαρίου 2010. Δόθηκε μάλιστα ἐντολὴ στὴν Μ.Κ.Ο «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ» γιὰ συλλογὴ ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας, ἡ ὁποία θὰ ἀποσταλεῖ στοὺς ἐμπεριστατοὺς ἀδελφούς μας. Παράλληλα ὁ Μακαριώτατος ἀπέστειλε ἔγγραφο πρὸς τὸν Ἐξοχώτατο Ὑφυπουργὸ Ἐξωτερικῶν κ. Σπυρίδωνα Κουβέλη, μὲ τὸ ὁποῖο θέτει στὴν διάθεση τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως τὴν Μ.Κ.Ο «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ», ὥστε νὰ ἐπιτευχθεῖ ἡ ἀποστολὴ τῆς ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας ἄμεσα.

Στὴ συνέχεια ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Γουμένισσας, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου κ. Δημήτριος ἀνέγνωσε εἰσήγηση γιὰ τὸ ζήτημα τῆς καταστάσεως τῶν Ἱερῶν Ἡσυχαστηρίων τῆς Ἐκκλησίας μας. Γενομένης συζητήσεως ἀποφασίσθηκε ἡ συγκρότηση Ἐπιτροπῆς μὲ σκοπὸ τὴν μελέτη καὶ σύνταξη σχεδίου Κανονισμοῦ λειτουργίας τῶν Ἱερῶν Ἡσυχαστηρίων στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, καὶ σχεδίου Κανονισμοῦ λειτουργίας τῶν Ἱερῶν Μονῶν της.

Ἡ Ἱερά Σύνοδος, ἐνημερώθηκε μὲ σχετικὸ ἔγγραφο τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Κασ-

τορίας κ. Σεραφείμ για τις έκδηλώσεις τιμής και μνήμης στον Έθνομάρτυρα Μητροπολίτη της Καστοριάς, Γερμανό Καραβαγγέλη, οι οποίες προγραμματίζονται για το Σαββατοκύριακο 6 και 7 Φεβρουαρίου 2010, στην βυζαντινή πόλη της Καστοριάς. Την Ίερά Σύνοδο στις έκδηλώσεις αυτές θα εκπροσωπήσει ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βεροίας και Ναούσης κ. Παντελεήμων.

Η Διαρκής Ίερά Σύνοδος ενημερώθηκε για την αναφορά την οποία υπέβαλε ο Ίερός Σύνδεσμος Κληρικών Ελλάδος (Ι.Σ.Κ.Ε.), σχετικά με την Γενική Συνέλευσή του, και ανέτεθη στον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Φθιώτιδος κ. Νικόλαο, ο οποίος ήδη έχει αναλάβει να εισηγηθεί το θέμα στην προσεχή Ίερά Σύνοδο της Ίεραρχίας, να λάβει υπόψη του και θέσεις του Συνδέσμου.

Η Διαρκής Ίερά Σύνοδος αποφάσισε να αφιερωθεί το Ημερολόγιο της Εκκλησίας της Ελλάδος του έτους 2011, στον Άλέξανδρο Παπαδιαμάντη, με την συμπλήρωση εκατονταετίας από της κοιμήσεώς του.

Τέλος, η Διαρκής Ίερά Σύνοδος συζήτησε και έλαβε αποφάσεις σχετικά με τρέχοντα υπηρεσιακά ζητήματα.

Ε.Κ.Υ.Ο.

*Δήλωση του Γενικού Διευθυντού
κ. Ά. Ζαμπέλη (13.1.2010)*

Η Εκκλησία της Ελλάδος αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους μετόχους της ΕΤΕ κατέχοντας έως σήμερα 9.300.000 μετοχές, δηλαδή το 1,5% του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου της Τράπεζας. Εάν κάποιος συνυπολογίσει και τα 2.300.000 μετοχές των κληροδοτημάτων της Ί. Μητροπόλεως Ίωαννίνων και τις περίπου 300.000 μετοχές της Ί. Μητροπόλεως Ηλείας, η Εκκλησία της Ελλάδος καθίσταται ένας από τους τρεις μεγαλύτερους μετόχους της Τράπεζας και ως εκ τούτου ένας σημαντικός διαμορφωτής της εταιρικής διακυβερνήσεώς της.

Στις 14 Ιανουαρίου 2010 έχει αποφασισθεί η σύγκλησις της Γενικής Συνελεύσεως της ΕΤΕ με τον έπισυναπτόμενο κατάλογο θεμάτων. Στα θέματα της ήμερησίας διατάξεως και ειδικότερον στα 5,6 και 7, αναφέρεται η εκλογή νέου Διοικητικού

Συμβουλίου διὰ μίαν τριετία. Η νέα ήγεσία της ΕΤΕ (ο Πρόεδρος κ. Β. Ράπανος και ο Δ. Σύμβουλος κ. Ταμβακάκης) πρότειναν ένα νέο δωδεκαμελές Διοικητικό Συμβούλιο αποτελούμενο από τους κ.κ. Β. Ράπανο, Ά. Ταμβακάκη, Ί. Γιαννίδη, Ί. Παναγόπουλο, Άλ. Σταύρου, Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ίωαννίνων κ.κ. Θεόκλητο (ως εκπρόσωπο των κληροδοτημάτων των Ίωαννίνων - ίδρυτικῶν μετόχων της ΕΤΕ), Στ. Βαβαλίδη (ύφισταμένα μέλη εκ του ἀπερχομένου Διοικητικού Συμβουλίου) και πέντε νέα μέλη, ήτοι τις κυρίες Άλεξάνδρα Παπαλεξοπούλου και Μαρία Σκλαβενίτη και τους κ.κ. Γ. Ζαννιά, Β. Κωνσταντακόπουλο, Π. Σαμπατακάκη. Σημειώνεται ότι μένουν τρεις κενές θέσεις στο Διοικητικό Συμβούλιο, διότι αυτό είναι δεκαπενταμελές. Άξιοσημείωτον είναι ότι εκτός του Άγίου Ίωαννίνων που εκπροσωπεί ένα σεβαστό αριθμό μετοχῶν οὐδεις εκ των προτεινομένων νέων μελῶν ἐμφανίζεται να κατέχει μετοχές της ΕΤΕ.

Λόγω της σπουδαιότητος των εταιρικών θεμάτων που έχει να διαχειρισθεί το νέο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΤΕ, όπως α) η διανομή μερίσματος κατά την προηγούμενη και τρέχουσα εταιρική χρήση β) η απόκωρσις της Τράπεζας από το πρόγραμμα του οικονομικού πακέτου στήριξης της Κυβερνήσεως ύψους 28 δις Εὐρώ, το οποίο δὲν ἐμφανίζεται να το χρειάζεται λόγω της ιδιαίτερα αὐξημένης κεφαλαιακῆς της ἐπάρκειας γ) η ἀυτόνομη πορεία της ΕΤΕ στο ἑλληνικό τραπεζικό γίγνεσθαι δ) η διοχέτευση αὐξημένης ρευστότητος πρὸς τὴν ἀγορὰ καὶ τὴν κατανάλωση ε) ὁ καθορισμὸς τῶν ἀπαραίτητων προβλέψεων στὸν ἰσολογισμὸ της Τράπεζας

στ) η πορεία της Ἐθνικῆς Ἀσφαλιστικῆς, κ.λπ., κρίνεται ἀπαραίτητη ἢ ὅσο τὸ δυνατόν ἀντιπροσωπευτικότερη ἐκπροσώπησις τῶν μετόχων στὸ Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΤΕ.

Η Εκκλησία της Ελλάδος λόγω της δεσπόζουσας θέσεώς της στὴν μετοχικὴ σύνθεση της ΕΤΕ καὶ πιστεύοντας ὅτι ἐκφράζει τὴν πλειονοψηφία τῶν Ἀσφαλιστικῶν Ταμείων, τῶν Κοινοφελῶν Ἰδρυμάτων καὶ τῶν Σωματείων πὸς προσδοκοῦν τὴν διανομὴ μερίσματος ἀπὸ τὴν ΕΤΕ γιὰ τὴν εὐδωσὴ τῶν κοινοφελῶν σκοπῶν τους, ἀπαιτεῖ καὶ παρακαλεῖ ὄλους τοὺς μετόχους πὸς ἔχουν τὸ μέγι-

στο έννομο συμφέρον, να άπαιτήσουν στην Γενική Συνέλευση τών Μετόχων:

α) την ρητή και κατηγορηματική δέσμευση του νέου Διοικητικού Συμβουλίου, όποιου προκύψει από αυτήν, έστω και με δικαστικές ενέργειες, να προβεί στην διανομή τουλάχιστον του προβλεπόμενου από τον Νόμο μερίσματος (δηλαδή του 35%)

β) στην άποχώρηση της ΕΤΕ από το χρηματοδοτικό πακέτο στήριξης τών 28 δις Εύρώ που ούτε το έχει ανάγκη (διότι ή ΕΤΕ δανείσθηκε μόνο 350 εκατ Εύρώ και με πολύ ύψηλο επιτόκιο) και την Πολιτεία θα ένισχύσει με την έπιστροφή του ποσού αυτού για τις αύξημένες δανειακές της ανάγκες.

γ) την έκλογή τριών άκόμη μελών στο νέο Διοικητικό Συμβούλιο (ούτως ώστε να γίνει δεκαπενταμελές όπως και τα προηγούμενα έτη) που θα προέρχονται άπευθείας και θα αντιπροσωπεύουν μεγάλο και ίκανό αριθμό μετόχων όπως όρίζουν οι άρχες και το πλαίσιο της ύγιους εταιρικής διακυβερνήσεως και της εύρυθμης και αντιπροσωπευτικής λειτουργίας ένός Διοικητικού Συμβουλίου.

δ) την στήριξη τών μικρομεσαίων έπιχειρήσεων και τών ιδιωτών με την αναγκαία ρευστότητα (μέσω τών καθορισμένων διαδικασιών της Τράπεζας) και όχι την δέσμευση τών κεφαλαίων της Τράπεζας.

ε) την αυτόνομη πορεία της Τράπεζας στην Ελλάδα και στην Νοτιοανατολική Μεσόγειο με ότι αυτό συνεπάγεται για την αυτόνομία της Τράπεζας και τών μετόχων της.

Πιστεύουμε άκράδαντα ότι μόνον και μόνον τότε ή ΕΤΕ θα κατοχυρώσει τα δικαιώματα τών μετόχων της που έχουν διαχρονικά πιστέψει στην δυναμική και αυτόνομη πορεία της, όπως έως σήμερα έπραξαν όλες οι προηγούμενες διοικήσεις της.

Μ.Κ.Ο. Άλληλεγγύη

Βοήθεια στη σεισμόπληκτη Άιτή

Πραγματοποιήθηκε στις 14.1.2010 στα γραφεία της Άλληλεγγύης παρουσία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Μεξικού, Κεντρίας Άμερικης και Νήσων Καραϊβικής κ. Άθηνάγορα, του Γενικού

Διευθυντή της Μ.Κ.Ο. «Άλληλεγγύη» κ. Κωνσταντίνου Δήμτσα και του Προέδρου τών «Γιατρών του Κόσμου» κ. Νικήτα Κανάκη, σύσκεψη για την όργάνωση και άποστολή άνθρωπιστικής βοήθειας στην Άιτή.

Ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης κ. Άθηνάγορας παρουσίασε έκτενως την κατάσταση που επικρατεί στην Άιτή και εξέφρασε την άνησυχία του γιατί, όπως ανέφερε, υπάρχουν δύο άγνωστοί Άιτινοί ιερείς της Μητροπόλεως του, οι πατέρες Βαρνάβας και Παύλος, οι όποιοι είναι υπεύθυνοι για τη λειτουργία τών δύο σχολείων της Μητροπόλεως στην περιοχή και με τους όποιους δεν έχει καταφέρει να επικοινωνήσει μέχρι σήμερα.

Ό Σεβασμιώτατος χαρακτήρισε άπελπιστική την κατάσταση που επικρατεί στην Άιτή και μίλησε για βιβλική καταστροφή τονίζοντας μεταξύ άλλων ότι δεν υπάρχουν αυτή τη στιγμή στην Άιτή ρεύμα, νερό, είδη πρώτης ανάγκης και φάρμακα. Επίσης ευχαρίστησε την Έκκλησία της Ελλάδος για την άμεση ανταπόκρισή της, μέσω της Μ.Κ.Ο. «Άλληλεγγύη», στην έκκληση για βοήθεια και μετέφερε την έπιθυμία του Οικουμενικού Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίου για τη συνδρομή όλων στην προσπάθεια που γίνεται.

Η Μ.Κ.Ο. «Άλληλεγγύη» και οι «Γιατροί του Κόσμου» και εξέτασαν τις δυνατότες άμεσας παρέμβασης στην πληγείσα περιοχή και συμφώνησαν στην ύλοποίηση δύο φάσεων άνθρωπιστικής βοήθειας. Πρώτον υπό την επίβλεψη και σε συνεργασία με το Οικουμενικό Πατριαρχείο και την Ίερά Μητρόπολη Μεξικού, Κεντρίας Άμερικης και Νήσων Καραϊβικής θα εξέτάσουν τρόπους άμεσας μεταφοράς άνθρωπιστικού και φαρμακευτικού ύλικού. Δεύτερον εξέτασαν την οικονομική στήριξη με σκοπό την έπαναλειτουργία τών σχολείων της Ίερας Μητροπόλεως.

Ύπενθυμίζεται ότι κατά τη συνεδρία της Διαρκούς Ίερας Συνόδου της Έκκλησίας της Ελλάδος δόθηκε έντολή στην Μ.Κ.Ο «ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ» για συλλογή άνθρωπιστικής βοήθειας, ή όποία θα άποσταλεί στους έμπερίστατους άδελφούς μας. Παράλληλα ό Μακαριώτατος άπέστειλε έγγραφο προς τον Έξοχώτατο Ύφυπουργό Έξωτερικών κ. Σπυρίδωνα Κουβέλη, με το όποιο θέτει στην διάθεση της Έλληνικής Κυβερνήσεως την Μ.Κ.Ο

«ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ», ὥστε νὰ ἐπιτευχθεῖ ἡ ἀποστολή τῆς ἀνθρωπιστικῆς βοήθειας ἄμεσα.

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

*Νέοι Ἡγουμενοσύμβουλοι
στὴ Μονὴ Πετρούκη*

Στις 27.11.2009 στὴν Ἱερά Μονὴ Ἀσωμαίων Πετρούκη πραγματοποιήθηκαν ἀρχαιρεσίες γιὰ τὴν ἀνάδειξη νέων μελῶν τοῦ Ἡγουμενοσυμβουλίου. Μετὰ τὴν τέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας οἱ ἐκλογὲς ἔλαβαν χώραν στὸ Καθολικὸ τῆς Μονῆς προεδρευόμενος τοῦ Καθηγουμένου Πανος. Ἀρχιμανδρίτου Ἱακώβου Μπιζαούρη. Οἱ πατέρες τῆς Μονῆς ἐξελέξαν ὡς νέους Ἡγουμενοσυμβούλους γιὰ τὴν ἐπόμενη πενταετία τοὺς Πανος. Ἀρχιμανδρίτες α) Ἀγγελὸ Ἀνθόπουλο, ἀρχαιολόγο μὲ μεταπτυχιακὸ τίτλο Βυζαντινῆς Ἀρχαιολογίας καὶ τελειόφοιτο Θεολογίας, Προϊστάμενο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἀρτεμίου ὁδοῦ Φιλολάου καὶ β) Κωνσταντῖνο Σκαρούλη, οἰκονομολόγο-θεολόγο, Προϊστάμενο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀναλήψεως Κυρίου Νέου Κόσμου.

Ἱερά Μητρόπολις Κερκύρας

*Τὸ Φροντιστήριον Στελεχῶν
καὶ ἡ Σχολὴ Γονέων*

Τὴν Δευτέρα 11 Ἰανουαρίου 2009 τὸ ἀπόγευμα, στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τῆς Ἱεῤῥῆς Μητροπόλεως (Ἀκαδημίας 2), πραγματοποιήθηκε τὸ ἑβδομο φροντιστηριακὸ μάθημα τοῦ Φροντιστηρίου Στελεχῶν τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας μὲ θέμα «Ἀντιαιρετικὴ Κατήχηση. Ἡ Ἀγάπη στὴν Ὀρθοδοξία, τὸν Ἰσλαμισμό καὶ στὶς ἀνατολικὲς θρησκείες» καὶ μὲ εἰσηγητὴ τὸν Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμανδρίτη Σεραφείμ Λινοσπῶρη, Ἱεροκήρυκα. Ἐν συνεχείᾳ ἔγινε ὑποδειγματικὸ μάθημα γιὰ τὴν πνευματικότητα τῆς ἀγάπης γιὰ παιδιά Δημοτικοῦ καὶ Γυμνασίου-Λυκείου ἀπὸ τὸν Αἰδεσιμολογιώτατο Πρωτοπρεσβύτερο Θεμιστοκλῆ Μουρτζανό. Γενικὸ Ἀρχιερατικὸ Ἐπίτροπο. Τῆς συναντήσεως προηγήθηκε ἡ κοπή τῆς Πρωτοχρονιάτικης Πίτας.

Συνεχίσθηκαν οἱ συναντήσεις τῆς Σχολῆς Γονέων τὴν Τετάρτη 13 Ἰανουαρίου 2010 τὸ ἀπόγευμα, στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τῆς Ἱεῤῥῆς Μητροπόλεως (Ἀκαδημίας 2), μὲ εἰσηγητικὴ ὁμιλία ἀπὸ τὴν προ-

σβυτέρα Μαρία Κυτιλή-Μουρτζανῶ, Δασκάλα, μὲ θέμα: «Δάσκαλοι καὶ Γονεῖς: Συνεργασία, ἀδιαφορία, ἀντιπαλότητα».

Θεολογικὰ καὶ Ἐπιστημονικὰ Χρονικὰ

*Ἐκυκλοφορήθη ὁ Β' Τόμος τοῦ «Συνοδικοῦ
τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας»*

Μὲ τὴ φροντίδα τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου «Ἐπτάλοφος» ἐξεδόθη ὁ Β' τόμος τοῦ ἱστορικοῦ ἔργου τοῦ κ. Ἀριστείδη Πανώτη μὲ τίτλο «Τὸ Συνοδικὸν τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας». Στις 630 σελίδες τοῦ τόμου καλύπτεται ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ σχέση της μὲ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο κατὰ τὴν περίοδο 1850-1922. Κατὰ τὴν παρουσίαση τοῦ Β' τόμου στὴν Κωνσταντινούπολη στὶς 31.8.2009 ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος ἐξεφράσθη ἐπαινετικῶς γιὰ τὸν συγγραφέα, γνωστὸ θεολόγο καὶ λόγιο, λέγοντας μεταξὺ ἄλλων τὰ ἑξῆς:

«Ὁ Ἄρχων Μέγας Ἱερομνήμων εἶναι Φαναριώτης, χωρὶς νὰ ζῆ εἰς τὸ Φανάρι καὶ χωρὶς νὰ κατὰγεται ἐνεῦθεν. Εἶναι εἰς ἕξ ἡμῶν κατὰ τὸ πνεῦμα, τὸ φρόνημα, τὸ ἦθος, τὴν ἀγάπην, τοὺς ὀραματισμούς, τὴν ἐλπίδα! Καίτοι δὲν ἐνεδύθη τὸ ράσον, ἱερουργεῖ πολλαχῶς καὶ πολυτρόπως τὸ Εὐαγγέλιον μὲ ὑποδειγματικὴν εὐσυνειδησίαν καὶ ὑψηλὸν αἶσθημα εὐθύνης ἐναντι τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ Γένους, τῆς Ἱστορίας καὶ τοῦ Θεοῦ».

*Βράβευση Κληρικῶν
ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν*

Γιὰ τὸ συγγραφικὸ καὶ ἐκδοτικὸ του ἔργο τίμησε τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Γρεβενῶν κ. Σέργιο ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν. Τὰ μέλη της ἐκτιμώντας τὴν προσφορὰ τοῦ Μητροπολίτου κ. Σεργίου Σιγάλα στὰ Θεολογικὰ γράμματα τοῦ ἀπένειμαν εἰδικὸ βραβεῖο τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

Ἐπίσης τὸ βραβεῖο Μαυρικήου-Ἀντωνίου Καζέ καὶ Φανῆς χήρας Μ.-Ἀν. Καζέ, μὲ χρηματικὸ ἐπαθλο 5.000 εὐρώ, ποῦ ἔχει θεσπιστεῖ γιὰ τὴν βράβευση Ἑλλήνα ποῦ διακρίθηκε γιὰ πράξη ἀνθρωπισμοῦ καὶ κοινωνικῆς ἀρετῆς, ἀπονεμήθηκε στὸν μαχητικὸ Πρωτοπρεσβύτερο κ. Ἰωάννη Οἰκονομίδη, ἱερέα τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος Οἰνοφύ-

των, για τὸ ἀξιόλογο καὶ πολυσήμαντο περιβαλλοντικό του ἔργο στὴν περιοχή τῶν Οἰνοφύτων.

Βραβεῖο ἀπενεμήθη καὶ στοὺς συντελεστὲς τῆς ἑξάτομης ἔκδοσης τῆς Ἱερᾶς Βασιλικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Ἁγίου Νεοφύτου Πάφου-Κύπρου, μὲ τίτλο «Ἁγίου Νεοφύτου τοῦ Ἐγκλείστου: Συγγράμματα».

Ἱερὰ Μητρόπολις Χαλκίδος

Σχολὲς Γονέων καὶ Ἡμερίδα γιὰ τὴν Παιδεία

Τὸ Σάββατο 19.12.2009 στὴν αἴθουσα Τελετῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως πραγματοποιήθηκε ἡ δευτέρη διάλεξη τῆς Σχολῆς Γονέων γιὰ τὴν περιοχή Χαλκίδος καὶ περικώρων. Ὁμιλητὴς ἦταν ὁ Πανος. Ἀρχιμανδρίτης Ἰωάννης Καραμούζης, Ἱεροκῆρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, μὲ θέμα: «Οἱ ἔφηβοι μέσα ἀπὸ τὴν ὀπτική τοῦ Ἱεροῦ Χρυσοστόμου».

Ἐξ ἄλλου γιὰ τὸ Σάββατο 23.1.2010 ἔχει προγραμματισθεῖ Ἐπιστημονικὴ Ἡμερίδα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μὲ θέμα: «Ἠθικὴ Διαφθορὰ καὶ Παιδεία», μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἑορτῆς τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, Προστατῶν τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων καὶ τῆς Παιδείας. Τὴν ἐπιμέλεια τοῦ προγράμματος ἀνέλαβε ὁ Καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Σπυρίδων Τσιτσιγκος, συνεργάτης τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Θὰ μετᾶσχουν μεταξὺ ἄλλων ὁ Καθηγητὴς κ. Ἰωάννης Καράκωστας, Κοσμήτωρ τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπ. Ἀθηνῶν, οἱ Πανεπιστημιακοὶ Καθηγητὲς Κ. Νιάρχος, Ν. Χρόνης, Α. Παγοροπούλου, Α. Μάνος, Β. Γαϊτάνης καὶ Α. Γλυκοφρύδη-Λεοντοῖνη καθὼς καὶ ἄλλοι ἐπιστήμονες.

Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος

Ἐκδίδονται ὅλα τὰ κείμενα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χριστοδούλου

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος σὲ συνεργασία μὲ τὸν ἐκδοτικὸ ὄργανισμὸ Πέτρου Κυριακίδου ἀποφάσισαν καὶ ὑλοποιῶν τὴν ἔκδοση ὅλου τοῦ συγγραφικοῦ ἔργου τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκό-

που Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κυροῦ Χριστοδούλου. Τὴ γενικὴ εὐθύνη καὶ ἐπιμέλεια ἀνέλαβε ὁ Ἀρχιμ. Ἐπιφάνιος Οἰκονόμου, Ἱεροκῆρυξ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως. Ἦδη ἐξεδόθη ὁ πρῶτος τόμος, ὁ ὁποῖος περιλαμβάνει τὶς Ποιμαντορικὲς Ἐγκυκλίους τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου, τὶς ὁποῖες ἀπύθυνε στὸν Ἱερὸ Κλῆρο καὶ τὸν λαὸ τῆς Μητροπόλεως Δημητριάδος κατὰ τὴν περίοδο 1974-1998. Ἡ παρουσίαση ἔγινε στὸν Βόλο στὶς 11.11.2009, στὸ Συνεδριακὸ Κέντρο τῆς Μητροπόλεως Δημητριάδος. Εἰσηγήσεις παρουσίασαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιὴλ, ὁ Πανος. Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἐλισσαῖος, Ἡγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Σίμωνος Πέτρως, ὁ Ὁμότιμος Καθηγητὴς κ. Σπυρίδων Τρωιάνος καὶ ἡ Δημοσιογράφος καὶ Καθηγήτρια κ. Ἄννα Παναγιωταρέα. Καταληκτικὴρο χαιρετισμὸ ἀπύθυνε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιος.

Ἱερὰ Μητρόπολις Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριᾶς

Ἐγκαίνια Ἐκκλησιαστικῆς Στέγης

Τὸ Σάββατο 19 Δεκεμβρίου 2009 τελέσθηκαν ἀπὸ τὸ Μητροπολίτη Νέας Κρήνης καὶ Καλαμαριᾶς κ. Προκόπιο, τὰ ἐγκαίνια τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐστίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μὲ τὴν παρουσία τῶν Κληρικῶν καὶ τῶν Ἀρχῶν τῆς πόλεως, καθὼς καὶ πλήθους πιστῶν, οἱ ὁποῖοι χάρηκαν τὸ ἐπίτευγμα αὐτό, ποῦ θὰ χρησιμοποιηθεῖ γιὰ τοὺς φιλανθρωπικοὺς καὶ πνευματικοὺς σκοποὺς τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ διώροφη Ἐστία περιλαμβάνει σύγχρονους χώρους ὑποδοχῆς, φιλοξενίας καὶ ἐστίασης, ναῦδριο, βιβλιοθήκη, αἴθουσα ἐκδηλώσεων μὲ πλήρως ἐξοπλισμένη θεατρικὴ σκηνή, γραφεῖα καὶ βοηθητικούς χώρους.

Μετὰ τὸν ἀγιασμὸ καὶ τὶς προσφωνήσεις, παρουσιάσθηκε ἑορταστικὸ μουσικὸ πρόγραμμα ἀπὸ τὴ νεανικὴ χορωδία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, μὲ διευθύντρια τὴν κ. Ἑλλν Χατζηκυριακίδου, ἐνῶ ἡ θεατρικὴ ὁμάδα παρουσίασε ἔργο, σὲ κείμενα καὶ σκηνοθεσία τοῦ κ. Χρήστου Παπαστεργίου.

ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ

Οικουμενικὸν Πατριαρχεῖον

*Ἀνακοινωθὲν τῆς Διορθοδόξου Προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς
(17.12.2009).*

Συνῆλθεν εἰς τὸ ἐν Σαμπεζῦ Ὁρθόδοξον Κέντρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀπὸ 9ης ἕως 17ης Δεκεμβρίου 2009, ἡ Διορθόδοξος Προπαρασκευαστικὴ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς προήδρευεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Περγάμου κ. Ἰωάννης, ἐκπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Γραμματεὺς δ' αὐτῆς ἦτο ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἑλβετίας κ. Ἱερεμίας, Γραμματεὺς ἐπὶ τῆς προπαρασκευῆς τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου.

Ἡ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ εἶχεν ὡς ἔργον αὐτῆς ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς ἐνιαίας θέσεως τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ Αὐτοκεφάλου καὶ τοῦ τρόπου ἀνακηρύξεως αὐτοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὴν ἀναζήτησιν τῆς ἐνιαίας αὐτῶν θέσεως ἐπὶ τῶν θεμάτων τοῦ Αὐτονόμου καὶ τοῦ τρόπου ἀνακηρύξεως αὐτοῦ, ὡς καὶ τῶν Διπτύχων.

Ἡ Ἐπιτροπὴ, μετὰ τὴν ἐναρκτήριον ὁμιλίαν τοῦ Σεβ. Προέδρου καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Γραμματέως εἰσήγησιν:

α) Ἐμελέτησε τὸ περιεχόμενον τῆς παραπεμφθείσης εἰς αὐτὴν, πρὸς πληρεστέραν ἐπεξεργασίαν καὶ ἀναζήτησιν τῆς ἐνιαίας θέσεως τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, παραγράφου τοῦ ὑπὸ τῆς προηγουμένης, ἐν ἔτει 1993 συνελθούσης, Συνελεύσεως αὐτῆς ἐγκριθέντος κειμένου περὶ τοῦ Αὐτοκεφάλου καὶ τοῦ τρόπου ἀνακηρύξεως αὐτοῦ. Ἡ παράγραφος αὕτη ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀνακήρυξιν διὰ Τόμου τοῦ Αὐτοκεφάλου καὶ τὸν τρόπον ὑπογραφῆς αὐτοῦ. Ἡ Ἐπιτροπὴ ὁμοφώνως συνεφώνησεν ὅτι «Ἐκφράζων τὴν συγκατάθεσιν τῆς Ἐκκλησίας-μητρὸς καὶ τὴν πανορθό-

δοξον συναίνεσιν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀνακηρύσσει ἐπισήμως τὸ αὐτοκέφαλον τῆς αἰτησαμένης Ἐκκλησίας διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Τόμου τῆς Αὐτοκεφαλίας. Ὁ Τόμος οὗτος ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, συμμαρτυρούντων ἐν αὐτῷ διὰ τῆς ὑπογραφῆς αὐτῶν τῶν Μακαριωτάτων Προκαθημένων τῶν ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, πρὸς τοῦτο προσκαλουμένων ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου». Παρέπεμψε δὲ εἰς τὴν προσεχῆ Διορθόδοξον Προπαρασκευαστικὴν Ἐπιτροπὴν τὴν μελέτην τοῦ τρόπου ἐφαρμογῆς τῆς ἐπιτευχθείσης συμφωνίας.

β) Κατέγραψεν εἰς εὐσύνοπτον καὶ περιεκτικὸν κείμενον τὴν ἐνιαίαν θέσιν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ Αὐτονόμου καὶ τοῦ τρόπου ἀνακηρύξεως αὐτοῦ, περιγράψασα τὴν ἔννοιαν καὶ τὸ περιεχόμενον τοῦ Αὐτονόμου, τὴν ἀκολουθητέαν διαδικασίαν ἀνακηρύξεως αὐτοῦ καὶ τὰς συνεπειάς αὐτῆς.

γ) Τὸ θέμα τῶν Διπτύχων, παρεπέμφθη, ἐλλείψει χρόνου, εἰς τὴν ἐπομένην Διορθόδοξον Προπαρασκευαστικὴν Ἐπιτροπὴν.

Ἐν τῷ ἐν Σαμπεζῦ Ὁρθοδόξῳ Κέντρῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆ 17ῃ Δεκεμβρίου 2009.

† ὁ Περγάμου Ἰωάννης, Πρόεδρος

*Ὁ ἐορτασμὸς τῶν Θεοφανείων
στὴν Κωνσταντινούπολη*

Μὲ ἐκκλησιαστικὴ λαμπρότητα ἐορτάσθηκε στὴν Κωνσταντινούπολη ἡ ἐορτὴ τῆς Ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου, στίς 6.1.2010. Ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος προέστη τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Θείας Λειτουργίας στὸν Πατριαρχικὸ Ναὸ, κατὰ τὴν ὁποία συνελειτούργησαν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες Προικονήσου κ. Ἰωσήφ, Φιλαδελφείας κ. Μελίτων, Σεβαστείας κ. Δημήτριος καὶ Γαλλίας κ. Ἐμμανουήλ.

Στὸ τέλος τῆς Δοξολογίας ὁ Παναγιώτατος ἐτέλεσε τὸν Μέγα Ἀγιασμό καὶ ἀγίασε τοὺς συλλειτουργοὺς του καθὼς καὶ τὸν Ὑφυπουργὸ Παιδείας, Διὰ Βίου Μαθήσεως καὶ Θρησκευμάτων κ. Ἰωάννη Πανάρετο, πὸ ἐκπροσώπησε τὴν Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση, τὸν Πρόεδρο τῆς Ἑλλάδος κ. Φώτιο Ξύδα καὶ τὸν Γενικὸ Πρόξενο τῆς Ἑλλάδος στὴν Κωνσταντινούπολη κ. Βασίλειο Μπορνόβα. Μετὰ τὸ τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ οἱ Σεβ. Ἀρχιερεῖς μετέβησαν ἐν πομπῇ στὴν ἀποβάθρα τοῦ Φαναρίου ὅπου ὁ Παναγιώτατος προέστη τῆς τελετῆς τῆς Καταδύσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Στὶς ἐκδηλώσεις ἔλαβαν μέρος ὁ Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου Ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ κ. Στέφανος Ταμβάκης καὶ πολλοὶ προσκυνητὲς ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἄλλες χώρες.

*«Θὰ μείνουμε ἐδῶ
ἔστω καὶ ἂν σταυρωνόμαστε»*

«Προτιμοῦμε νὰ μένουμε ἐδῶ ἔστω καὶ ἂν σταυρωνόμαστε ὀρισμένες φορές». Μὲ τὰ λόγια αὐτὰ περιέγραψε ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος τὶς δυσκολίες πὸ ἀντιμετωπίζει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στὴν Τουρκία, κατὰ τὴ διάρκεια συνεντεύξεως, τὴν ὁποία παραχώρησε στὸ ἀμερικανικὸ τηλεοπτικὸ δίκτυο CBS καὶ ἡ ὁποία μετεδόθη τὴν Κυριακὴ 20.12.2009. Ὁ Παναγιώτατος ἐξέφρασε τὴν ἄποψη ὅτι τὸ τουρκικὸ κράτος θὰ χαιρόταν νὰ ἔβλεπε τὴν ἔξαφάνιση ἢ τὴ μετακίνηση τοῦ Πατριαρχείου στὸ ἐξωτερικὸ, ἀλλὰ αὐτὸ οὐδέποτε θὰ συμβεῖ. Σὲ ἐρώτηση τοῦ δημοσιογράφου Μπόμπ Σίμονς «ἀφοῦ σὰς μεταχειρίζονται σὰν πολίτες β' κατηγορίας, γιατί δὲν πηγαίνετε μονίμως στὴν Ἑλλάδα;» ὁ κ. Βαρθολομαῖος ἀπάντησε: «Γιατί αὐτὴ εἶναι ἡ πατρίδα μας, ἐδῶ γεννηθήκαμε, ἐδῶ θέλουμε νὰ πεθάνουμε. Αἰσθανόμαστε ὅτι ἐδῶ εἶναι ἡ ἀποστολή μας, ὅπως εἶναι ἐδῶ καὶ 17 αἰῶνες καὶ διερωτῶμαι γιατί οἱ ἀρχεὲς τῆς χώρας μας δὲν σέβονται τὴν ἱστορία μας».

*Ἡ ἐκδημία τοῦ Μητροπολίτου Γάνου καὶ
Χώρας (πρώην Λέρου) κυροῦ Νεκταρίου*

Στὶς 4.1.2010 ἐτελέσθη ἡ Ἐξόδιος Ἀκολουθία

τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Γάνου καὶ Χώρας κυροῦ Νεκταρίου στὴν Ἱερὰ Μονὴ Κυρῆς τῶν Ἀγγέλων στὸ Ἀκρωτήρι Κρήτης. Παρέστησαν τὰ μέλη τῆς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης κ. Εἰρηναίου. Ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου τὸν ἐπικίδειο λόγο ἐξεφώνησε ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Κνωσοῦ κ. Εὐγένιος, ἐνῶ ἐκ μέρους τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Θεοδώρου τὸν μεταστάντα χαιρέτισε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κισσάμου καὶ Σελίνου κ. Ἀμφιλόχιος. Ἡ ταφὴ ἔγινε σὲ παρακείμενο χωρὸ τοῦ Ἱ. Κητορικῆς ναοῦ τοῦ Ἁγίου Χριστοφόρου κατόπιν ἐπιθυμίας τοῦ μεταστάντος. Ὁ Μητροπολίτης Νεκτάριος ἐπετέλεσε σημαντικὸ ἔργο πρῶτα ὡς Μητροπολίτης Καρπάθου καὶ Κάσου καὶ στὴ συνέχεια ὡς Μητροπολίτης Λέρου, Καλύμνου καὶ Ἀστυπαλαίας.

Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας

*Ἐκδήλωση γιὰ τὴν Ἱστορία τοῦ Πατριαρχείου
στὴ Θεσσαλονίκη*

Ἡ ἱστορικὴ πορεία καὶ τὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς ἦταν τὸ θέμα ἐκδηλώσεως, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε στὴ Θεσσαλονίκη στὶς 15.11.2009. Τὴν ἐκδήλωση διοργάνωσε ἡ Φιλόπτωχος Ἀδελφότης Ἀνδρῶν Θεσσαλονίκης, στὴν αἴθουσά της, ἡ ὁποία λειτουργεῖ συνεχῶς ἀπὸ τὸ 1871. Τὴν ἐκδήλωση προσεφώνησαν ὁ Καθηγητὴς Θεόδωρος Δαρδαβέσης, Πρόεδρος τῆς Ἀδελφότητος, ὁ Καθηγητὴς Θεόδωρος Παναγόπουλος, Πρόεδρος τῆς Ἀδελφότητος Ὁφφικιάλων τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, ὁ Καθηγητὴς Βάιος Πράντζος καὶ ὁ Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Α.Π.Θ. Ἰωάννης Κογκούλης. Κύριοι ὁμιλητὲς ἦσαν ὁ Σπυρίδων Καμαλάκης, Μ. Ἄρχων Λογοθέτης τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Εἰρηνοπόλεως κ. Δημήτριος. Ἡ ὅλη ἐκδήλωση τελοῦσε ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Μακαριωτάτου Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Θεοδώρου Β' καὶ εἶχε ὡς στόχο νὰ προβάλει τὴν ἐπαναλειτουργία τῆς ἱστορικῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς «Ἀθανάσιος ὁ Μέγας» μετὰ ἀπὸ 460 ἔτη.

Ἐκκλησία Ρωσίας

Διαφωνία με την απόφαση περι θρησκευτικῶν συμβόλων

Ριζική διαφωνία με την πρόσφατη απόφαση τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων περὶ τοῦ Ἐσταυρωμένου στὰ ἰταλικά σχολεῖα ἐκφράζει ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Ἐξωτερικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Σχέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας Ἀρχιεπίσκοπος Βολοκολάμκ Ἰλαρίων. Σὲ ἐπιστολή του πρὸς τὸν Γραμματέα ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν του Βατικανοῦ Καρδινάλιο Ταρσίζιο Μπερτόνε ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Ρωσικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐκφράζει τὴ μεγάλη ἀνησυχία του γιὰ τὴν ἀπόφαση τοῦ Δικαστηρίου, ἡ ὁποία διαπιστώνει παραβίαση τῶν Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων ἀπὸ τὴν ἀνάρτηση τοῦ Ἐσταυρωμένου στὰ δημόσια σχολεῖα τῆς Ἰταλίας. Στὴν ἐπιστολὴ ἐπισημαίνονται τὰ ἑξῆς: «Κρίνουμε μία τέτοια πρακτικὴ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου ὡς προσπάθεια ἐπιβολῆς παντοῦ μιᾶς ριζοσπαστικῆς ἐκκοσμίκευσης ἀγνοώντας τὴν ἐθνικὴ πείρα τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας - Πολιτείας. Ἡ ὡς ἄνω ἀπόφαση δὲν εἶναι ἡ μοναδικὴ στὴν πρακτικὴ του Δικαστηρίου, ἡ ὁποία ὄλο καὶ περισσότερο ἀποκτᾷ ἀντιχριστιανικὸ προσανατολισμό». Ὁ κ. Ἰλαρίων προτείνει μία κοινὴ προσπάθεια καὶ συνεργασία τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων τῆς Εὐρώπης μέσα στὸ κῶρο τοῦ Συμβουλίου τῆς Εὐρώπης, τὸ ὁποῖο ἔχει ὡς μέλη 47 κῶρες, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ ἡ Ρωσία.

Ἐκκλησία Κύπρου

Δηλώσεις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου κ. Χρυσόστομου γιὰ τὸν κοινωνικὸ ρόλο τῆς Ἐκκλησίας

Στις 31.12.2009 ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ. Χρυσόστομος προέβη σὲ δηλώσεις σχετικὰ μετὰ τὸν ρόλο καὶ τὶς παρεμβάσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στὰ μείζονα ζητήματα τῆς

Κυπριακῆς κοινωνίας. Ὁ Μακαριώτατος τόνισε μετὰ τὸ ἄλλων ὅτι: «Ἡ Ἐκκλησία ἔζησε στὴ δισημιχρόνη πορεία της πολλὰς δικτατορίες, πολλοὺς ἄθεους Ἀυτοκράτορες εἶχε, πὸς τὴν πίεζαν, καὶ μάλιστα Ἀυτοκράτορες πὸς ὅταν περπατοῦσαν σειόταν ὀλόκληρη ἡ γῆ. Καὶ ἐπέζησε, γιατί ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι ἀνθρώπινο κατασκεῦασμα. Εἶναι θεῖο δημιούργημα καὶ τὴν προστατεύει ὁ Θεὸς καὶ δὲν φοβᾶται... Ἄν παραστεῖ ἀνάγκη νὰ δώσουμε καὶ ὅλη τὴν περιουσία τῆς Ἐκκλησίας, ὅ,τι ἔχει καὶ δὲν ἔχει, εἴμαστε ἔτοιμοι, καὶ ἐγὼ καὶ ὅλοι οἱ Ἀδελφοί, νὰ τὴν δώσουμε γιὰ τὴ σωτηρία τῆς πατρίδας... Παρὰ τὴν παγκόσμια οἰκονομικὴ ὕφεση ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ φέτος ἔδωσε 1,5 ἑκατομμύριο ΕΥΡΩ περισσότερα ἀπὸ πέρου γιὰ νὰ συμπαρασταθεῖ στὸν φτωχὸ καὶ στὸν ἄρρωστο». Σχετικὰ μετὰ τὸ ἐθνικὸ ζήτημα ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος ἐξέφρασε τὴν ἀντίθεσή του στὴν πρόταση τοῦ Τούρκου Πρωθυπουργοῦ περὶ δημιουργίας δύο κρατῶν στὴν Κύπρο καὶ ὑπογράμμισε ὅτι μία τέτοια λύση δὲν θὰ ἐγκριθεῖ ἀπὸ τὸν Κυπριακὸ Ἑλληνισμό.

Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία

Ὁ Πάπας κατὰ τῶν «γάμων» μετὰ προσώπων τοῦ ἰδίου φύλου

Ὁ Πάπας Βενέδικτος ΙΣΤ΄ καταδίκασε γιὰ μία ἀκόμη φορὰ τοὺς «γάμους» μετὰ προσώπων τοῦ ἰδίου φύλου. Μιλώντας στὶς 11.1.2010 στὴν ἐτησίαν ἀκρόαση τῶν διαπιστευμένων στὸ Βατικανὸ ξένων διπλωματῶν χαρακτήρισε ὡς ἐπίθεση κατὰ τοῦ Θεοῦ «τοὺς νόμους ἢ τὶς πολιτικὲς ἀποφάσεις πὸς, στὸ ὄνομα τῆς μάχης κατὰ τῶν διακρίσεων, προσβάλλουν τὴ βιολογικὰ θεμελιωμένη διαφορὰ μετὰ τῶν φύλων». Ὁ Ποντίφηξ διευκρίνισε ὅτι ἀναφέρεται σὲ κῶρες τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀφρικῆς καὶ τόνισε ὅτι «ἡ ἐλευθερία δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ἀπόλυτη, διότι ὁ ἀνθρώπος δὲν εἶναι Θεὸς καὶ ὁ δρόμος πὸς πρέπει νὰ ἀκολουθεῖ δὲν μπορεῖ νὰ καθορίζεται ἀπὸ τὴν αὐθαιρεσία ἢ τὴν ἐπιθυμία».